

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

25 NİSAN-01 MAYIS 2022 HAFTASI

İÇİNDEKİLER

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	2
25 NİSAN-01 MAYIS 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	3
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	4
ÖDEMELER DENGESİ BİLANÇOSU KIRMIZI TEHLİKE SINYALI VERİYOR	11
BÜTÇE İFLASA GİDİYOR	12
NAS'TAN PASA	13
BOTAŞ TEKRAR TEKRAR BORÇ BATAĞINDA!	14
YATIRIMCIYI TÜRKİYE'DEN KAÇIRACAK ADIMLAR	15
'KUR KORUMA' İÇİN HAZİNE'DEN SERVET	15
TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİNDE TARİHİ DÜŞÜŞ	16
KONUT FİYATLARI AVRUPA'DA BİRİNCİ	17
BU YILIN İLK ÜÇ AYINDA İFLAS EDEN ESNAF SAYISI 30 BİNE DAYANDI	18
BU ÜLKENİN UCUZ EMEK GÜCÜ ÇOCUK İŞÇİLERİN SIRTINDA	18
ÇOCUK İŞÇİLİĞİ SORUNU GİDEREK DERİNLEŞİYOR	19
'KATILIM PAYI' DEYİP ÜÇ KURUŞA DA GÖZ DİKTİLER!	22
AÇLIK KRONİKLEŞTİ	23
SORUNLARIN BOYU MAAŞLARI AŞIYOR	24
BAKANLIKLARIN FATURALARINDA REKOR	25
DEMİRYOLLARINDA HEDEFİ KÜÇÜLDÜ, KÜÇÜLEN HEDEF DE TUTMAYINCA 30 YIL SONRAYA ÖTELENDİ...	25
ENERJİ PİYASALARINDAKİ GELİŞMELER, AVRUPA'NIN STRATJESİ VE TÜRKİYE'NİN DURUMU	26
TARIM ÜRETİCİSİ BATIYOR	27
YHT BİLETLERİNE 4 AYDA 3'ÜNCÜ ZAM!	28
BARDAĞI TAŞIRDILAR	28
ÇAYKUR KREDİ VE FAİZ KISKACINDA	29
VAZO KULE İÇİN 45 MİLYON TL	30
78 MİLYON TL'LİK İHALE YİNE YANDAŞA	30
MAMAK'IN ANAHTARI DİYANET'E VERİLMİŞ	31
MİLLET BAHÇESİ İHALESİNE PAZARLIK KILIFI UYDURDULAR	31
İHALE YİNE YANDAŞ ŞİRİNLERE	32
GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NDEN 1,7 MİLYON TL'LİK ANLAŞMA: 10 KİŞİ AĞIRLANACAK	33
ETNOGRAFYA MÜZESİ DE YANDAŞA	33
ÜNİVERSİTEDEN ADRESE TESLİM İLAN	34
KENTİ PEŞKEŞ ÇEKECEKLER	34
SESSİZLİĞİN NEDENİ SUÇ ORTAKLIKLARI	35
10 KENTE 1051 KÖPRÜ HATALI, 7 KENTTE 4805 YAPI DERE YATAĞINDA...	36
KAZALAR GÖZ GÖRE GÖRE GELİYOR	37
BAĞIMSIZ YARGIYA SALDIRILAR BİTMİYOR!	37
ADALETSİZLİK	38
EMEKÇİLER GÜVENCESİZ...	39
DOĞRU SÖYLEYENİ DOKUZ KÖYDEN KOVMA ÇABASI	40
DÜNÜN MİSAFİRLERİ BUGÜNÜN HEDEFİ	40
BU NE PERHİZ BU NE LAHANA TURŞUSU!	41
ALDI YETKİYİ, YIKTI ÜLKEYİ!	42
FAİZ NAS, KARAR PAS, EKONOMİ PASPAS	43

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasetlerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasetlerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu unutulmamalıdır. Doğruda olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı, hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti içi sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkeleri kapsar olmasıdır. Aynı zamanda unutulmaması gereken bir diğer önemli hususta; söylemlerinizi tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiğidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir. Zira; Doğru, doğru yerde ve doğru zamanda doğrudur.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemi paylaşımın hedef kitlesi ve paylaşım yapılan mecraya göre belirlenmeli.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşısındaki duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşısındaki ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlışı gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

25 NİSAN-01 MAYIS 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

*25 Nisan 1962'de **Anayasa Mahkemesi kuruldu.**

*25 Nisan **Ebeveyn Yabancılaşma Farkındalık Günü**

*25 Nisan **Türkiye İstatistik Günü**

*26 Nisan **Dünya Fikri Mülkiyet Günü**

*26 Nisan **Dünya Pilotlar Günü**

*27 Nisan **Kadir Gecesi**

*28 Nisan- 04 Mayıs **Kardeşlik Haftası**

*28 Nisan **Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Günü**

*28 Nisan **Dünya İş Kazası Kurbanlarını Anma Günü**

*28 Nisan **Dünya Laborantlar Günü**

*29 Nisan **Dünya Dans Günü**

*29 Nisan **Dünya Dilek Günü**

*01 Mayıs **Ramazan Bayramı Arefesi**

*01 Mayıs **Emek ve Dayanışma Günü**

*01 Mayıs 1977'de İstanbul Taksim Meydanı'nda kutlanan 1 Mayıs İşçi Bayramı kutlamaları sırasında yaşanan olaylarda 34 kişi öldü, 136 kişi yaralandı. Olay, tarihe Kanlı 1 Mayıs olarak geçti.

*01 Mayıs Karayolları Güvenliği ve Trafik Haftası

*01 Mayıs Bilişim Haftası

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

- **Tuzak:** Aslında demokrasi açığı, hukukun çiğnenmesi, kuvvetler ayrılığı yok edilerek, yasama ve yargının siyasi iktidarın emrine girmesi, ekonomi yönetimine akıl ve bilim dışı görüşlerin egemen olması gibi olumsuzluklar yüzünden köşeye sıkıştığı temel ekonomik sorunlardan Türk lirasına değer kaybettirerek çıkma gibi bir "cin fikrin" arkasına takılan iktidar, Türk halkını, yüksek faturası yıllarca ödenecek, yüksek enflasyon, yüksek dış açık, yüksek gizli faiz ve yüksek kamu açıkları tuzağına düşürdü.
- **İşsizlik:** TÜİK'in işgücü istatistiklerine göre resmi işsizlik oranı şubatta yüzde 10,2 oldu. İş gücünün ocak ayına göre 87 bin kişi azaldığı şubatta istihdam ise 90 bin kişi arttı. İşsiz sayısı ise 178 bin kişi azaldı. "İş bulma umudunun arttığı" şubat ayında işgücünün iş aramaktan vazgeçmesi oldukça tartışmalı.
- **Sanayi üretimi** şubatta önceki aya göre yüzde 4,4 oranında artarken geçen yılın aynı ayına göre ise yüzde 13,3 oranında artış kaydetti.
- **Cari işlemler açığı:** "Cari işlemler fazlası vereceğiz" diye Türk lirasının değerinin tarihinin en düşük noktasına geriletildiği geçen yıl kasım ve aralık ayı ile bu yıl ocak ayından sonra şubatta da Türkiye oldukça yüksek cari işlemler açığı verdi. Açık geçen yıla göre yüzde 185 oranında arttı.
- **Kısa vadeli dış borç:** Riski yükseldiği için dış borçlanmada sorunlar yaşayan Türkiye'nin kısa vadeli dış borçları artmada devam ediyor. Kısa vadeli dış borçlar (orijinal vadesi bir yıldan kısa) şubatta bütün sektörlerden kaynaklı olarak önceki aya göre 5,1 milyar dolar artarak 130,5 milyar dolara kadar yükseldi. Türkiye'nin gelecek 12 ayda gerçekleştirmesi gereken dış borç ödemesi 176,4 milyar dolara çıktı.
- **Dış ticaret fiyatları:** Türkiye'nin ihracat fiyatları şubatta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 9,5, ithalat fiyatları ise yüzde 36,5 oranında arttı.
- **Merkez Bankasının brüt rezervi** 109,9 milyar dolar oldu. Tamamı borçlardan oluşan Merkez Bankasının brüt rezervin yüzde 5'sini swap borçları oluşturuyor. Swap borçları hariç net rezervi (eksi) -44,7 milyar dolara yükseldi.
- **Dış borç için ödenen faiz:** Türkiye, bu yılın ilk iki aylık döneminde dış borçları için 1,8 milyar dolarlık faiz ödemesi yaptı. AKP'nin iktidara geldi 2003 yılı başından bu yana Türkiye dış borçlar için 198,3 milyar dolarlık dış borç faiz ödemesi gerçekleştirdi.
- **Sıcak para:** Son iki haftada 300 milyon dolar civarında net alıcı olan yabancı yatırımcılar 1 Ocak – 8 Nisan Mart günleri arasında ise net olarak 2,1 milyar dolarlık hisse senedi ve iç borçlanma kağıdı sattılar.
- **Bütçeden yapılan faiz ödemeleri:** Faiz düşürmek için yola çıkıp, hem döviz kurunu hem de politika faizi dışındaki bütün faizleri yükseltip, kur korumalı mevduat sistemiyle uygulanan gizli faizi yıllık bileşik bazda yüzde 100'ün üzerine çıkaran iktidar, merkezi yönetim bütçesi üzerindeki faiz yükünü yüzde 100'e yakın artırdı.
- **Kur korumalı mevduat için ödenenlerle birlikte** bu yılın ilk üç aylık döneminde bütçeden 96,5 milyar liralık faiz ödemesi yapıldı ve bu ödeme geçen yılın aynı döneminde yapılan faiz ödemesine göre yüzde 97,3 oranında arttı.
- **Bütçe açığı:** Ocak ve şubat aylarında 100 milyar liraya yakın fazla veren merkezi yönetim bütçesi mart ayında 68 milyar lira açıkla sonuçlandı. Bütçe ocak-mart döneminde ise 30 milyar lira fazla verdi. Geçen yılın ilk çeyreğinde de bütçe 22,8 milyar lira fazla vermişti.
- **Mevduatın** yüzde 12,1'i Hazine ve Merkez Bankasının, kur artışı kadar faiz garantisi verdiği kur korumalı mevduata sığındı. Dolarizasyon oranı tüm mevduatlar için yüzde 57,8, gerçek kişi mevduatlarında ise yüzde 62,7 oldu. KKM dahil dolarizasyon oranı yüzde 69,9'u buluyor.
- **Vatandaşın borçları:** Türk lirası tasarrufların enflasyon karşısında erimeye bırakılması, enflasyonun gelirleri eritmesi vatandaşların borçlanma hızını artırıyor. Vatandaşların sadece bankalara olan kredi kartı ve tüketici kredisi borçları, 1 Nisan itibarıyla 1 trilyon 80 milyar lira oldu.
- **İcra dairelerinde derdest bulunan dosya** sayısı son bir yılda 1 milyon 617 bin adet artarak 15 Nisan itibarıyla 23 milyon 464 bine çıktı.

- Gübre ve mazot gibi girdilerde çok yüksek oranlı artışlarla karşılaşan **tarım sektöründe üretici fiyatları** (tarla fiyatları) martta bir önceki aya göre yüzde 12.02 oranında arttı.
- Türkiye genelinde **konut fiyatlarının** yüzde 74,7 oranında arttığı son bir yıllık dönemde ikamet amaçlı **bina inşaat maliyetleri** ise yüzde 86,3 oranında artış gösterdi.
- Bu yıl ocak-şubat döneminde **kurulan şirket sayısı** geçen yıla göre yüzde 3,1 oranında azalarak 25 bin 600'e geriledi

-İŞSİZLİK: 8 MİLYON GERÇEK İŞSİZ

TÜİK'in işgücü istatistiklerine göre resmi işsizlik oranı şubatta yüzde 10,2 oldu. İş gücünün ocak ayına göre 87 bin kişi azaldığı şubatta istihdam ise 90 bin kişi arttı. İşsiz sayısı ise 178 bin kişi azaldı. "İş bulma umudunun arttığı" şubat ayında işgücünün iş aramaktan vazgeçmesi oldukça tartışmalı

- TÜİK'in tutarsızlıkları nedeniyle birçok ayrıntısını gizleyerek1 açıkladığı aylık işgücü istatistiklerine göre resmi işsizlik oranı şubatta yüzde 10,2 oldu. Türkiye, bu oranla bile Avrupa'da çift haneli işsizlik oranına sahip dokuz ülke arasında yer aldı.
- TÜİK'in istatistiklerine göre iş gücünün ocak ayına göre 87 bin kişi azaldığı şubatta istihdam ise 90 bin kişi arttı. İşsiz sayısı ise 178 bin kişi azaldı. Buna göre işsiz sayısındaki azalmanın 90 bini istihdam artışından kaynaklanırken, 87 bin kişilik azalış ise işgücü dışına çıkanlardan kaynaklandı.
- İstihdamın arttığı bir dönemde işgücünün azalması TÜİK'in istatistiklerinin gerçek durumu yansıtmaktan nasıl uzak olduğunu açıkça gösteriyor. Çünkü işgücü hem istihdamın hem de iş bulma umudunun azaldığı dönemlerde, işsizlerin iş aramaktan vazgeçmesi nedeniyle azalır. İstihdamın 90 bin kişi arttığı, diğer bir ifadeyle "iş bulma umudunun arttığı" şubat ayında işgücünün iş aramaktan vazgeçmesi oldukça tartışmalı bir sonuç.
- TÜİK, çok kısa süreli çalıştığı için daha uzun süre çalışmak için iş arayan zamana bağlı eksik istihdamdaki 1 milyon 358 bin kişi ile işsiz ve iş bulsa hemen çalışabilecek durumda olan ancak son dört haftada iş arama kanallarından birini kullanmadığı için işsiz sayılmayan 3 milyon 55 bin kişiyi işsiz saymıyor.
- Bu nedenle de TÜİK'in işsiz saydığı 3 milyon 579 bin kişiyle birlikte sayıları 8 milyonu bulan gerçek işsiz bulunuyor. Gerçek işsizlerin oranı ise yüzde 21,8 olarak hesaplanıyor.
- Genç nüfus arasındaki işsizlik oranı ise yüzde 20,7 olarak hesaplanıyor.
- **Kayıtlı İşsiz Sayısı Artıyor:** TÜİK'in işsiz sayısının bir önceki yıla göre 600 binden fazla azaldığını iddia etmesine rağmen, İş-Kur'a kayıt yaptırarak iş arayanların (kayıtlı işsiz) sayısında ise bu yıl mart ayında geçen yılın aynı ayına göre 972 bin kişi artarak 3 milyon 636 bine yükseldi. (Şubat ayında da geçen yılın şubat ayına göre 325 bin kişilik artış olmuştur.)
- Kayıtlı işsiz sayısı martta bir önceki aya göre ise 448 bin kişi arttı.
- **483 Bir İşsize Ödenek:** Bu yıl ocak-mart döneminde toplam 440 bin 999 işsiz, işsizlik ödeneği alabilmek için İşsizlik Sigortası Fonu'na başvuru yaptı. İşsizlik ödeneği başvurularının yüzde 151,9 oranında arttığı bu dönemde, işsizlik ödeneği bağlananların sayısı ise yüzde 142 oranında artarak 224 bin 301'e yükseldi.
- Önceki aylarda işsizlik ödeneği bağlananlarla birlikte martta işsizlik ödeneği alan işsiz sayısı 483 bin 853 kişi olarak gerçekleşti.
- İşsizlerin tamamına yakınının "İş-Kur" aracılığıyla iş aradığı bir dönemde İşsizlik Sigortası Fonu ise kayıtlı işsizlerin yüzde 13,2'sine gerçek işsizlerin ise yüzde 6'sına işsizlik ödeneği ödedi.

SANAYİ ÜRETİMİ DIŞ TALEPLE ARTIYOR

Sanayi üretimi şubatta önceki aya göre yüzde 4,4 oranında artarken geçen yılın aynı ayına göre ise yüzde 13,3 oranında artış kaydetti.

- Sanayi üretimi şubatta önceki aya göre yüzde 4,4 oranında artarken geçen yılın aynı ayına göre ise yüzde 13,3 oranında artış kaydetti.

TÜİK'in şubat ayı sanayi ciro endeksleriyle ilgili verileri, üretimdeki artışın daha çok dış talepten, diğer bir ifadeyle ihracattan kaynaklandığını gösteriyor.

- Şubatta, madencilik sektörünün üretimi bir önceki aya göre yüzde 3 azalırken, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 6 oranında arttı.

- İmalat sanayi sektörünün üretimi bir önceki aya göre yüzde 5,1, geçen yılın aynı ayına göre ise yüzde 4,9 oranında artış kaydetti.
- Enerji sektörünün üretimi ise bir önceki aya göre yüzde 0,1, geçen yılın aynı ayına göre de yüzde 4,9 oranında artış gösterdi. Enerji üretiminin bu ölçüde düşük arttığı bir dönemde, imalat sanayi sektöründe çift haneli üretim artışı yaşanmış olması TÜİK'in sanayi üretim istatistiklerinin de sorgulanmaya muhtaç olduğunu gösteriyor.
- Bu arada şubatta aramalı ve dayanıklı tüketim malı üretimindeki yıllık artış hızı geçen yılın gerisinde kalırken, enerji, yatırım malı ve dayanıksız tüketim malı üretiminde ise daha yüksek oldu.

CARİ İŞLEMLER AÇIĞI BÜYÜYOR

“Cari işlemler fazlası vereceğiz” diye Türk lirasının değerinin tarihinin en düşük noktasına geriletildiği geçen yıl kasım ve aralık ayı ile bu yıl ocak ayından sonra şubatta da Türkiye oldukça yüksek cari işlemler açığı verdi. Açık geçen yıla göre yüzde 185 oranında arttı.

- “Cari işlemler fazlası vereceğiz” diye Türk lirasının değerinin tarihinin en düşük noktasına geriletildiği geçen yıl kasım ve aralık ayı ile bu yıl ocak ayından sonra şubatta da Türkiye oldukça yüksek bir dış ticaret açığı verdi. • Geçen yıl Kasımda 2,7 milyar, Aralıkta 3,5 milyar ve bu yıl Ocakta 7 milyar dolar olan cari işlemler açığı şubat ayında da 5,2 milyar dolar olarak gerçekleşti.
- Böylece bu yılın ilk iki aylık dönemindeki cari işlemler açığı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 185 oranında artarak 12,1 milyar dolara çıktı. Bu yıl hem ocak hem de şubat aylarında verilen aylık açık geçen yılın ilk iki ayında verilen toplam açığın üzerinde gerçekleşti. Şubat sonu itibarıyla son bir yıllık açık ise 21,8 milyar dolara yükseldi.
- Türkiye bu yıl son 10 yılın en yüksek yıllık cari işlemler açığını verme tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyor.
- Başka enerji olmak üzere girdiler açısından belki de dünyanın dışa en fazla bağımlı ülkelerinden biri olan Türkiye'nin bir yandan faiz düşürüp parasal genişlemeyle iç talebi artırıp, (kaçınılmaz olarak parasına değer kaybettirerek) öte yandan cari işlemler fazlası verme fantezisi gerçekleşmedi.
- Ocak-şubat döneminde Türkiye'nin döviz gelirleri yüzde 29 oranında artarken, döviz harcamalarındaki artış ise yüzde 45 olarak gerçekleşti.
- Önceki yıllarda yabancıların Türkiye'ye yaptığı portföy yatırımları azalıyordu, bu yıl portföy yatırımlarının yanı sıra doğrudan sermaye yatırımları da geçen yıla göre azaldı. Hatta şubat ayında Türkiye sadece 4 milyon dolarlık doğrudan yatırım alabildi.
- Cari işlemler açığının finansmanı neredeyse tümüyle kamu kesiminin özellikle de Merkez Bankasının üzerine kaldı. Swap borçlanmalarıyla brüt döviz rezervini diri tutmaya çalışan Merkez Bankasının rezervlerinde bu dönemde 3,2 milyar dolarlık net azalış yaşandı.

KISA VADELİ DIŞ BORÇ 130,5 MİLYAR DOLARA ÇIKTI

- Riski yükseldiği için dış borçlanmada sorunlar yaşayan Türkiye'nin kısa vadeli dış borçları artmada devam ediyor.
- Kısa vadeli dış borçlar (orijinal vadesi bir yıldan kısa) şubatta bütün sektörlerden kaynaklı olarak önceki aya göre 5,1 milyar dolar artarak 130,5 milyar dolara kadar yükseldi. Kısa vadeli dış borçlarda geçen yılın sonuna göre ise 10,2 milyar dolarlık artış yaşandı.
- Şubatta önceki ayla göre kamu sektörünün (kamu bankaları) kısa vadeli dış borçları 768 milyon dolar artarak 23,4 milyar dolara, Merkez Bankasının dış borcu 2,7 milyar dolar artarak 29,8 milyar dolara ve özel sektörün kısa vadeli dış borcu da 1,6 milyar dolar artarak 77,3 milyar dolara kadar çıktı.
- Kısa vadeli dış borç stokunda yılın ilk iki ayında yaşanan ve aynı dönemdeki cari işlemler açığına yakın düzeydeki 10 milyar dolarlık artış, Türkiye'nin cari işlemler açığının yanı sıra bu açığın finansmanının kalitesinde de sorun yaşadığını gösteriyor. Cari açığı kısa vadeli finansmanla finanse etmek, cari açık sorununun ekonomi üzerindeki olumsuz etkisini daha da artırıyor.

GELECEK 12 AYDA ÖDENECEK DIŞ BORÇ 174 MİLYAR DOLAR

- Merkez Bankası; siyasi ve ekonomik nedenlerle dış kaynak bulmakta oldukça zorlu bir dönemden geçen Türkiye'nin gelecek 12 aylık dönemde ödenmesini yapması gereken dış borç miktarını (orijinal vadesi ne olursa olsun vadesine 12 aydan daha kısa süre kalan dış borç) 176,4 milyar dolar olarak açıkladı.

- Bu ödemenin, 3,8 milyar dolarını kamu kuruluşları, 30 milyar dolarını kamu bankaları ve KİT'ler, 30 milyar dolarını Merkez Bankası, 113 milyar dolarını ise özel sektör (bankalar ve reel sektör) yapmak zorunda bulunuyor.

YOKSULLAŞTIRAN İHRACAT

- Türkiye'nin ihracat fiyatları şubatta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 9,5, ithalat fiyatları ise yüzde 36,5 oranında arttı.

- Dolayısıyla, geçen yıl şubatta ihracat fiyatlarıyla ithalat fiyatlarının yüzde 95,2'sini karşılayabilen Türkiye, Şubat 2022'de ise ihracat fiyatlarıyla ithalat fiyatlarının yüzde 76,3'üne karşılayabilir duruma düşürdü.

- Parasının değerini son bir yılda yarısından fazla azaltan Türkiye, emeğini ihracat yoluyla ucuza satarak pahalıya ithalat yapmanın yol açtığı yoksullaşma sürecini derinden yaşamaya başladı.

MERKEZ BANKASI DÖVİZ REZERVİ

Merkez Bankasının brüt rezervi 109,9 milyar dolar oldu. Tamamı borçlardan oluşan Merkez Bankasının brüt rezervin yüzde 5'sinii swap borçları oluşturuyor. Swap borçları hariç net rezervi (eksi) -44,7 milyar dolara yükseldi.

- **Brüt Rezerv:** Merkez Bankasının, brüt rezervi (altın + döviz); 1 -8 Nisan günleri arasında, 952 milyon dolar artarak **109,9 milyar dolara yükseldi**. Brüt rezervde, geçen yılın sonuna göre ise 1,2 milyar dolarlık azalma yaşandı.

- Söz konusu haftada brüt **döviz varlığı 861 milyon** dolar artarak **67,7 milyar** dolara yükselirken, **altın varlıkları** 91 milyon dolar artarak **42,2 milyar** dolar oldu.

- Merkez Bankasının swap borçları dahil toplam döviz ve altın borçları 8 Nisanda önceki haftaya göre önemli bir değişiklik yaşanmadı 166,5 milyar dolar oldu. Bu yükümlülüğün 138,6 milyar doları kısa vadeli yükümlülüklerden oluşuyor.

- 63,1 milyar dolara gerileyen swap borçları hariç net rezervi ise 447 milyon dolar iyileşerek (eksi) **-45,5 milyar dolardan (eksi) -44,7 milyar dolara yükseldi**.

Swap borçlarının brüt rezerv içerisindeki payı ise 1 Nisan itibarıyla yüzde 57,3'e çıktı.

- Merkez Bankasının,138,6 milyar dolar olan kısa vadeli yükümlülükleri ise 22 milyar doları Merkezi Yönetim Bütçesi ve Merkez Bankasının bir yıl içerisinde yapması gereken dış borç servisi, 63,1 milyar doları swap borcu, 3,3 milyar doları bir yıl içinde yapılacak Hazine garantili dış borç servisi ve 50 milyar doları ise zorunlu karşılıklardan oluşuyor.

DIŞ BORÇ İÇİN ÖDENEN FAİZ

- Türkiye, bu yılın ilk iki aylık döneminde dış borçları için 1,8 milyar dolarlık faiz ödemesi yaptı. Ödemenin 921 milyar dolarını kamu kesimi, 862 milyon dolarını özel sektör gerçekleştirdi.

- AKP'nin iktidara geldi 2003 yılı başından bu yana Türkiye dış borçlar için 198,3 milyar dolarlık dış borç faiz ödemesi gerçekleştirdi. Bu ödemenin de 91,7 milyar dolarını kamu sektörü, 106,7 milyar dolarını ise özel sektör yaptı.

- **Dış Borçlanma ve Ödemeler:** Türkiye bu yılın ilk iki aylık döneminde 7,4 milyar dolarlık uzun vadeli yeni dış borçlanma gerçekleştirdi.

- Bu borçlanmanın da 3,1 milyar dolarını Hazine (3 milyar dolarlık kısmı yurt dışı tahvil borçlanması) 1,8 milyar dolarını bankalar (yurt dışı tahvil borçlanmaları dahil), 2,5 milyar dolarını ise diğer sektörler (kamu ve özel) yaptı.

- Aynı dönemde 6,6 milyar dolar dış borç anapara ödemesi gerçekleştirdi. İki ayda Hazine 2,3 milyar dolar, bankacılık sektörü 2,8 milyar dolar, diğer sektörler ise 1,6 milyar dolar dış borç anapara ödemesi yaptı.

- Faiz ödemeleriyle birlikte Türkiye iki ayda 8,3 milyar dolarlık dış borç servisi yaptı.

- Uzun vadeli dış borçlanma ve borç servisiyle ilgili gelişmeleri, yukarıdaki kısa vadeli dış borç bilgileriyle birlikte değerlendirdiğimizde, Türkiye'nin uzun vadeli dış borçlanmayla dış borç servisini karşılayamadığı için, daha yüksek maliyeti olan ve dış şoklara karşı ekonomideki kırılganlığı artıran kısa vadeli dış borçlanmaya yönelmek zorunda kaldığı gözleniyor.

SICAK PARA

Son iki haftada 300 milyon dolar civarında net alıcı olan yabancı yatırımcılar 1 Ocak – 8 Nisan Mart günleri arasında ise net olarak 2,1 milyar dolarlık hisse senedi ve iç borçlanma kağıdı sattılar.

- Yabancı yatırımcılar, 1 – 8 Nisan haftasında da kur ve fiyat hareketlerinden arındırıldığında Türkiye'deki hisse senedi ve iç borçlanma kağıtları portföylerini net olarak 202 milyon dolar artırdılar. Ancak 1 Ocak – 8 Nisan Mart günleri arasında ise net olarak 2,1 milyar dolarlık hisse senedi ve iç borçlanma kağıdı sattılar.

Yabancı bankaların Türkiye'deki swap pozisyonlarında 415 milyon dolarlık bir değişim yaşandı ve yabancılar Türk bankalarına 1,6 milyar dolarlık swap borçlusu konumuna geldiler. **Yıl başından bu yana swap borçlanmaları nedeniyle Türkiye'den net çıkış 5,1 milyar dolar oldu.**

- Kur ve fiyat hareketlerinden arındırıldığında toplam 7,8 milyar dolarlık bir yabancı yatırım çıkışı yaşanan 31-Aralık 1 Nisan döneminde hisse senedi, iç borçlanma kâğıdı, banka mevduatı ve swaplardan oluşan **sıcak para stoku**, kur ve fiyat hareketlerinden **arındırılmamış** olarak 6,4 milyar dolar azalarak **48,4 milyar dolara** geriledi.
- Yabancı yatırımcıların 1 Nisan itibarıyla Türkiye'deki portföylerinin 18,5 milyar dolarlık kısmı hisse senedi, 3,3 milyar dolarlık kısmı kamu ve özel sektör borçlanma kağıdı ve repo, 28,5 milyar dolarlık kısmı döviz ve TL mevduatlarından oluşuyor.

BÜTÇEDEN ÖDENEN FAİZ

Faiz düşürmek için yola çıkıp, hem döviz kurunu hem de politika faizi dışındaki bütün faizleri yükseltip, kur korumalı mevduat sistemiyle uygulanan gizli faizi yıllık bileşik bazda yüzde 100'ün üzerine çıkaran iktidar, merkezi yönetim bütçesi üzerindeki faiz yükünü yüzde 100'e yakın artırdı

Kur korumalı mevduat için ödenenlerle birlikte bu yılın ilk üç aylık döneminde bütçeden 96,5 milyar liralık faiz ödemesi yapıldı ve bu ödeme geçen yılın aynı döneminde yapılan faiz ödemesine göre yüzde 97,3 oranında arttı

- Faiz düşürmek için yola çıkıp, hem döviz kurunu hem de artık bir anlamı kalmayan Merkez Bankası politika faizi dışındaki bütün faizleri yükseltip, kur korumalı mevduat sistemiyle uygulanan gizli faizi yıllık bileşik bazda yüzde 100'ün üzerine çıkaran iktidar, merkezi yönetim bütçesi üzerindeki faiz yükünü yüzde 100'e yakın artırdı.
- Bu yıl ocak-mart bütçeden Hazinesinin iç ve dış borçları için toplam 84,8 milyar liralık faiz ödemesi yapıldı. Bütçe hesaplarında faiz ödemeleri içerisinde değil, "ekonomik/mali amaçlı transferler" kaleminde ayrı bir başlıkta "mevduat ve katılım hesaplarının kur artışlarına karşı korunmasına ilişkin giderler" başlığı altında gösterilmeye başlanan kur korumalı mevduat için bütçeden yapılan faiz/kur farkı ödemeleri ise 11,7 milyar lira olarak gerçekleşti. *(Kur korumalı)*

BÜTÇE MARTTA 69 MİLYAR LİRA AÇIK VERDİ

- Ocak ve şubat aylarında 100 milyar liraya yakın fazla veren merkezi yönetim bütçesi mart ayında 68 milyar lira açıkla sonuçlandı.
- Geçen yıl aynı ay 24 milyar lira fazla veren bütçenin bu yıl 70 milyar liraya yakın açık vermesi, harcamaların yüzde 102 oranında artmasına karşın gelirlerdeki artışın yüzde 16'da kalması belirleyici oldu.
- Martta bütçe harcamalarını artıran üç kalem, faiz ödemeleri, transferler ve borç verme kalemleri oldu. Faiz ödemeleri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 89 oranında arttı. Cari transferler içerisinde gösterilen kur korumalı mevduat için yapılan 11,7 milyar lira da dahil edilirse faiz ödemelerinde yüzde 171 oranında artış yaşandı.
- BOTAŞ'a borç adı altında aktarılan martta aktarılan 37,8 milyar lira yüzünden de bütçenin borç verme kalemi 41 milyar lira olarak gerçekleşti. BOTAŞ'a bütçeden şubatta da 14,7 milyar lira aktarılmıştı. İki ayda toplam 52 milyar lira aktarılmış oldu.
- Bütçe ocak-mart döneminde ise 30 milyar lira fazla verdi. Geçen yılın ilk çeyreğinde de bütçe 22,8 milyar lira fazla vermişti.

- Bu dönemde bütçe gelirleri yüzde 75,1 oranında artarak 602,5 milyar liraya yükselirken, bütçe harcamaları ise yüzde 77,9 oranında artarak 571,7 milyar lira olarak gerçekleşti.

KREDİ VE MEVDUAT GELİŞMELERİ: KKM DOLARİZASYONU YÜKSELTİYOR

Mevduatın yüzde 12,1'i Hazine ve Merkez Bankasının, kur artışı kadar faiz garantisi verdiği kur korumalı mevduata sığındı. Dolarizasyon oranı tüm mevduatlar için yüzde 57,8, gerçek kişi mevduatlarında ise yüzde 62,7 oldu. KKM dahil dolarizasyon oranı yüzde 69,9'u buluyor.

Mevduat

- Bankalardaki toplam mevduat, 52 milyar lira artarak 6,02 trilyon liraya yükseldi. Mevduat hacmi geçen yıl sonuna göre ise yüzde 13,5 oranında genişledi.
- Aynı günler arasında TL cinsinden mevduatlar, 41 milyar lira artarak 2,54 trilyon lira oldu.
- Parite değişikliği yüzünden 357 milyon dolar azalarak 237,4 milyar dolara gerileyen döviz cinsinden mevduatların TL karşılığı ise kurda yaşanan artışın etkisiyle 11 milyar lira artarak 3,48 trilyon lira oldu.
- **Dolarizasyon:** Döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payını gösteren dolarizasyon oranı **tüm mevduatlar** için 57,8 oldu.
- **Dolarizasyon oranı gerçek kişilere** ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 62,7 oldu.
- *(Kur korumalı Türk lirası mevduat uygulaması kapsamında açılan mevduatların döviz kuruna endeksli olması nedeniyle gerçek dolarizasyon oranı ise yüzde 69,9'a ulaştı.)*
- Gerçek kişilere ait döviz mevduatları 1 -8 Nisan günleri arasında 1 milyar dolar azaldı ve 155,7 milyar dolar oldu. *Gerçek kişilere ait döviz mevduatlarının TL karşılığı ise 3,9 milyar lira azalarak 2,28 trilyon liraya geriledi.*
- 8 Nisan 2022 tarihli verilere göre kur korumalı mevduat kapsamında açılan hesaplar bir önceki haftaya göre 34 milyar lira artarak 728,7 milyar lirayı çıktı. KKM'de ilk üç aylık vadeler söz konusu haftada dolmaya başlamıştı. Tasarruf sahiplerinin çoğunun faiz ve Devletin ödediği kur farklarını da ekleyerek vadelerini yeniledikleri izleniyor.
- *Bankalardaki mevduatın yüzde 12,1'i kur korumalı mevduat olarak Merkez Bankası ve Hazine'nin garantisine sığınmış bulunuyor. Bu mevduatlara verilen garantinin kamuya olan yükü mart ayında realize olmaya başladı. Martta vadesi dolanlar için Hazinesin bütçeden 11,7 milyar liraya ödeme yaptığı açıklandı. Merkez Bankasının da dövizden dönenler için 1 milyar liradan fazla kur garantisi ödediği tahmin ediliyor.*
- *Şirketlerin vergi istisnası nedeniyle yoğun ilgi gösterdiği uygulamanın asıl büyük etkisinin ise ağustos ayı sonunda hissedilmesi bekleniyor.*

KREDİLER

Kredi stoku yıl başından bu yana yüzde 11,63 oranında arttı. Sadece ilk iki aylık enflasyonun yüzde 16,5 olduğu dikkate alındığında krediler reel olarak azalıyor.

- Bankaların verdiği krediler *(bankaların bankalara verdiği krediler hariç)* 1-8 Nisan günleri arasında, 22,3 milyar lira genişleyerek 5,51 trilyon liraya çıktı.
- TL krediler 32 milyar lira artarken, döviz kredilerin TL karşılığında, 10 milyar liralık azalış oldu. Döviz kredileri dolar cinsinden ise 1,5 milyar dolar azalarak 154,6 milyar dolar oldu. Ancak bu düşüşün de pariteden kaynaklandığı biliniyor.
- **Enflasyonun üç haneli oranlara yaklaştığı bir dönemde, iktidar teşvik ettiği kredi genişlemesiyle, bir yandan küçük tasarruf sahiplerinden kullananlara kaynak aktarırken bir yandan da enflasyon yangınına benzin dökmeye devam ediyor.**
- **Batık Krediler:** Bankaların zamanında tahsil edemediği için takibe aldıkları krediler ise 162,6 milyar liraya indi.

VATANDAŞ TAM GAZ BORÇLANIYOR

Türk lirası tasarrufların enflasyon karşısında erimeye bırakılması, enflasyonun gelirleri eritmesi vatandaşların borçlanma hızını artırıyor. Vatandaşların sadece bankalara olan kredi kartı ve tüketici kredisi borçları, 1 Nisan itibarıyla 1 trilyon 80 milyar lira oldu

- Türk lirası tasarrufların enflasyon karşısında erimeye bırakılması, enflasyonun gelirleri eritmesi vatandaşların borçlanma hızını artırıyor.
- Bireylerin bankalara ve finansman şirketlerine olan (konut, taşıt, ihtiyaç ve kredi kartı) borcu (takiptekiler de dahil) 8 Nisan itibariyle 1 trilyon 80 milyar lira olarak belirlendi.
- Vatandaşların bu borcunun 841 milyar lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinden, 238 milyar lirası da kredi kartlarından kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 4,3 milyar liralık artış, kredi kartı borçlarında ise 1,3 milyar liralık azalış yaşandı. **Bireysel kredilerdeki bu artış da tüketimi körükleyerek enflasyonu azdırıyor.**
- **Takipteki Borç:** Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen takipteki borçları ise 27,9 milyar lira düzeyine çıktı. Bankaların takipteki bu borçlarını düşük bir bedel karşılığında varlık yönetim şirketlerine devrediyor olmaları bu rakamı olduğundan daha düşük gösteriyor.
- **Vatandaşların varlık yönetim şirketlerine 30,7 milyar, TOKİ'ye ise 27 milyar lira borcu bulunuyor.**
- **Toplam Borç:** Vatandaşların, bankalara, finansman şirketlerine, varlık yönetim şirketlerine ve TOKİ'ye olan (tahsili gecikmiş borçlar da dahil) **toplam borcu 1 trilyon 1347 milyar lira** düzeyinde seyrediyor.

FAİZ ORANLARI

- **Hem döviz hem de Türk lirası cinsinden kredi notu yatırım yapılamaz seviyede bulunan Türkiye'nin risk primi (CDS) geçen hafta yeniden 600 puana yaklaştı.**

Kredi Ve Mevduat Faiz Oranları

- 8 Nisan itibariyle bankaların **vadeli TL cinsinden mevduata** uyguladığı ortalama faiz oranı 25 Mart'a göre göre 0,44 puan azalarak yüzde 15,51'e indi. Ancak kur korumalı mevduat nedeniyle bu oran gerçek durumu yansıtmıyor.
- Merkez Bankasına göre, tüketici kredilerinin ortalama (ihtiyaç + taşıt + konut) faizi 0,22 puan azalarak yüzde 25,42'ye indiği 8 Nisan'da ticari kredi faizleri ise 0,63 puan azalarak yüzde 20,32'ye indi. Bankalar tüketicilere ihtiyaç kredisini yüzde 27,9, taşıt kredisini yüzde 25,17, konut kredisini ise yüzde 18,09 yıllık faiz oranıyla kullandı.
- Dolar cinsinden ticari kredi faizi 4,97, Euro cinsinden olanın faizi de yüzde 3,48 oldu.
- MERKEZ BANKASI: Merkez Bankası, "yüzde 20 civarında olan enflasyonu düşürmek için!" yüzde 14'e kadar indirdiği politika faizini "enflasyon yüzde 61'i aştığı halde" bu ay da değiştirmede ve yüzde 14'te tuttu.

İç Borçlanma Faizi

- İki yıl vadeli devlet tahvilinin (**gösterge faiz**), 8 Nisan'da 24,17 olan faizi 15 Nisan'da yüzde 22,26'ya indi.
- Beş yıl vadelinin faizi 1,71 puan azalarak yüzde 24,77'ye, 10 yıl vadeli tahvilin faizi ise 1,78 puan azalarak yüzde 23,64 oldu. **(Merkez Bankasının para basıp bankalardan tahvil alması, iç borçlanma faizlerinin yapay olarak bu seviyelerde kalmasını sağlıyor.)**
- Hazinesinin dolar cinsinden 5 yıl vadeli Eurobondlarının yıllık faizi de yüzde 8,17 oldu.

Risk Primi (CDS) Yükseliyor

- Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme (temerrüt) riskini gösteren CDS (*Kredi temerrüt sigortası- 5 yıl vadeli*) ise 14 Nisan **itibariyle bir önceki haftaya göre** yüzde 1,17 oranında artarak 587,6'ya kadar yükseldi. Yeniden 600 puana dayanan risk primindeki bu yükseliş, Türkiye'nin hem dış borçlanma olanaklarını azaltıyor hem de maliyetlerini artırıyor.

KARŞILIKSIZ ÇEK VE PROTESTO EDİLEN SENETLER

- Bu yıl ocak-şubat döneminde bankalara ibraz edildiğinde karşılıksız çıkan çek sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 25,2 oranında artarak 22 bin 667'ye yükseldi.
- Karşılıksız çeklerin parasal tutarı ise yüzde 78,6 oranında artarak 2 milyar 761 milyon lira olarak gerçekleşti. Bu dönemde 4 bin 440 kişinin bir veya birden fazla çeki karşılıksız çıktı.

- Aynı dönemde vadesinde ödenmediği için 55 bin 905 senet de protesto edildi. Protesto edilen senet sayısında geçen yıla göre yüzde 16,6 oranında azalma yaşandı. Protesto edilen senetlerin parasal tutarı ise yüzde 27,4 oranında azalarak 1,8 milyar lira oldu.

İCRADAKİ DERDEST DOSYA SAYISI 23,5 MİLYON

- Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre bu yıl 1 Ocak – 15 Nisan günleri arasında icra ve iflas dairelerine toplam 3 milyon 14 bin yeni dosya geldi. 2 milyon 120 bin dosya ise sonuçlandırıldı.
- Yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 29,3 oranında arttı.
- İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı son bir yılda 1 milyon 617 bin adet artarak 15 Nisan itibarıyla 23 milyon 464 bine çıktı.

TARIM ÜRÜNÜ ÜRETİCİ FİYATLARI MARTTA YÜZDE 12, SON BİR YILDA YÜZDE 84 ARTTI

- Gübre ve mazot gibi girdilerde çok yüksek oranlı artışlarla karşılaşan tarım sektöründe üretici fiyatları (tarla fiyatları) martta bir önceki aya göre yüzde 12,02 oranında arttı.
- Tarım ürünü üretici fiyatlarında son bir yıllık dönemde ise yüzde 84,11 oranında artış yaşandı.

KONUT FİYATLARI YÜZDE 74,7, İNŞAAT MALİYETLERİ İSE YÜZDE 86 ARTTI

- Türkiye genelinde konut fiyatlarının yüzde 74,7 oranında arttığı son bir yıllık dönemde ikamet amaçlı bina inşaat maliyetleri ise yüzde 86,3 oranında artış gösterdi.
- Merkez Bankasının verilerine Türkiye genelinde metrekare başına konut birim fiyatı son bir yılda yüzde 87,2 oranında artarak 7 bin 479 liraya yükseldi. Konut birim fiyatı İstanbul'da yüzde 88,2 artarak 11 bin 783 lira, Ankara'da yüzde 78,6 artarak 5 bin 256 lira ve İzmir'de yüzde 89,1 oranında artarak 9 bin lira olarak gerçekleşti.
- Bu arada bu yıl ocak-mart döneminde Türkiye genelinde satılan konut sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 29,3 oranında artarak 320 bine yükseldi.
- Enflasyonun yüzde 60'ı aşmasına karşılık ve konut kredi faizlerinin yüzde 17-18 düzeyinde seyretmesi, tasarruf sahiplerini tasarruflarını konuta yönlendirmeye teşvik ediyor. Bu nedenle ipotekli konut satışlarının yüzde 45 oranında arttığı ocak-mart döneminde diğer satışlar ise yüzde 16,6 oranında artış kaydetti.

AÇILAN ŞİRKETLER AZALIRKEN KAPANANLAR ARTIYOR

- **Şirketler:** TOBB'un verilerine göre bu yıl ocak-şubat döneminde kurulan şirket sayısı geçen yıla göre yüzde 3,1 oranında azalarak 25 bin 600'e geriledi. Aynı dönemde tasfiye edilen, kapanan ve re'sen kapanan şirket sayısı ise yüzde 29,9 oranında artarak 14 bin 516 olarak gerçekleşti.
- **Esnaf:** Bu yıl ocak-mart döneminde ise 76 bin 760 esnaf sicile tescil edilirken (kuruluş) sicilden terkin ve meslekten terkin yoluyla da toplam 29 bin 360 esnaf kapandı. Sicile yeni kaydolun esnaf sayısı yüzde 3,8 oranında azalırken, kapananlar ise yüzde 3,7 oranında arttı.

ÖDEMELER DENGESİ BİLANÇOSU KIRMIZI TEHLİKE SİNYALİ VERİYOR

Şubat ayı Ödemeler Dengesi Bilançosu kırmızı tehlike sinyali veriyor. Şubatta 5,1 milyar dolar daha cari açık gerçekleşti. İki aylık cari açık 12,2 milyar dolara, yıllık açık 21,8 milyar dolara yükseldi. Doğrudan yabancı yatırım girişleri sıfırlanma noktasında. Döviz kıtlığı had safhaya çıkarken, önümüzdeki süreçte petrol, doğalgaz ve kritik ithalatlar için döviz bulma krizi baş gösterebilir!

Ödemeler Dengesi Bilançosu, cari işlemler şubat ayı rakamları 5 milyar 154 milyon dolar cari açık verildiğini gösterdi. Ocak ayında da 7 milyar 112 milyon dolar cari açık verilmişti. Merkez Bankası rakamlarıyla iki aylık cari açık 12,2 milyar dolara, şubat sonu itibarıyla yıllık 21 milyar 845 milyon dolara tırmandı. Daha önce dış ticaret açığının üç ayda 18 milyar dolar aşmasının yarattığı risklerin yanı sıra bu gidişin cari açığı da tehlikeli bir aşamaya getireceğini öngörmüştüm. Şubat rakamları tehlikenin hızla büyüdüğünü gösterdi. Mart ayında 8,2 milyar dolar olan dış ticaret açığı göz önünde tutulduğunda önümüzdeki ay açıklanacak mart ayı cari açığının yıllık 26-27 milyar dolar düzeyine çıkacağını öngörebiliriz. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler yüksek büyüme hızı yakaladıklarında cari açıkta artış olması olağan. Ancak mevcut tablo bunun tam tersi ve ekonomideki krizin derinleştiğinin, çöküş tehlikesinin arttığına işaret ediyor. **Merkez Bankası'nın döviz rezervleri aylardır ekside. KKM gibi icatlarla, ihracatçının dövizinin yüzde 40'ına el koyarak döviz depolanmaya çalışılıyor.**

✓ Bir yandan yeni ekonomik modelin ana omurgasının ihracat ve cari fazla olduğunu iddia ediyorlar diğer yanda dış ticaret açığındaki rekor artışlar ve cari açıkta dört aydan bu yana kesintisiz devam eden yükseliş karşısında suspus olmuş haldeler!

Cari açığın finansmanında sağlıklı olan görünüm, ihracat, turizm vb. kendi döviz gelirlerinizin yüksek olması, doğrudan yabancı yatırım sermayesi ve yabancı portföy yatırımları girişleriyle ülkeye kaynak akışı sayesinde cari açığın finanse edilmesi.

✓ Merkez Bankası verilerine bakıldığında tam tersine cari açığın dışarıdan kısa vadeli, yüksek faizli borçlanma ve Merkez Bankası'nın eksiye düşen kıt rezervlerinden finanse edildiği görülüyor.

Hazine ve Maliye Bakanı 4,5 aydır görevde olmasına karşın iki kez Londra'da bankerler ve finansman kuruluşlarının yöneticileriyle, bir kez de Paris'te yabancı yatırımcılarla buluştu. Vaatlerde bulundu. Bu demektir ki ciddiye alınmadı, inandırıcı bulunmadı. Yeni yönetim sistemine geçişle birlikte sert şekilde gerilemeye başlayan doğrudan yabancı yatırım sermayesi girişleri yanında yabancı portföy yatırımcılarının Türkiye'den kaçıışı hızlandı.

✓ Borsa İstanbul'da yabancı yatırımcıların payı yüzde 60'lardan 20'lere geriledi.

✓ Merkez Bankası şubat ayı ödemeler dengesi rakamlarına göre doğrudan yabancı yatırım sermayesi tutarı sadece 4 MİLYON dolar!

Şubatta yabancı portföy yatırımcıları; hisse senedi piyasasında 228 milyon dolar, devlet iç borçlanma senetleri (DİBS) piyasasında 573 milyon dolar olmak üzere **toplam 801 milyon dolar tutarında menkul varlığını satarak Türkiye'den çıkmış!**

Merkez Bankası rezervlerinde şubat ayında net 2,2 milyar dolar düşüş yaşanırken, cari açık kısa vadeli dış borçlanma ve gerileyen Merkez Bankası rezervinden finanse edilmiş. Hatırlanacağı gibi hazine yılın ilk dış borçlanma ihalesinde yüzde 8,6 dolar faiziyle borç bulabildi. Bu dünyada döviz borçlanmasına verilen en yüksek faizlerden birisi.

✓ Mart ayında en az 5 milyar dolar veya üzerinde cari açık verileceğini öngörmekteyim.

Ekonomik büyüme olmadığı ve doğru düzgün yatırım-istihdam artışı görülmediği halde, enflasyon ve belirsizlikler tırmanırken dış ticaret açığının, cari açığın patlama yapması, sürdürülemez. Merkez Bankası'nın açıkladığı şubat ayı cari işlemler tablosu rakamlarıyla, cari açığın finansmanında iktidarın uyguladığı yöntemler bunun somut kanıtı olarak görülmelidir.

BÜTÇE İFLASA GİDİYOR

Mart ayında bütçe 69 milyar TL açık verdi. KKM hesapları için Hazine ve Merkez Bankası tarafından ödenen yaklaşık 25 milyar liralık kur farkı, bütçe açığını ve faiz giderlerini tetikledi. Varlık Fonu bünyesindeki kuruluşlar da dahil olmak üzere 'zarardaki kuruluşlara borç verme kalemi' bir ayda yüzde 1033 arttı. Tüm bunlar daha üçüncü ayda bütçenin iflasa gittiğini gösteriyor!

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın açıkladığı mart ayı ve ocak-mart dönemi bütçe gerçekleştirmeleri, iki ayda adeta 'taşınma suyla' fazla verdirilen bütçede denizin bittiğini ve bütçe açığında yükselişe geçildiğini gösterdi. Mart ayında **68 milyar 972 milyon TL** tutarında aylık bütçe açığı verilirken, ocak ve şubat aylarında fazla verilmesi nedeniyle ocak-mart döneminde ilk çeyrek 30 milyar 809 milyon liralık fazla ile geçildi. Şubat ayında 69 milyar 737 milyon TL aylık bütçe fazlasına karşılık mart ayında neredeyse buna yakın tutarda açık verilmesi, nisandan itibaren bütçe açığı dönemine geçildiğini, **yılısonu için 2022 Bütçe Yasasında hedeflenen 278 milyar liralık açık tutarının ciddi ölçüde aşılacağını ortaya koyuyor.**

Ocak ayında başta elektriğe yüzde 127, doğalgaza yüzde 25 oranında yapılan zamların yanı sıra alkollü içkilere ve sigaraya yapılan yüzde 47 oranındaki ÖTV artışı sayesinde bütçe fazlası verildikten sonra şubat ayında Merkez Bankası (MB) kârı ile ihtiyat akçesinden yapılan aktarımın öne çekilmesiyle bütçeye 50 milyar TL para ilave edilerek fazla verildi. Bu aktarımlar bittiği gibi martta Kur Korumalı Mevduat (KKM) hesabında parasını tutanların ilk üç aylık vadelerin bitimi sonrasında ortaya çıkan kur farkı ödemelerinin yaklaşık 25 milyar TL olarak hazineye yapılması 69 milyar liralık aylık bütçe açığını ortaya çıkartan en önemli etkenlerden birisi oldu. **KKM'ye geçiş sonrası ısrarla vurguladığım gibi hesabı olanlara aktarılan kur farkından kaynaklı hazineye milyarlarca liralık ödeme yükü bindi!**

Bütçe harcamalarına mart ayında 'Ekonomik/Mali Amaçlı Transferler' başlığı eklendi. Bu başlık altında 'Mevduat ve Katılım Hesaplarının Kur artışından Korunmasına İlişkin Giderler' adıyla yeni bir alt başlık açılmış. Bu alt başlık ile mart ayında KKM hesaplarının kur farkı ödemelerinden kaynaklı 11,7 milyar TL'lik bir yeni bir gider kaleminin oluştuğu görülüyor. Bilindiği gibi KKM'de TL mevduattan KKM'ye geçen hesap sahiplerinin kur farkı hazine tarafından, döviz mevduatından KKM'ye geçiş yapanların kur farkı ise Merkez Bankası tarafından ödeniyor. Daha ilk ayda KKM'den ötürü hazineye yaklaşık 12 milyar TL ilave bir yük geldiği anlaşılıyor. Merkez Bankası'nın ödediği tutar net olmamakla birlikte en az bu düzeyde veya biraz üzerinde ve toplam kur farkı ödemesinin 25 milyar lirayı bulduğunu öngörmek olanaklı.

İktidar her ne kadar kur farkının örtülü faiz olduğunu kabul etmese de geçen yıl mart ayında 14 milyar TL olan aylık faiz giderinin bu yılın mart ayında yüzde 89 oranında ve 12 milyar TL artışla 26 milyar TL'ye ulaşması, gerçekte KKM kur farkı ödemesinin mart ayında faiz giderini 12 milyar TL artırdığını apaçık ortaya koyuyor.

İktidar bu örtülü-gizli faizi 'Mevduat ve Katılım Hesaplarının Kur artışından Korunmasına İlişkin Giderler' diye yeni bir gider kalemi icat ederek gizlemeye çalışıyor. O zaman 11,7 milyar TL KKM kur farkı ödemesini martta 26 milyara yükselen faiz gideri kalemine ilave ettiğimizde marttaki tutar 37,7 milyara çıkıyor, faiz giderindeki artış da yüzde 89'dan yüzde 171'e fırlıyor.

Bir yandan hazinenin yükü artırılırken diğer yandan KKM hesap sahiplerinin elde ettiği faiz gelirinde yüzde 15'lik stopaj vergisinin sıfırlanması, KKM'ye geçen şirketlere stopaj muafiyetine ilave olarak Kurumlar Vergisi muafiyeti getirilmesi, bütçe gelirlerinde azalmaya neden oldu. Döviz varlıklarını KKM'ye geçiren şirketlere sağlanan kurumlar vergisi istisnasının süresi mart sonunda dolduğu için TBMM'den geçirilen torba yasa ile muafiyet süresi haziran sonuna kadar üç ay daha uzatıldı ve Cumhurbaşkanı'na bu süreyi üçer ay daha uzatma yetkisi verildi.

✓ Böylece döviz varlıklarını KKM'de tutan tüzel kişi şirketler Cumhurbaşkanlığı kararıyla üçer aylık uzatmalar sayesinde yılsonuna kadar vergi muafiyeti elde edebilecekler.

Önümüzdeki aylarda KKM'de vadeler doldukça hazineden yapılacak kur farkı ödemelerinin artması, stopaj ve kurumlar vergisi istisnalarıyla bütçe gelirlerinin azalması nedeniyle çok daha yüklü bütçe açıklarıyla karşılaşılacaktır. Buna bazı gıda maddelerinde, hijyen malzemelerinde yürürlüğe konulan ancak fiyat artışları üzerinde neredeyse hiçbir etkisi görülmemeyen KDV indirimlerini de eklediğimizde bütçe vergi gelirlerinin daha da gerilediğini, **gelir-gider açığının katlanarak büyüdüğünü göreceğiz.**

Geçen ay bütçe gelirleri 155 milyar 967 milyon TL olurken, bütçe giderleri geçen yılın mart ayına kıyasla yüzde 102,3 oranında artışla 224 milyar 939 milyon TL tutarında gerçekleşti ve aylık bütçe açığı 68,9 milyar lirayı buldu.

✓ Özellikle Varlık Fonu bünyesindeki başta **ÇAYKUR, TÜRKŞEKER, BOTAŞ** vb. kuruluşların olağanüstü zararları nedeniyle, mart ayında borç verme kalemi geçen yılın aynı aya göre **yüzde 1033,3** oranında, cari transferler **yüzde 85,7** oranında artmış!

Ocak-Mart döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre borç verme oranında yüzde 691, cari transferlerde yüzde 67,4 oranında artış gerçekleşmiş. Borç verme kalemindeki tutarın ocak-mart döneminde 63 milyar 457 milyon TL olması ve bütçe yasasında bu kaleme ayrılan yıllık 61 milyar 599 milyon liralık ödeneğin daha yılın ilk üç ayında aşılması, bütçenin iflasını simgeliyor.

Bütçe yasasının TBMM'deki görüşmeleri sırasında özellikle eylül ayından itibaren siyasi baskıyla faiz indirimlerine başlanması ve sonrasında kurların 18 liraya, enflasyonun yüzde 30'un üzerine çıkmasıyla bütçe yasasının yürürlüğe girmeden boş bir belgeye dönüştüğünü, tüm hedeflerin, ödenek tutarlarının geçersiz hale geldiğini, **süratle yeni bir bütçe yasası çıkarılması gerektiğini vurgulamıştım!**

NAS'TAN PASA

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu, yılbaşından bu yana dördüncü kez politika faizini yüzde 14'te sabit tutma kararı aldı. Merkez Bankası'nın açıklamasında 'makro ihtiyati politika setinin güçlendirilmesi' kararını duyurması, bankaların kredi vermeye zorlanmasını içeren adımların atılacağını, munzam karşılıklarda değişikliğe gidileceğini, döviz bulmak için yeni yolların aranacağını, enflasyon farkı ödeme garantili finansal araçların devreye sokulacağını gösteriyor!

Martta yüzde 61 düzeyine yükselen enflasyon ile 47 puanlık negatif getiri makası ortada dururken inandırıcılığı ve güvenilirliği kalmayan **Merkez Bankası'nın** toplantı sonrası yapılan açıklama metninde hâlâ yüzde 5

oranındaki orta vadeli enflasyon hedefine bağıllığını dile getirmesi, gayri ciddiliğin göstergesi! **Para Politikası Kurulu** (PPK) toplantısı ardından yapılan rutin açıklama metinlerinin de birbirinin aynısı olması, saatler süren toplantıların zorunluluktan yapıldığını, sadece iletilen siyasi talimatların gereğinin yerine getirilerek karar haline dönüştürölüp, imzalandığını ortaya koyuyor.

PPK'nın enflasyon ve ekonomik durum ile ilgili bir tespiti ve öngörüsü olmadığı gibi ekonomideki olumsuzlukların, enflasyondaki ve fiyatlardaki yükselişin **tek gerekçesi olarak Ukrayna-Rusya savaşının gündeme getirilmesi** ve düzelme beklentisinin savaşın sona ermesine ve barışın sağlanmasına endekslenmesi, önümüzdeki dönemde de savaşın en temel bahane olacağını işaret ediyor. **PPK karar metninde** finansman kaynaklarının amacına uygun şekilde iktisadi faaliyet ile buluşmasının önemine dikkat çekilmesinden, kullanılan kredilerin amaç dışı kullanılmasının önlenmesi ve denetlenmesinin sıkılaştırılacağını anlamak olanaklı. Son açıklanan KGF kredi paketinde turizm sektörüne, sanayiye sağlanacak düşük faizli kredilerin döviz ya da altın alımı için kullanılmasının takip edileceği anlaşılıyor. **Makro ihtiyati tedbirlerin güçlendirilmesi** ifadesinden anlaşılabilir bir başka uygulama döviz ve TL mevduatlarında munzam karşılıklarda düzenlemeye gidilmesi olabilir. Bireysel ihtiyaç ve tüketici kredilerinde munzam karşılıkların yükseltilerek kredi talebinin frenlenmesi, ticari ve yatırım kredilerinde ise munzam karşılıkların düşürölerek kaynakların bu alana aktarılması söz konusu olabilir.

✓ **Öngörümüz;** iktidar, ekonomik canlanma sağlamak için Merkez Bankası ve BDDK üzerinden bankaları yeniden baskı altına alarak ticari, ihracat ve yatırıma dönük kredileri genişletebilir.

Diğer yandan aynı kapsamda Kur Korunmalı Mevduat (KKM) hesaplarına uygulanan tavan faizin yükseltilerek bu hesaplardan çıkışın frenlenmesi gündeme gelebilir. Halen KKM hesaplarına Merkez Bankası politika faizinin azami 3 puan üzerinde olmak kaydıyla yüzde 17 faiz veriliyor. Yüzde 61,14 enflasyon karşısında negatif olan bu faize hesap sahipleri, dövizin artacağı ve kur farkı alma beklentisiyle giriyor. KKM'nin başladığı 21 Aralık'ta dolar/TL kuru 11,60 idi ve ilk üç aylık vadeler dolduğunda 14,50-14-80 seviyesine geldiği için hesap sahipleri faizden daha fazla kur farkı aldı. KKM'ye daha sonra girenler, aylardır kurlar bastırıldığı için ve bu baskı sürdürölüdüğü takdirde önemli bir getiri elde edemeyeceği için KKM'den çıkmaya yönelebilir.

✓ **Öngörümüz;** Merkez Bankası, KKM'de uygulanan azami faiz tavanını yükselterek **politika faizinin 5 puan üzerine çıkartma** yoluna gidebilir. (Şu an KKM mevduatlarına yıllık yüzde 17 faiz veriliyor, yüzde 19'a çıkartılabilir.)

✓ Muhtemelen enflasyon korunmalı finansal enstrümanlarda da elde edilecek getiriye stopaj vergisinden muafiyet getirilecektir.

Yeni finansal icat arayışları; ekonomiyi yönetememenin ve çaresizliğin ifadesidir. Kurları ve faizi baskılayan, faiz, kur farkı, enflasyon farkı ödemelerini garanti ederek Hazine ve Merkez Bankası üzerine bindiren bu uygulamalar, ülkeyi ekonomik yıkıma götürecektir, geniş kitlelerden dar bir kesime servet transferini genişleterek, toplumsal ve sosyal barışı tehdit eder hale gelecektir!

BOTAŞ TEKRAR TEKRAR BORÇ BATAĞINDA!

BOTAŞ'ın 100 milyar TL dolayında borcu geçen yıl yapılan düzenlemeyle silinmesine rağmen Türkiye Varlık Fonu (TVF) bünyesindeki bu kuruluş, yine borç batağında! Ocak-Mart 2022 döneminde borç verme kaleminde en büyük para 52,5 milyar TL ile BOTAŞ'a aktarıldı. İktidar, hangi özel şirketlere milyarlık borçların verildiğini TBMM'ye ve kamuoyuna açıklamak zorundadır!

Borç verme kaleminde birinci sırada 52,5 Milyar TL ile BOTAŞ yer alırken, ikinci sırada 2,4 milyar lira ile TCDD geliyor.

✓ Hane halkına sosyal yardım olarak verilen **2,3 milyar TL**

✓ Özel şirketlere verilen **1,4 milyar TL** de borç verme kaleminde yer alıyor.

Geçen yılın mart ayında 46,2 milyar TL olan cari transferler, bu yılın aynı ayında ikiye katlanarak 85,8 milyara yükselmiş.

Kamuoyunda 'görev zararı' olarak bilinen cari transferlerde, geçen yıl ocak-mart döneminde 133 milyar lira olan tutar yüzde 67 artışla 224 milyar TL'ye yükselmiş.

Bütçe yasasında yer alan 657 milyar liralık cari transfer ödeneğinin yüzde 34'ü, yani üçte birinden fazlası ilk üç ayda harcanmış. Görev zararı olarak KİT'lere, SGK'ye ve diğer batık kamu kuruluşlarına aktarılmış.

Sürekli şekilde SGK'yi CHP'nin batırdığı yalanını yineleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, SGK'nin açıklarını kapatmak için üç ayda hazineden 30,7 milyar TL aktarmış.

✓ Hazineden SGK'ye 30 milyarın üzerinde transfer yapılması, SGK'nin batırıldığını apaçık ortaya koyuyor.

Aynı dönemde iktidarın çiftliğine, özel kasasına dönen kamu bankalarından Ziraat Bankasına 1 milyar 794 milyon, Halkbank'a ise 2 milyar 134 milyon zarar transferi yapılarak hazineden kaynak aktarılmış.

İktidarın faiz konusunda samimiyetsizliğini ve yalanını açığa çıkartan rakamlar faiz giderlerindeki tabloyla kendisini gösteriyor.

Geçen yıl ocak-mart döneminde 48 milyar TL olan faiz giderleri bu yıl yüzde 73,4 artarak 85 milyar TL'ye çıkmış. Sadece bu yılın ocak-mart döneminde faiz giderindeki artış yüzde 35,3 olmuş. Geçen yıl mart ayında yüzde 19 olan Merkez Bankası faizi, eylül'den aralık ayına kadar 5 puan düşürülüp, yüzde 14'e indirilmesine ve bu yılın ocak ayından bu yana dört aydır sabit tutulmasına rağmen bütçeden faize ödenen para geçen yılın iki katına çıkmış.

Üç ayda sosyal yardımlara, dardaki milyonlarca haneye destek için bütçeden sadece 2,3 milyar TL harcayan iktidar, aynı sürede faize bunun 37 katı ödeme yapmış. Sosyal yardımların 37 katı tutarında kaynağın faize gitmesi, iktidarın faiz yalanını açığa çıkartıyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan ve AK Parti hükümetleri bütçeyi millet için yapmadılar. Dar bir kesime faiz ve borç vermek için yaptılar. **Ülke yoksullaşırken bir avuç iktidar zengini yarattılar!**

YATIRIMCIYI TÜRKİYE'DEN KAÇIRACAK ADIMLAR

İhracatçıların elindeki dövizin yüzde 25'ine el koyma kararında değişikliğe gidilerek bu oran yüzde 40'a yükseltildi. İhracatçının, turizmcinin dövizine el konulması, serbest piyasa ekonomisinden kontrollü ekonomiye geçiş ve sermaye kontrolü adıdır. Bu kararlar, yerli-yabancı tüm yatırımcıları Türkiye'den kaçırarak, ihracata dönük üretim yapan sanayi işletmelerinin komşu ülkelere taşınmasının yolunu açacaktır!

Merkez Bankası'nın kasasında döviz kalmadığını, Kur Korumalı Mevduat hesaplarında kurun baskılanması için elde avuçta ne kadar döviz varsa tüketildiğini gösteren iki düzenleme hafta sonu yayınlanan Merkez Bankası tebliğ değişiklikleriyle açığa çıktı. İhracatçılara döviz bozdurma ve Merkez Bankası'na devretme mecburiyeti oranı, döviz varlıklarının yüzde 25'inden yüzde 40'ına yükseltildi. İktidar bununla da kalmadı neredeyse üç yıldır COVID19 salgını nedeniyle can çekişen, iflasın eşiğine gelen turizm sektörü için de aynı uygulamayı başlatarak, turizm şirketlerinin, seyahat acentelerinin, tur operatörlerinin ve sektörde hizmet veren yan kuruluşların da dövizlerinin yüzde 40'ını bozdurma, Merkez Bankası'na devretme zorunluluğu getirdi. Merkez Bankası'nın döviz rezervlerinde umulan artış olmadı. Rezervler son açıklanan haftalık verilerle eksi 44 milyar dolar düzeyinde.

İhracatçı birlikleri tüm ihracatçılara yüzde 40 bozdurma oranı yerine her sektörün özellikleri ve stratejileri dikkate alınarak farklı oranlar uygulanmasını talep etmelerine rağmen Merkez Bankası iktidarın talimatıyla bu talepleri dikkate almadı.

Öncelikle TÜİK'in dış ticaret endeksleri ve fiyat hadlerinde de gözlemlendiği gibi Türkiye ihracatı, özellikle imalat sanayii, tekstil, makine imalat, otomotiv vb. sektörler başta olmak üzere yüksek oranda ithalata bağımlı halde. İhracata dönük üretimin sürdürülebilmesi için ithalat yapılması ve bunun için de işletmelerin, imalatçıların, ihracatçıların elinde döviz olması gerek. İktidar bu düzenlemenin kapsamını daha da genişletip, bir anlamda ihracatçının bir kolunu kesiyor. Bu yıla büyük umutlarla giren ancak Ukrayna-Rusya savaşıyla ağır kayıplara uğraması kesin görünen turizm sektörü için de döviz gelirlerine el konulması aynı sarsıcı etkiyi yaratacaktır. Rusya ve Ukrayna'dan milyonlarca rezervasyon iptali söz konusu iken, Rusya tün uluslararası ödeme sistemleri ve kredi kartı mekanizmalarından çıkartılmış durumdayken, turizmcinin dövizinin yüzde 40'ının bozdurulması ve Merkez Bankası'na devri zorunluluğu getirilmesi turizmin bile bile iflasa sürüklenmesidir.

Türkiye ekonomisinin küresel serbest piyasadan dışlanması, siyasetteki, devlet yönetimindeki baskıcı, otoriter, otokrat zihniyetin ekonominin her alanına, tüm piyasalara yayılmasını yansıtan bu zorlamaların tahrip edici sonuçları olacaktır. **İktidarın ekonomideki baskıları, ekonomik demokrasiyi de hızla tüketerek tıkanma noktasına doğru götürüyor!**

'KUR KORUMA' İÇİN HAZİNE'DEN SERVET

Dövizlerini TL'ye çevirenlere 14,8 milyar TL ödeyen iktidar, yıl sonuna kadar 5,2 milyon asgari ücrete denk olan 22,3 milyar TL daha ödeme yapacak. 2,3 milyar TL'lik vergi de KKM'ye katılan işletmelerin kasasında kalacak.

Döviz kurundaki yüksek artışın ardından TL'deki erimeyi durdurmak isteyen iktidarın getirdiği "kur korumalı sistem" in kamuya maliyeti her geçen gün katlanarak artıyor.

Vatandaşlar açlık sınırının altında yaşamasına rağmen herhangi bir adım atmayan iktidar, dövizlerini TL'ye çevirenlere Hazine ve Merkez Bankası eliyle bir yılda 5 milyon 200 bin asgari ücret kadar destekte bulunacak. İşletmeler ise milyarlarca liralık vergi ödemelerinden muaf tutulacak.

TBMM Genel Kurulu gündeminde yer alan ve içerisinde kurumlara TL mevduat hesapları için yeni destekler öngören torba kanun teklifinin komisyon görüşmelerinde, kur korumalı hesapların neden olduğu giderler gündeme geldi. Hazine ve Maliye Bakanlığı temsilcilerinin de yer aldığı komisyonda, dövizlerini TL'ye çevirenlere bugüne kadar ödenen desteklerin toplam tutarının 14 milyar 800 milyon TL'ye ulaştığı ifade edildi.

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda, kur korumalı hesaplarda yapılan işlemler hakkında bilgi veren Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı Cengiz Yavilioğlu, "8 Nisan tarihine kadar vadesi dolan hesaplara Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yapılan destek ödemesi tutarı 13,2 milyar TL. Merkez Bankası tarafından yine aynı tarih itibarıyla 1,6 milyar TL'lik bir destek ödemesi gerçekleştirilmiş durumda" dedi.

Hazine'den 18 Milyar TL

Gelecek bir yıl içerisinde destek tutarının ciddi oranda artacağını anlatan Bakan Yardımcısı, tutarın 20 milyar TL'yi geride bırakacağını altını çizdi: "Bugüne kadar ödenen dahil önümüzdeki bir yıl için bu varsayımlar altında, toplam destek ödemesi öngörüsü Hazine ve Maliye Bakanlığı için 18,1, Merkez Bankası için 4,2, Hazine ve Maliye artı Merkez Bankası için 22,3."

İşletmelerin dövizlerini TL mevduat hesaplarında değerlendirmeleri durumunda faiz, kâr payları ve kurumlar vergisi ödemelerinde tanınacak istisnaların olası bilançosu da komisyonda gündeme geldi. Konuyla ilgili milletvekillerini bilgilendiren Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı Mahmut Sütçü, bu uygulamanın kamuya yükü ile ilgili bir senaryo hazırladıklarını ve bugüne kadar kur korumalı hesaplardan yararlananlar yola çıkarak hazırlanan senaryoya göre 10 milyar dolarlık bir tutarın TL'ye dönüştürülmesini beklediklerini söyledi.

Sütçü, Hazine'ye aktarılması gerekirken şirketlerin kasasında kalacak vergi tutarının 2 milyar 300 milyon TL olacağını açıkladı. Kur korumalı TL mevduat hesapları uygulamasının yılsonuna kadar kamuya toplam yükünün, 24 milyar 600 milyon TL olacağı hesaplanıyor.

225 Hastane 2 Bin Fabrika Yapılırdı

Kur korumalı hesapları tercih ettikleri için devlet tarafından yapılacak 22,3 milyar TL'lik destek ödemesi ile kamunun birçok acil ihtiyacının giderilmesi mümkün. 22,3 milyar TL ile ortalama 99 milyon TL'ye mal edilen 200 yataklı devlet hastanesinden 225 adet, ortalama 20 milyon TL maliyetli okullardan bin 115 adet, ortalama 15 milyon TL maliyetli bin 486 öğrenci yurdu, ortalama 10 milyon TL maliyetli 2 bin 230 fabrika inşa edilebiliyor.

TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİNDE TARİHİ DÜŞÜŞ

Tüketici güven endeksi, nisan ayında bir önceki aya göre yüzde 7,3 oranında azaldı; mart ayında 72,5 olan endeks, nisan ayında 67,3 ile tarihin en düşük seviyesine ulaştı. Böylece endekste tarihin en düşük seviyesi görüldü. Bir önceki tarihi dip 68.9 ile Aralık 2021'de görülmüştü.

Tüketici güven endeksi, nisanda aylık bazda yüzde 7,3 azalışla 67,3 değerini aldı.

TÜİK ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası iş birliğiyle yürütülen "Tüketici Eğilim Anketi" sonuçlarından hesaplanan mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi, nisanda bir önceki aya göre yüzde 7,3 azaldı. Martta 72,5 olan endeks, Nisanda 67,3 olarak kayıtlara geçti.

Hanenin Maddi Durumunda Büyük Düşüş

Mevcut dönemde hanenin maddi durumu endeksi Martta 54,4 iken nisanda yüzde 9,8 azalarak 49,1 oldu. Gelecek 12 aylık döneme ilişkin hanenin maddi durum beklentisi endeksi Martta 69,9 iken nisanda yüzde 8,5 azalışla 63,9'a geriledi.

Mart ayında gelecek 12 aylık döneme ilişkin genel ekonomik durum beklentisi endeksi 72,6 iken nisanda yüzde 7,2 azalışla 67,3 olarak gerçekleşti.

Geçen 12 aylık dönemde dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma düşüncesi endeksi Martta 93,3 iken nisanda yüzde 4,9 azalışla 88,8'e düştü.

Tarihi Seviye

2021 Kasım'da 71,1 ile 2004'ten bu yana en düşük seviyeye gerileyen tüketici güven endeksi, 2021 Aralık'ta ise 68,9'a düşmüş ve tarihinin en düşük seviyesine gerilemişti.

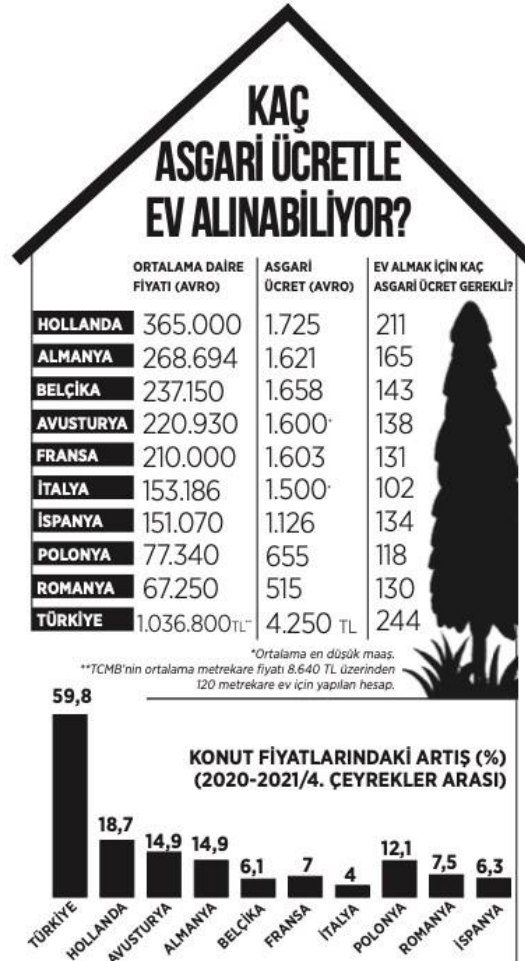
KONUT FİYATLARI AVRUPA'DA BİRİNCİ

Barınma krizi gün geçtikçe büyüyor. Uygun fiyatlı ve yaşanılabilir bir ev bulmak giderek zorlaşıyor. İtalya'da 102 asgari ücretle bir daire alınabilirken Türkiye'de ancak 244 asgari ücretle bir daire alınabiliyor.

Ülkedeki konut ve kira fiyatlarındaki fahiş artışın önüne geçilemiyor. Bir yılda neredeyse üç kat artan kiralara artık hane gelirlerinin yarısına kadar ulaşıyor. Yeni eve çıkmak isteyen kiracılar uygun fiyatlı ve yaşanılabilir ev bulmak da zorlaşıyor. Ülkedeki konut ve kiralardaki bu artış Avrupa ortalamasının da çok üzerinde.

AB İstatistik Ofisi (Eurostat) 2021 yılı 4. çeyreğine dair konut ve kira fiyatları verilerini açıkladı. Veriler 2020 ile 2021 yılları son çeyreğindeki yıllık değişimi yansıtıyor. Buna göre 2020 yılı 4. çeyrek ile 2021 senesi 4. çeyrek arasını kapsayan bir yıllık süreçte Türkiye'de konut fiyatları yüzde 60 arttı. Türkiye'nin ardından ikinci sıradaki Çekya'da artış yüzde 26'da kaldı. AB genelinde ise konut fiyatları ortalama yüzde 10 yükseldi.

Merkez Bankası verilerine göre ise Şubat 2021 ile Şubat 2022 arasını kapsayan son 1 yılda Türkiye'de konut fiyatları yüzde 96,4 artış gösterdi. Konut fiyatlarının TL'nin döviz karşısında değer kaybının hızlandığı Ekim-Kasım 2021'den sonra hızla artışa geçmesi dikkat çekti. 2021-2022 Şubat ayları arasını kapsayan son bir yılda kiralarda yüzde 18,2 ile en çok yine Slovenya'da arttı. Türkiye yüzde 15,5 ile ikinci sırada bulunurken AB ortalaması yüzde 1,4 oldu.

CHP İstanbul Milletvekili Özgür Karabat, barınma krizinin göstere göstere geldiğini ve AKP hükümetinin bunu izlediğini vurguladı.

Merkez Bankası'nın verilerine göre Türkiye genelinde konutların ortalama metrekare fiyatı 8 bin 640 TL oldu. Şehir merkezlerinde bu rakam 2-3 katına çıkıyor. Konut sorunu, doğudan batıya tüm Türkiye'nin problemi

haline gelmiş durumda. Karabat, yaptığı açıklamada, Türkiye ile 9 ülkeyi karşılaştırarak, kaç asgari ücretle ev alınabileceğinin verisini paylaştı. Buna göre Hollanda'da 211, Almanya'da 165, Belçika'da 143, Avusturya'da 138, Fransa'da 131, İtalya'da 102, İspanya'da 134, Polonya'da 118, Romanya'da 130 asgari ücretle ev alınabiliyor. Türkiye'de ise 244 asgari ücretle ev sahibi olunabiliyor.

Karabat, yaptığı açıklamada "Fakirlik ve hayat pahalılığı üst üste binince asgari ücretlinin ev alması hayal oldu. Asgari ücretin iki katı maaş alanlar için dahi normal bir ev satın almak imkânsız hale geldi. Ve işin acı tarafı, satış fiyatları her geçen gün daha da artıyor" değerlendirmesinde bulundu. CHP'li Karabat, Avrupa'da asgari ücret uygulamasının çok az olduğunu vurgulayarak, "Maaşlar asgari ücretin kat be kat üzerinde. Türkiye'de asgari ücretle çalışan oranı yaklaşık yüzde 45 iken bu oran Almanya yüzde 6,6, Yunanistan'da yüzde 8,9, Polonya'da yüzde 12,1, Fransa'da yüzde 11,6 ve İspanya'da yüzde 0,8 seviyesinde" bilgisini paylaştı.

BU YILIN İLK ÜÇ AYINDA İFLAS EDEN ESNAF SAYISI 30 BİNE DAYANDI

Artan maliyetler ve yüksek faturalar nedeniyle esnaf iflasları hız kesmeden devam ediyor. Sadece bu yılın ilk üç ayında esnaf ve sicil gazetesi verilerine göre meslekten ve sicilden terkinini yaparak iflas eden esnaf sayısı 29 bin 360'a yükseldi. **2022 Mart ayında toplamda 10 bin 226 esnaf iflas ederken bu sayı 2018 yılından bugüne en yüksek Mart ayı iflası olmuş oldu.**

İflas sayısı bir ayda yüzde 14 arttı.

2022 yılının ilk üç ayında toplam iflas sayısı 29 bin 360 olurken, Mart ayında iflas sayısı bir önceki aya göre yüzde 14 oranında arttı. Şubat ayında 8 bin 987 olan toplam iflas sayısı Mart ayında 10 bin 226'ya çıktı. Özellikle artan girdi maliyetleri ve yüksek faturalar esnafın her geçen gün iflas etmesine neden olmaktadır. Her ay bir önceki aya göre artan iflaslar, iktidarın elektrik faturalarında yaptığı düzenlemenin esnafın hiçbir sorununa çare olmadığı gözler önüne serdi.

2018 yılından bugüne en yüksek Mart ayı iflası yaşandı.

Esnaf ve Sicili Gazetesi verilerine göre 2022 Mart ayında yaşanan toplam iflas sayısı son 4 yılın en yüksek Mart ayı iflası olarak kayıtlara geçti. 2018 yılı Mart ayında toplam iflas sayısı 9 bin 599 iken yine Mart 2021 de toplam iflas sayısı 9 bin 310 olarak kayıtlara geçmişti. Geçtiğimiz ay 10 bin 226 esnafın kepenk kapatması son 4 yılın en yüksek Mart ayı iflası olarak dikkat çekti.

Ayrıca bu yılın ilk üç ayındaki iflaslarla beraber son 15 ayda iflas eden esnaf sayısı ise 131 bin 110'a yükseldi.

YIL	SİCİL TERKİN	MESLEK TERKİN	TOPLAM İFLAS
2018 MART	7.783	1.816	9.599
2019 MART	6.510	1.568	8.078
2020 MART	5.694	1.587	7.281
2021 MART	7.336	1.974	9.310
2022 MART	8.153	2.073	10.226

2018-2022 Mart ayı iflasları. Kaynak; Esnaf ve Sicil Gazetesi verileri

Esnafın ellerinden ekmek teknesi alan siyasi iktidardır.

Türkiye salgın sürecinde kendi esnafına en az destek veren ülke olurken geçtiğimiz aylarda da esnafa verilen 1000'er TL'lik kira desteğinin 150'sini ise kazanç olarak değerlendirerek esnafa geri istedi.

Zaten artan maliyetler ve yüksek faturalar nedeniyle iflas bayrağını çekmiş olan esnafımıza iktidar sadece sabır dilemekte, esnafımızın ekmek teknelerini kaybetmesini iktidar sadece izlemektedir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak acilen esnafımıza yönelik üç acil önlemin alınması gerektiğini vurguluyoruz.

Salgın süresince kapalı olan, işleri azalan esnafımızın Mart 2020-Haziran 2021 arasında ödenmiş faturaları geri iade edilmelidir. Salgın sürecinde esnafımıza verilen kredilerin faizleri silinmelidir. Artık aylık kira bedellerini geçen elektrik faturaları karşısında sadece esnafımıza özel elektrik fatura tarifeleri uygulanmalıdır.

BU ÜLKENİN UCUZ EMEK GÜCÜ ÇOCUK İŞÇİLERİN SIRTINDA

Türkiye'de ucuz çocuk emeği gün geçtikçe artıyor. Çocuklarımız asgari ücretin yarısına çırak ve stajyer olarak emek sömürüsüne maruz kalıyor. 14 yaş ve altı çocuklarımız iş cinayetlerine kurban gidiyor. Deyim yerindeyse bu ülkenin ucuz emek gücü çocuk işçilerin

Çocuk emeği sömürsü artmaya devam ediyor.

Yaştları gibi okul sıralarında olması gerekirken yüz binlerce çocuk ne yazık ki çocuk işçi olarak çalışmakta ve ailelerinin geçimine yardımcı olmak zorunda. TÜİK verilerine göre 2021 yılında 0-17 çocuk işçi sayısı bir önceki yıla göre artarak 521 bine yükseldi. Türkiye’de yarım milyondan fazla çocuk devletin resmi verilerine göre çalışmak zorunda kalıyor. Çocuk işçilerin 147 bini kız çocuklarından 374 bini ise erkek çocuklarından oluşuyor.

TÜİK verilerinin dışında ise yaklaşık 1 milyon 845 bin çocuk ise çırak ve stajyer adı altında ucuz emek sömürsüne maruz kalıyor. SGK verilerine göre Ocak 2022 itibariyle ülkede 353 bin çırak ve 1 milyon 492 bin stajyer öğrenci bulunmaktadır. "Bu ülkenin gençleri her alanda en iyisine en güzeline layıktır" diyen AKP Genel Başkanı Erdoğan, milyonlarca 18 yaş altı gence ise mesleki eğitim merkezindeki çırak öğrencilere asgari ücretin yüzde 30'u, kalfalık belgesi alan 12. Sınıf öğrencilerine ise asgari ücretin yarısı kadar ücreti müjde diye sunmuştu.

14 yaş altındaki çocuklarımız iş cinayetlerine kurban gidiyor.

İSİG meclisi verilerine göre Türkiye’de 2021 yılında çalışırken iş cinayetlerine kurban giden çocuk sayısı ise 62. 2021 yılında iş cinayetlerinde hayatını kaybeden çocuk işçilerin 21’i 14 yaş ve altında bulunuyor. 2020 yılında ise toplamda 68 çocuk işçi iş cinayetlerinde can vermişti. Bu yılın ilk 3 ayında ise iş cinayetlerinde kayıtlara geçen en az 9 çocuk işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi.

Çocuk yoksulluğu artıyor

AKP iktidarı döneminde çocuk yoksulluğu da artmaya devam ediyor. TÜİK verilerine göre koruma altına alınmadan ailesinin yanında destek verilen çocuk sayısı 137 bin 863 olarak açıklandı. Bu sayı 2017 yılında 104 bin 729 iken 2021 yılında yüzde 29 oranında artarak 137 bini aştı. Ayrıca Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’nın ön görülerine göre Sosyal ve Ekonomik Destek (SED) programından yararlanacak çocuk sayısının da 155 bini aşacağı tahmin edilmekte. Bir başka deyişle gelecek yıllarda da çocuk yoksulluğu aratarak devam edecek.

ÇOCUK İŞÇİLİĞİ SORUNU GİDEREK DERİNLEŞİYOR

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve UNICEF tarafından 2021 yılından yayımlanan “Çocuk İşçiliği: 2020 Küresel Tahminler, Eğilimler ve Önümüzdeki Yol” başlıklı rapor, çocuk işçiliğinin sona erdirilmesine yönelik kaydedilen ilerlemenin 20 yıldır ilk kez durduğuna işaret ediyor. ILO ve UNICEF tarafından dört yıl aralıklarla toplanan verilere göre, 2000 ile 2016 yıllarında çocuk işçilerin sayısında yaşanan düşüş eğilimi tersine döndü. Çocuk işçi olarak çalışan çocukların sayısı son dört yılda 8,4 milyon arttı ve dünya genelinde 160 milyona yükseldi. COVID-19 salgınının etkileri göz önünde bulundurulduğunda milyonlarca çocuğun daha risk altında olduğunu söylemek mümkün.

Türkiye’nin de taraf olarak yükümlülüklerini yerine getirmekle sorumlu olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, Uluslararası Çalışma Örgütü 138 No’lu Asgari Yaş Sözleşmesi ve 182 No’lu En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi, çocuk işçiliğinin yasal sınırlarını belirler ve çocuk işçiliğini sona erdirmek üzere ulusal ve uluslararası eylemlere bir zemin sağlar. Türkiye’nin kendi iç hukukunda bu uluslararası sözleşmelerin yansıdığı çocukların çalışmasına dair mevzuat 4857 sayılı İş Kanunu’na göre düzenleniyor. 4857 sayılı İş Kanunu’nun 71. Maddesine dayanılarak hazırlanan Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’e göre;

* Çocuk işçi: 14 yaşını bitirmiş, 15 yaşını doldurmamış ve ilköğretimini tamamlamış kişiyi,

* Genç işçi: 15 yaşını tamamlamış, ancak 18 yaşını tamamlamamış kişiyi ifade eder.

Aynı Yönetmelik’e göre, çocuklar ancak Yönetmelik’te verili bulunan hafif işlerde çalışabilirler. Bu Yönetmelik’e göre;

* Hafif iş: Yapısı ve niteliği itibariyle ve yerine getirilmesi sırasındaki özel koşullara göre;

a) Çocukların gelişmelerine veya sağlık ve güvenliklerine zararlı etki ihtimali olmayan,

b) Okula devamını, mesleki eğitimini veya yetkili merciler tarafından onaylanmış eğitim programına katılımını ve bu tür faaliyetlerden yararlanmasını engellemeyen işleri ifade eder.

Yönetmelik çocuk işçileri, genç işçileri ve 16 yaşını doldurmuş fakat 18 yaşını bitirmemiş genç işçileri farklılaşan yaşam ve gelişim ihtiyaçlarına göre değerlendirir ve her bir yaş grubu için çalıştırılabilecekleri işleri tanımlar. Buna göre, çocuk işçiler Yönetmelik’te yer alan Ek-1’de, genç işçiler Ek-1 ve Ek-2’de ve 16 yaşını doldurmuş fakat 18 yaşını bitirmemiş genç işçiler ise Ek-1, Ek-2 ve Ek-3’te yer alan işler dışında çalıştırılmaz.

Mevcut Durum ve Eğilimler

“Çocuk İşçiliği: 2020 Küresel Tahminler, Eğilimler ve Önümüzdeki Yol” başlıklı raporda, dünya genelinde 160 milyon çocuğun çocuk işçiliği yaptığı, bu çocukların 79 milyonunun tehlikeli addedilen işlerde çalıştığına dikkat çekiliyor. Çocuk işçiliğine karşı küresel ilerlemenin 2000 yılından beri ilk kez durduğuna işaret edilen rapor sonuçlarına göre;

* Hızlandırılmış bir eylem planı olmadan 2008-2016 yıllarında gözlemlenen trendlerin projeksiyonuna bakıldığında, 2025'te 140 milyona yakın çocuk ve 2030'da 125 milyona çocuk işçi olacak¹

* COVID-19 salgınının yarattığı etkileri azaltacak önlemler olmadan, 2020'de 160 milyon olan çalışan çocuk sayısı 2022'nin sonunda 168,9 milyona, önlem geliştirilmesinin aksine bir de kemer sıkma önlemleri veya diğer faktörler sosyal koruma kapsamında bir kaymaya neden olursa 206,2 milyona yükselebilir, ancak, sosyal koruma kapsamı artırılırsa 144,9 milyona düşebilir.

Küresel ölçekte görülen eğilimin Türkiye özelinde de seyrettiğini söylemek mümkün. Türkiye’de çalışan çocuklara dair güncel verilerin düzenlendiği TÜİK’in Çocuk İşgücü Anketi² sonuçlarına göre, 5-17 yaş grubunda olup bir ekonomik faaliyette çalışan çocuk sayısı 720 bindir. Anket sonuçlarına göre;

* Türkiye genelinde 5-17 yaş grubundaki çocuk sayısı 16 milyon 457 bin, 5-11 yaş grubundaki çocuk sayısı 9 milyon 12 bin, 12-14 yaş grubundaki çocuk sayısı 3 milyon 796 bin, 15-17 yaş grubundaki çocuk sayısı ise 3 milyon 649 bin kişi olarak tahmin ediliyor

* Ekonomik faaliyetlerde çalışan çocuk sayısı (5-17 yaş grubu) 720 bin, bu sayının istihdamda oranı %4,4’tür.

* Çalışan çocuklar arasında en büyük grubu oluşturan 15-17 yaş aralığındaki çocukların sayısı 574 bindir. Bir diğer deyişle, çalışan çocukların %79,7’sini 15-17 yaş grubundakiler oluşturuyor.

* Çalışan çocukların %20,3’ünü 15 yaşın altındaki çocuklar oluşturuyor, 12-14 yaş grubunun sayısı 114 bin; 5-11 yaş grubunun sayısı 32 bin olarak veriliyor

* Çalışan çocukların %70,6’sını erkek çocuklar oluşturuyor.

Üstelik bu veriler Türkiye emek piyasasında oldukça geniş yer kaplayan ev içi emek ve bakım yükünü üstlenen ve Suriyeli ve Afgan mülteci çocuklara dair verileri kapsamıyor.

Çocuk İşgücü Anketi sonuçları, ekonomik faaliyet koluna göreyse çalışan çocukların %30,8’inin tarım, %23,7’sinin sanayi, %45,5’inin ise hizmet sektöründe yer aldığını gösteriyor. Bu oranlar, yaş grubuna göre incelendiğinde; 5-14 yaş grubunda çalışan çocukların %64,1’inin tarım sektöründe, 15-17 yaş grubunda çalışan çocukların ise %51’inin hizmet sektöründe çalıştığına işaret ediyor. Anket sonuçlarına göre;

* Türkiye genelinde 5-17 yaş grubunda çalışan çocukların 221 bini çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinden biri olan tarımda, 171 bini sanayide, 328 bini hizmet sektöründe çalışıyor.

* Çalışan çocukların 455 bini ücretli veya yevmiyeli, 261 bini ücretsiz aile işçisi olarak, 4 bini kendi hesabına çalışıyor.

* Çalışan çocukların 475 bini düzenli bir işyerinde, 219 bini tarlada veya bahçede, 22 bini seyyar, sabit olmayan bir işyerinde veya pazar yerinde, 4 bini ev içinde çalışıyor.

* Ev içinde çalışan çocukların tamamını 15-17 yaş grubundaki kız çocuklar oluşturuyor.

* Hane içi alışveriş yapma, çamaşır-bulaşık yıkama, ütü yapma, yemek pişirme, ev eşyalarının temizliği vb. işlere katkıda bulunan 15-17 yaş grubundaki çocukların %14,2’sini kız çocuklar, %7,5’ini oğlan çocuklar oluşturuyor.

TÜİK tarafından yayımlanan bu Çalışan Çocuk İstatistikleri’ne göre, çalışan çocukların %1,5’i çalıştığı yerde fiziksel şiddete, sözlü şiddete veya kötü muameleye tanık olduğu görülüyor. Herhangi bir yaralanmaya veya sakatlanmaya ve işyerinin çalışma koşullarından kaynaklı olarak herhangi bir rahatsızlık geçirmeye maruz kalan ve tanık olan çalışan çocukların sayısı yaklaşık 61 bin olarak veriliyor.

5-17 yaş grubunda çalışan çocukların 259 bininin, ekonomik faaliyetlerde hanehalkının ekonomik faaliyetine yardımcı olmak, 167 bininin ise doğrudan hanehalkı gelirin katkıda bulunmak üzere çalıştığı görülüyor. Üstelik, çalışan çocukların %34,3’ünün eğitime devam etmiyor.

Ekim-Kasım-Aralık 2019 dönemlerinde TÜİK tarafından Hanehalkı İşgücü Anketi ile birlikte uygulanan Çocuk İşgücü Anketi Sonuçları bizlerle yukarıda sunulan bulguları paylaşıyor olsa da, güncel veri eksikliğini vurgulamak gerekiyor. Öncelikle, en son Ekim-Kasım-Aralık 2019 döneminde gerçekleştirilen bu anket sonuçlarının COVID-

19 salgınından nasıl etkilendiğini verili bilgiyle değerlendirmek güç. Üstelik, çocukların işgücüne yoğunluklu olarak yaz dönemlerinde katıldıkları ve tarımda çalışan çocuklar bakımından Ekim-Kasım-Aralık aylarının yanıltıcı olacağı göz önünde bulundurulduğunda dahi verili sonuçların gerçeği görebilmemize yetmediğini söylemek mümkün. Diğer taraftan, daha önce belirtildiği üzere, “ev işlerinde çalışmak”, araştırma kapsamında “çalışmak” olarak görülmüyor ve bu durum, Türkiye’de kız çocukların eğitimden erken ayrılmasının ve erken yaşta evliliklerin başlıca nedenleri olan ev içi emek ve bakım yükünün görmezden gelinmesine ne oluyor.

TÜİK tarafından sunulan çalışmanın en önemli sonuçlarından biri de, 14 yaş altı çocukların %64’ünün tarım sektöründe çalışmasına karşılık bu oranın 15-17 yaş grubunda sadece %22 olmasıdır. Dolayısıyla, 15 yaş altı istihdamın daha çok tarım sektöründe olduğunu söylemek mümkün. Anketin gerçekleştirildiği dönem tarımda çalışmanın en az olduğu döneme denk gelse de, çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinden biri olan tarım, 15 yaş altındaki çocukların en fazla istihdam edildiği sektör olarak ortaya çıkmaktadır.

Mevcut Politikalar ve Çocuk İşçiliğine Yaklaşım

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Stratejik Planı’nın (2022-2023) Amaçlar ve Hedefler kapsamında yer alan “Amaç 2: Sağlıklı, Güvenli ve Güvenceli Bir Çalışma Ortamının Oluşturulması” altında belirtilen hedeflerden biri “Çocuk işçiliği ile mücadelenin etkinliğini artırmak” olmuştur. Bu Stratejik Plan’da sunulan mevzuat analizinde, “Çocuk işçiliğinin önlenmesi konusunda ulusal ve yerel kapasitenin güçlendirilmesi” ve “Çocuk işçiliğinin önlenmesi konusunda toplumsal bilinç düzeyi ve farkındalığın artırılması” gerektiği ihtiyaç olarak sunulmuş; “Sanayide çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin sonlandırılması ve çocuk işçiliğiyle mücadelenin denetim ve rehberlik yoluyla artarak devam etmesi” gerektiği tespit edilmiştir. Aynı şekilde, üst politika belgelerinin analizinde, 11. Kalkınma Planı’na (2019-2023) atıfta bulunulmuş, “Çocuk işçiliği ile mücadele alanında toplumsal bilinç geliştirilmesi”, “Çocuk işçiliği ile Mücadele Birimleri 81 ilde yaygınlaştırılması, yerelde çocuk işçiliği ile mücadele alanında çalışan ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonun geliştirilmesi için daha etkin hale getirilmesi”, “Mevsimlik gezici tarımda çalışan ailelerin çocuklarının gelişimlerine katkı sağlayacak faaliyetlerin düzenli ve sürekli hale getirilmesi ve çocukların bu imkânlara erişimi artırılması” görev ve ihtiyaçları sunulmuştur.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Stratejik Planı’nda (2022-2023) sunulan Durum Analizi çıktıları sonucunda çocuk işçiliğine neden olan unsurlar olarak aşağıdaki gibi tespit edilmiştir.

* Eğitim hizmetlerine erişememe, kırdan kente göç, geleneksel bakış açısı (özellikle, tarım toplumuna has yaklaşım çocuk işçiliğini olağan karşılamakta veya bazen de gerekli görmektedir.), işverenlerin çocuk iş gücü talebi ve düzensiz göçtür.

* İlgili mevzuat hükümlerinin sosyal taraflarca yeterince benimsenmemiş olması, mevzuatta yaşanan eksiklikler ve çocuk işçiliğine yönelik denetimlerin yeterince etkin olmaması diğer sebepler olarak gösterilebilmektedir.

* Ülkemizde en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliği “mevsimlik gezici geçici tarımda, sanayide ağır ve tehlikeli işlerde ve sokakta çocuk işçiliği” olarak tanımlanmıştır.

* Başta en kötü biçimleri olmak üzere çocuk işçiliğinin önlenmesi temel hedefiyle geniş kapsamlı tedbirlerle ilgili kamu kurum ve kuruluşları, meslek kuruluşları, sosyal taraflar, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının katkılarıyla hazırlanan Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı (2017-2023) ve Eylem Planları Bakanlığımız koordinasyonunda uygulanmaktadır.

Tespit edilen bu unsurların üstesinden gelmek üzere belirlenen ihtiyaçlara aşağıdaki gibi olmuştur;

* Çocuk işçiliğinin önlenmesi konusunda ulusal ve yerel kapasitenin güçlendirilmesi gerekmektedir.

* Çocuk işçiliğinin önlenmesi konusunda toplumsal bilinç düzeyi ve farkındalık artırılmalıdır.

* Çocuk işçiliğine yönelik özel projeler geliştirilmelidir.

* Sosyal taraflarla iş birliği artırılmalıdır.

Bu hedefin gerçekleştirilmesi için ayrılan tahmini maliyet ise 249.480.000 TL olmuştur.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı (2017-2023) hazırlamış ve 2018 yılını “Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Yılı” ilan etmiştir. Ancak, bu çalışmaların kamuoyu çalışmasından öte bir anlamının olmamıştır. Hükümetin mücadele edeceğini söylediği çocuk işçiliğini denetleme konusunda etkili bir politika yürütmediği açıktır. Çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılmasına yönelik politikalar geliştirilebilmesinin ilk adımı, çocuk işçiliği sorununda durum tespitinin gerçekçi bir şekilde yapılması, bu yönde güncel ve güvenilir bilgi

ve kanıt üretilmesi, çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılmasına yönelik sosyal koruma mekanizmalarının güçlendirilmesidir.

'KATILIM PAYI' DEYİP ÜÇ KURUŞA DA GÖZ DİKTİLER!

SGK, gözünü halkın cebindeki üç kuruşa dikmekten çekinmiyor. İşsizlikle boğuşan ve yoksulluk sınırının altında kıt kanaat yaşam süren yurttaşlardan SGK tarafından hiç de gerek olmadığı halde katılım payı alınıyor.

Tüm Emekli-Sen üyeleri, yaşadıkları sorunları ile taleplerini Ankara'da yaptıkları mitingle gündeme getirdi. Emeklilerin talepleri arasında sağlık hizmetine erişimde alınan katılım payının kaldırılması da mevcuttu. Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SGK) resmi verileri ile Sayıştay'ın denetim raporları gösteriyor ki, kıt kanaat geçinen, derin yoksulluk yaşayan vatandaştan muayene, tetkik, tıbbi malzeme, reçeteden

Katılım Payı Ödüyörlar

İşsizlik, pahalılık ve ekonomik belirsizliğin zirve yaptığı bugünlerde temel ihtiyaçlarını karşılayamayan ve hayatını sürdürmekte güçlük çeken milyonlarca vatandaş; elektrik, su, doğalgaz faturalarını ödeyemez, ocağında aş kaynatamaz durumda. Temel ihtiyaçlar, akşam pazardan çıkma gıdalarla veya tane ile satın alarak karşılanmaya çalışılıyor. Pek çoğu hâlihazırda borç yükü altında kalıyor, sağlık harcamaları cep yakıyor. Yıllarca ülkeye hizmet eden ve sağlık primlerini düzenli olarak ödeyen, aldıkları maaşla zaten zor geçinen emekliler, bir de katılım payı, ilaç fark ücreti ve randevu almak için yaptıkları telefon masrafları altında eziliyor.

Peki, vatandaştan neden tedavi katılım payı alınıyor? Katılım payı; sağlık hizmetlerinden yararlanabilmek için genel sağlık sigortalısı veya bakmakla yükümlü olduğu kişiler tarafından ödenecek tutarı ifade eder. 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 68. Maddesi'nde sağlık hizmetleri için kullanılan tıbbi malzemeler ile ayakta tedavide sağlanan ilaçlardan "gereksiz kullanımı azaltma" gerekçesiyle katılım payı alındığı belirtiliyor. Katılım payı uygulanacak sağlık hizmetleri şöyle:

- Aile hekimleri hariç olmak üzere ayakta tedavide hekim ve diş hekimi muayenesi: İkinci basamak resmi sağlık hizmeti sunucularında 6 TL, Sağlık Bakanlığı eğitim ve araştırma hastanelerinde 7 TL, üniversite hastanelerine bağlı üçüncü basamak sağlık hizmeti sunucularında 8 TL, özel sağlık hizmeti sunucularında 15 TL.
- Vücut dışı protez ve ortezler: Kurumdan gelir ve aylık alanlar ile bakmakla yükümlü oldukları kişiler için yüzde 10, diğer kişiler için ise yüzde 20 oranında katılım payı alınır. Ancak katılım payı tutarı vücut dışı protez veya ortezin alındığı tarihteki brüt asgari ücretin yüzde 75'ini geçemez. Yüzde 75'lik üst sınırın hesaplanmasında her bir protez ve ortez bağımsız olarak değerlendirilir.
- Ayakta tedavide sağlanan ilaçlar: Kurumca bedeli karşılanan ilaçlar için Kurumdan gelir ve aylık alanlar ile bakmakla yükümlü oldukları kişilerden yüzde 10, diğer kişilerden yüzde 20 oranında katılım payı alınır. Ayrıca 3 kutuya kadar temin edilen ilaçlar için 3 TL, 3 kutuya ilave temin edilen her bir kutu ilaç için 1 TL olmak üzere katılım payı alınır.
- Yardımcı üreme yöntemi: Üreme yöntemi tedavilerinde birinci denemede yüzde 30, ikinci denemede yüzde 25, üçüncü denemede yüzde 20 oranında katılım payı alınır.

Kurumla sözleşmeli, vakıf üniversiteleri ile özel sağlık kurum ve kuruluşlarınca; kurumca belirlenen oranı (yüzde 200) geçmemek kaydıyla kişilerden ilave ücret alınabilir. Hastalandığında günlerce, hatta haftalarca hastane randevusu alamayan emekliler, özel sağlık kuruluşlarına yönelmek zorunda kaldıklarında ise yüzde 200 ilave ücreti nasıl ödeyeceklerini kara kara düşünüyor. Oysa katılım payı alınmasına ihtiyaç duyulmayacak yeterlilikte kaynak SGK'nin sağlık fonunda mevcut. Genel sağlık sigortası fon gelirleri, sağlık hizmetlerini karşılamak için yeterli geliyor ve artıyor. SGK'nin Sayıştay denetim raporlarında genel sağlık sigortasından sağlanan ve sağlık hizmetleri dışında başka bir amaçla kullanılmaması gereken fonun, sosyal sigorta fonu açıklarını kapatmak için kullanıldığı tespit edildi.

Sağlık Hizmetlerinin Finansmanı İçin Yeterli Kaynak Mevcut
Genel Sağlık Sigortası Fon Gelir8Gider Dengesi
(Milyon TL)

	2017	2018	2019	2020
Toplam GSS Fon Gelir	99.959	114.300	134.999	164.900
Toplam GSS Fon Gider	78.670	94.703	116.348	132.450
GSS Fon Varlığı (Olması Gereken)	21.289	19.597	18.651	32.450

Kaynak: SGK Faaliyet Raporları Bütçe Gelirleri ve Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması.
SGK 2020 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

Son Verilmeli

İşsizlikle boğuşan ve yoksulluk sınırının altında kıt kanaat yaşam süren yurttaşlardan SGK tarafından hiç de gerek olmadığı halde katılım payı alınıyor. Resmi veriler ve Sayıştay raporları bunu kanıtlıyor. Tüm Emekliler Sendikası üyelerinin emeklilerin sağlık hizmetine erişiminde katılım payı ücreti alınmaması talebi, karşılanabilir bir talep... SGK'nin vatandaşlardan sağlık hizmetlerine erişirken aldığı muayene, tetkik, tıbbi malzeme, reçete adı altında tedavi katılım payına son verilmeli.

AÇLIK KRONİKLEŞTİ

Birleşik Metal-İş Sendikası Sınıf Araştırmaları Merkezi (BİSAM) açlık sınırının mart ayında asgari ücretin 200 lira üstüne çıkarak 4 bin 453 lira olduğunu açıkladı. Açlık sınırı üzerinden hane halkı tüketim harcamaları esas alınarak yapılan hesaplama sonuçlarına göre ise yoksulluk sınırı 15 bin 405 lira olduğu belirtildi. Açıklamada Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) madde fiyatları üzerinden hesaplama yapıldığı aktarıldı. Açlık sınırının sağlıklı beslenmek için gıdaya ödenmesi gereken tutar, yoksulluk sınırının ise ulaşım, eğitim dahil temel ihtiyaçlar için ödenmesi gereken tutar olduğu hatırlatıldı.

Rapora göre günlük harcamalarda en yüksek maliyet grubunu süt ve süt ürünleri grubu 46,95 liralık harcama gereksinimi ile oluşturdu. Et, tavuk ve balık grubu için yapılması gereken minimum harcama tutarı ise 31,03 lira olarak hesaplandı.

Sebze ve meyve için yapılması gereken günlük harcama tutarının 25,04 liraya ulaştığı belirtilirken ekmeğ için yapılması gereken harcama tutarının günlük 11,64 lira, katı yağ ve sıvı yağ için ise 10,21 lira olduğu belirtildi. Raporda "Yumurta için 2,91, şeker, bal, reçel ve pekmez için ise 6,90 lira harcama yapılması gerekmektedir" dendi.

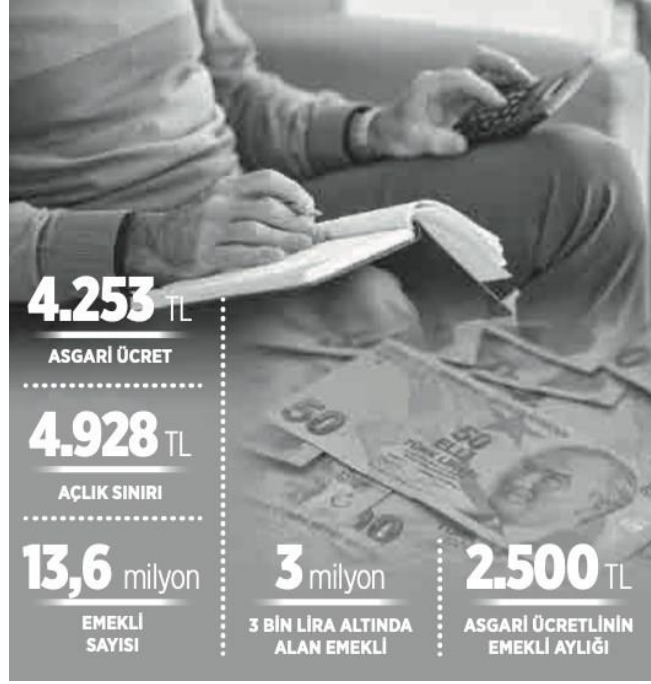

Sağlıklı beslenmek için her aile ferдинin alması gereken kalori miktarının farklılık gösterdiği ifade edilen raporda, "Yetişkin bir erkeğin sağlıklı bir biçimde beslenmesi için tüketmesi gereken gıdaların aylık karşılığı 1.210 liradır. Bu değer yetişkin bir kadın için 1.158, 15-18 yaş bir genç için 1.266, 4-6 yaş arası bir çocuk için 820 liradır. Sağlıklı bir biçimde beslenmenin toplam aile bütçesine maliyeti ise 4 bin 453 lira olarak tespit edilmiştir" ifadelerine yer verildi.

SORUNLARIN BOYU MAAŞLARI AŞIYOR

İktidar ekonomik koşulları olağan karşılarsa da gerçekler bambaşka. 2500 lira alan bir emekli, maaşının büyük kısmını kira ve faturalara ödüyor.

İktidara göre toplumun ekonomik koşulları olağan. AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin ücretlere yapılan artışın yeterli olduğunu savunuyor. Pahalılığı yakıcı şekilde hisseden emekliler ise iktidarın ilgisizliğine tepkili.

EMEKLİ İKRAMİYESİNDE GERÇEKLEŞEN KAYIP DİSK-AR'A GÖRE ŞÖYLE:

2.653 TL

ASGARİ ÜCRET ORANINDA ARTSAYDI

2.857 TL

GIDA ENFLASYONU KADAR ARTSAYDI

2.507 TL

ENFLASYON ORANINDA ARTSAYDI

1.553 TL

ASGARİ ÜCRETE GÖRE YAŞANAN KAYIP

1.757 TL

GIDA ENFLASYONUNA GÖRE YAŞANAN KAYIP

1.407 TL

ENFLASYONA GÖRE YAŞANAN KAYIP

BAKANLIKLARIN FATURALARINDA REKOR

Milyonlarca hane yükselen elektrik fiyatları nedeniyle faturalarını ödeyemezken bakanlıkların bütçelerinden de elektrik faturaları için milyonlarca lira çıktı. Bakanlıkların elektrik faturası üçe katlandı.

CHP Milletvekili Sibel Özdemir, Cumhurbaşkanlığı ile bakanlıkların merkez binaları ve ek binalarının 2021 yılı Aralık dönemi ile 2022 yılı Ocak-Şubat dönemlerine ait elektrik faturalarının tutarını sordu. Özdemir'in bilgi edinme talebine 10 kurum yanıt verirken 8 kurum soruları yanıtız bıraktı. Bakanlıkların faturaları yaklaşık yüzde 130 civarında artış gösterdi.

Ticaret Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı elektrik için yaptığı ödemeleri açıklayan kurumlar olurken bazı bakanlıklar ise yanıtında faturalarını açıklamadı. Fatura tutarlarını paylaşan bakanlıkların verileri, elektriğe birbiri ardına gelen zamların artırdığı mali yükü bir kez daha gözler önüne serdi.

Faturalar katlanarak arttı		
	Aralık 2021	Ocak 2022
Ticaret Bakanlığı	1 milyon 486 bin TL	3 milyon 456 bin TL
Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	444 bin 294 TL	1 milyon 37 bin TL
Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	334 bin 68 TL	784 bin 370 TL
Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	688 bin TL	1 milyon 713 TL

Enflasyonu İktidar Yarattı

Verileri değerlendiren CHP'li Sibel Özdemir, "Cumhuriyet tarihinin en yüksek enerji zamlarını yapan siyasi iktidar, yaratmış olduğu yüksek enflasyonla mücadele etmek bir yana zamlarla enflasyonun bizzat kendisi yaratmaktadır" dedi. Bakanlıklar milyonlarca lira elektrik doğalgaz faturası öderken yurttaşların faturalarını ödeyemediğine dikkati çeken Özdemir, "2021 yılında 2 milyon 776 bini mesken olmak üzere toplam 3 milyon 449 bin 344 abonenin elektriği kesilirken 951 bini konut olmak üzere toplam 1 milyon 93 bin 581 abonenin ise doğalgazı kesildi" diye konuştu. Cumhurbaşkanlığı'nın aylık elektrik ve doğalgaz fatura miktarları için adres gösterdiği yerde verilerin yer almadığını da vurgulayan Özdemir, Cumhurbaşkanlığı'nın aylık elektrik ve doğalgaz fatura ödemeleri için adres gösterdiği Hazine ve Maliye Bakanlığının bizatih kendisi de bilgi edinme talebine yanıt dahi vermemiştir" diye konuştu.

DEMİRYOLLARINDA HEDEFİ KÜÇÜLDÜ, KÜÇÜLEN HEDEF DE TUTMAYINCA 30 YIL SONRAYA ÖTELENDİ...

AK Parti iktidarının 2018 seçimlerindeki vaadi olan "2023 yılında 25 bin kilometre demiryolu hattı" hedefi önce 16 bin 775 kilometre olarak küçültüldü; ancak küçültülen hedefe ulaşamayınca demiryolu hattı vaadi 2053 yılına ötelendi. Saray rejiminin hayata geçtiği 2018 yılından bugüne kadar geçen sürede yalnızca 282 kilometre uzunluğunda demiryolu hattı yapıldı. 2002'den bugüne kadar yılda ortalama 103 kilometre demiryolu yapan iktidar, bu hızla devam ederse 2053 hedefine 151 yıl sonra ulaşabilir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 2053 yılında demiryolu hattı uzunluğunun 28 bin 590 kilometre olacağını açıklaması AK Parti'nin önceki yıllarda duyurduğu seçim vaatleriyle çelişti.

2023'te 25 Bin Kilometre Hat Olacaktı

AK Parti iktidarı parlamenter sistemi sonlandırarak Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi adını verdikleri saray rejimine geçiş sürecinde demiryolu hatlarıyla ilgili 2023 yılına yönelik pek çok vaatte bulunmuştu. AK Parti'nin

2018 yılındaki Cumhurbaşkanlığı ve genel seçimlere ilişkin seçim beyannamesinde 25 bin kilometre demiryolu hattının yapılacağı vaadi yer aldı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan da 2018 seçiminden önce 21 Haziran 2018 tarihinde “2023 yılında 25 bin kilometre demiryolu hattı olacağına” ilişkin seçim vaadini kamuoyuna duyurdu.

YHT Hatlarının Açılışı Sözde Kaldı

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 2018 yılında duyurduğu 25 bin kilometre demiryolu hedefinde hangi hatların ne zaman açılacağına ilişkin vaatlere de yer verilmişti. Buna göre Ankara-İstanbul Sürat Demiryolu, Ankara-Sivas Yüksek Hızlı Tren ve Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Tren, Sivas-Erzincan Hızlı Demiryolu, Yerköy-Kayseri Yüksek Hızlı Tren projelerinin 2020'ye kadar açılacağı vaat ediliyordu. Söz konusu hiçbir hat Nisan 2022 yılı itibarıyla hizmete açılmadı. Vaatler arasında 2023 yılına kadar 18 kentin yüksek hızlı tren hatlarıyla birbirine bağlanacağı yer alırken, bugün yalnızca İstanbul, Ankara, Eskişehir, Karaman ve Konya arasında yüksek hızlı tren hattı bulunuyor.

Dört Yılda 282 Kilometre Hat Yapıldı

Saray rejiminin resmen hayata geçtiği 2018 yılından bugüne kadar “2023 yılında 25 bin kilometre demiryolu hattı yapılacağı” yönündeki vaatle ilgili neredeyse hiçbir çalışma yapılmadı. 2018 yılında 12 bin 740 kilometre uzunluğundaki demiryolu hattı bugün itibarıyla yalnızca 13 bin 22 kilometreye çıkabildi. Başka bir deyişle iktidar 2018'den bugüne kadar geçen yaklaşık 4 yılda 282 kilometre demiryolu hattı yapabildi. Buna göre saray rejimi ortalama bir yılda yalnızca 70,5 kilometre uzunluğunda demiryolu hattı yapabildi.

Hedef 16 Bin 775 Kilometreye Küçültüldü

AK Parti iktidarının; 2018 seçimlerinde vaat ettiği 2023 yılı hedefine ulaşamayacağını Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu geçen yıl kabul etti. Bakan Karaismailoğlu, 5 Haziran 2021 tarihinde yaptığı açıklamada, “2023'te demiryolu ağını 16 bin 775 kilometreye çıkarmayı hedefledik” açıklamasında bulundu. Buna göre Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın vaat ettiği demiryolu hattındaki 2023 hedefi yaklaşık 3'te bir oranında küçültülmüş oldu.

Küçülen Hedef De Tutmayınca 30 Yıl Ötelendi

İktidarın hedef küçülttüğü demiryolu hattının 2023 yılında 16 bin 775 kilometre olmayacağı da anlaşılınca bu kez demiryollarına ilişkin hedef 30 yıl sonraya atıldı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan 2023 yılında demiryolu hattının toplam 28 bin 590 kilometre uzunluğunda olacağını dile getirdi. Buna göre 2023 yılında 25 bin kilometre demiryolu olacağı vaadi önce küçültüldü, küçülen hedefe de ulaşamayınca bu hedef 30 yıl sonraya ötelendi.

Yeni Hedefe Bu Hızla 151 Yılda Ulaşıyor

2023 yılında 28 bin 590 kilometre demiryolu hattı olabilmesi için iktidarın bugün 13 bin 22 kilometre olan mevcut hattın üzerine 30 yılda 15 bin 568 kilometre yeni hattı hizmete açması gerekiyor. AK Parti'nin iktidara geldiği 2002 yılında Türkiye'deki mevcut demiryolu hattı uzunluğu 10 bin 959 kilometre olduğu dikkate alındığında 20 yılda toplam 2 bin 63 kilometre uzunluğunda hat yapıldı. Buna göre AK Parti yılda ortalama 103 kilometre demiryolu hattı yapıyor. Bu hızla 2023 hedefine ancak 151 yılda, iki katı hızla ise ancak 76 yılda ulaşabiliyor.

ENERJİ PİYASALARINDAKİ GELİŞMELER, AVRUPA'NIN STRATJESİ VE TÜRKİYE'NİN DURUMU

TÜSİAD, Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) İcra Direktörü Dr. Fatih Birol'u ağırladı. Eski TÜSİAD Başkanları ve yönetim kurulu üyelerinin katıldığı toplantıda Rusya Ukrayna savaşı sonrası enerji piyasalarında gelişen ve değişen durum ele alındı.

Toplantıda bir sunum yapan Fatih Birol, Rusya Ukrayna savaşı sonrası enerji piyasalarındaki gelişmelere değindi ve Avrupa'nın nasıl bir strateji hedeflediğini anlattı. Birol'un sunumundan aldığımız notlar ve öne çıkan başlıklar şöyledir:

Avrupa doğalgaz da nasıl bir strateji izleyecek?

- Uzun vadeli kontratlarda Rusya yerine başka ülkelere yönelecek (Azerbaycan, ABD, Norveç, Katar gibi)
- Doğalgazı başka enerji kaynakları ile ikame,

- Nükleerden çıkma kararlarını ötelemek. Belçika 2 reaktörde 10 yıl öteledi, Almanya teknik olarak kapatılması gereken tesislerinin durumunu inceliyor, G.Kore'de nükleerden çıkma kararını erteliyor(G. Kore, Avrupa'dan yoğun LNG kullanan bir ülke olduğundan bu karar Avrupa'yı da yakından ilgilendiriyor)

Petrolde Yaz Ayları Kritik, Tatil Sezonunun Başlamasıyla Fiyat Artacak.

Avrupa Birliği, ayrıca Rusya gazına bağımlılığı azaltan yeni bir eylem planı hazırlıyor:

- Termostatları 2 C azaltmak,
- Binalarda rönovasyon ile tasarruf sağlama,
- Yalıtım %1 den 2 ye çıkarsa Avrupada tasarrufa konu doğal gaz 20 milyar m3 oluyor.

Orta Ve Uzun Vadeli Çıkarsamalar

- Bir dönem yüksek ve değişken fiyatlı petrol-doğalgaz fiyatları göreceğiz,
- Rusya, enerjide süper güç olma özelliğini kaybediyor
- Enerjide inovasyon çok önemli hale gelecek(otomotivde ve nükleerde teknolojik sıçramalar)
- Küçük, ucuz, modüler nükleer devri başlıyor

Yenilenebilir enerjide teşvikler artacak, ABD de müthiş teşvikler geliyor. Dünyada 2021 yılında yapılan toplam santrallerin %90'sı yenilenebilir enerjiye yapıldı, %10 fosil kaynaklar. Bunun sebebi iklimi kurtarmak değil, PARA kazanmak.

Elektrikli arabalarda Çin başı çekiyor, 2019 da dünyada satılan her 100 arabanın 2'si elektrikli iken bu rakam 2021 de 10 oldu. 2022 de elektrikli araba satışlarında büyük artış bekleniyor.

Türkiye'deki Durum

- Türkiye'de güneşi enerjide "potansiyelinin %10'unun" altında kullanıyoruz.
- Enerji verimliliğinde alınan mesafe yetersiz, alınacak çok yol var.
- Nükleerde yeni bir dönem başlatılmalı, hangi teknoloji, hangi partnerle ve nasıl bir iş modeli ile ilerleneceği iyi öngörülmesi

Avrupa Birliği iklim hedeflerinin Rusya-Ukrayna savaşı dolayısıyla ikinci plana atılmaması konusunda kararlı.

TARIM ÜRETİCİSİ BATIYOR

Gübrede enflasyon %138

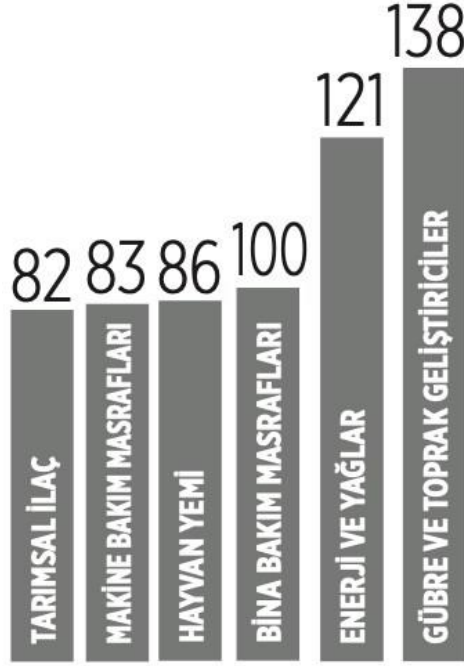
Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), tarım üreticisinin maliyetlerindeki şubat ayı enflasyonunu açıkladı. Buna göre üreticinin maliyeti yıllık yüzde 80,99, aylık ise yüzde 16,69 arttı. En çok artış yıllık yüzde 138,11 ile gübre ve toprak geliştiricilerde gerçekleşti. Bunu yüzde 121,77 ile enerji ve yağlar takip etti.

Artış Devam Ediyor

TÜİK istatistiklerine göre en düşük yıllık artışın gerçekleştiği veteriner harcamaları dahi yüzde 23,88'e dayandı. Bunu yüzde 27,91 ile malzemeler takip etti.

TÜİK yaptığı açıklamada şu verilere yer verdi: "Ana gruplarda bir önceki aya göre tarımsal yatırıma katkı sağlayan mal ve hizmet endeksinde yüzde 9,60, tarımda kullanılan mal ve hizmet endeksinde yüzde 17,69 artış gerçekleşti. Bir önceki yılın aynı ayına göre tarımsal yatırıma katkı sağlayan mal ve hizmet endeksinde yüzde 47,24, tarımda kullanılan mal ve hizmet endeksinde yüzde 86,59 artış gerçekleşti."

ÜRETİCİNİN GİRDİ MALİYETLERİNDEKİ YILLIK ARTIŞ ORANI (yüzde)

Tarımsal İlaçta Yükseliş

TÜİK'e göre tarım üreticisinin maliyetlerinde aylık artış 8 alt grup daha düşük, 3 alt grup daha yüksek değişim gösterdi. Bültende şu verilere yer verildi: "Aylık artışın düşük olduğu alt gruplar sırasıyla, yüzde 3,62 ile makine bakım masrafları ve yüzde 5,50 ile diğer mal ve hizmetler oldu. Buna karşılık, aylık artışın yüksek olduğu alt gruplar ise sırasıyla, yüzde 32,75 ile tarımsal ilaçlar ve yüzde 31,15 ile hayvan yemi oldu. Bir önceki aya göre gübre ve toprak geliştiriciler yüzde 0,41 ve veteriner harcamaları yüzde 0,21 azalış gösterdi."

YHT BİLETLERİNE 4 AYDA 3'ÜNCÜ ZAM!

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'na bağlı olan Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları (TCDD), Yüksek Hızlı Tren (YHT) seferlerine yüzde 15 oranında zam yapıldı.

YHT seferlerine Ocak ayında yüzde 20, Mart ayında da yüzde 10 zam yapılmıştı. Ocak ayından bu yana yapılan zamların toplamı yüzde 51,8 oldu.

Bugünden itibaren geçerli olan zamlarla birlikte, Konya-Ankara arası hızlı tren bilet fiyatı 67 liraya yükseldi. Konya-İstanbul arası hızlı tren bileti de 182 liraya çıktı.

Ankara-İstanbul (Kadıköy) arası 130,5 lira olan bilet fiyatı 151 lira oldu.

BARDAĞI TAŞIRDILAR

Rize'de yapımı süren dev çay bardağı şeklindeki çarşının öyküsü, kamu kaynaklarının ölçsüz kullanımına önemli bir örnek oldu. 24,6 milyon TL'ye ihale edilen çarşının maliyeti iki kat artarak 47 milyon TL'ye ulaştı.

Yurttaşlar açıkla boğuşurken kamu kaynaklarının ölçsüz kullanıldığı ortaya çıkıyor. AKP'li Rize Belediyesi'nce Rize Ticaret Borsası'na hukuka aykırı şekilde tahsis edilen alan üzerinde inşası süren Çay Çarşısı projesinin maliyeti, öngörülenin iki katını aştı. Çay bardağı şeklinde projelendirilen çarşı 24 milyon TL'ye ihale edilse de maliyeti 47 milyon TL'ye ulaştı. Kamu kaynaklarının seferber edildiği proje için Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi'nin, "2021 yılı turizm sektörü" bütçesinden de 6 milyon TL aktarıldığı belirlendi.

Kamu Kaynakları Ölçsüzce Kullanıldı

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, "Çayımızın sembolü" diye anlattığı, "Rize Çay Çarşısı" projesinde hesap çarşıya uymadı. Projenin inşa edildiği alanın tahsis sürecinde yaşanan usulsüzlükler Sayıştay raporlarına takılırken projenin maliyeti öngörüleni ikiye katladı.

Çay Çarşısı, henüz proje sürecinde dahi tartışmalara konu olurken 2019 yılında başlayan süreçte yaşanan önemli gelişmeler şunlar oldu:

Çay Çarşısı'nın imza töreni, 30 Temmuz 2019 tarihinde gerçekleştirildi. İmza töreninin hemen ardından projenin yapım sürecine başlandı. Rize Belediyesi'nin tasarrufunda olan sahil dolgu alanı, projenin inşası için Rize Ticaret Borsası'na tahsis edildi. Alanda 2019 yılında incelemelerde bulunan Sayıştay denetçileri, tahsis işleminin hukuki dayanağının olmadığını tespit etti. Sayıştay raporunda, proje kapsamındaki Kıyı Kanunu hükümlerine aykırı yapılar ise "Çay Müzesi ve sinema, bin 860 metrekare restoran, 84 metrekare yöresel ürünler pazarı" olarak sıralandı.

Sayıştay'ın tüm uyarılarına karşın projenin yapım ihalesi düzenlendi. İhalenin bedeli kayıtlara 24 milyon TL olarak geçerken proje, her yeni adımda maliyetini katlayarak artırdı. Projenin maliyetinin 2022 itibarıyla 47 milyon TL'ye fırladığı bildirilirken proje kapsamında Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi'nden (DOKAP) de hibe yoluyla para alındığı öğrenildi.

AKP Rize Teşkilatı'nda aktif görevlerde bulunan ve beş yıl AKP çatısı altında belediye başkanlığı yapan Hakan Gültekin'in başkanlığını yaptığı DOKAP'ın 2021 yılı faaliyetlerini içeren raporları, proje için aktarılan kaynağı gözler önüne serdi.

Projeye Aktarılan Para 6 Milyon TL

Maliyeti 47 milyon TL'ye ulaşan Çay Çarşısı Projesi'nin sözleşme bedelinin 24 milyon 614 bin 349 TL olduğunu kaydeden DOKAP raporunda, projeye ilişkin şu ayrıntılara yer verildi:

"Söz konusu projeye 2021 yılı turizm sektörü ödeneğinden 6 milyon TL ödenek tahsis edilmesi için Bakan oluru alınmıştır. Proje kapsamında yaklaşık 10 dönüm alan üzerine kurulacak olan Çay Çarşısı Projesi kapsamında; içerisinde Çay Müzesi ve Sinema olan Çay Bardağı konsepti, yöresel restoranlar olan Çayda Karadeniz Mutfağı, Çay Tadım ve Sunum Alanları, Çay Tanıtım ve Satış Alanları, Çay Bahçesi, Yöresel Ürünler Pazarı, mısır unu üretimi yapılacak Geleneksel Değirmen yapılması planlanmaktadır. Rize Belediyesi ile DOKAP BKİ arasında protokol imzalandıktan sonra 6 milyon TL'lik ödenek Rize Belediyesi'nin açmış olduğu hesaba yılsonu itibarıyla aktarılmıştır."

ÇAYKUR KREDİ VE FAİZ KISKACINDA

2021 yılını 502,8 milyon TL zararla kapatan ÇAYKUR'un bankalara 588,4 milyon TL faiz ödemesi gerçekleştirdiği ortaya çıktı. İdarenin yalnızca Ziraat Bankası'na 206,8 milyon TL faiz ödemesi yaptı.

2021 yılında 503 milyon 840 bin TL zarar eden ÇAYKUR'un bankalara ödediği kredi faizi tutarı açığa çıktı. AKP Rize İl Başkanı İshak Alim'in abisi Yusuf Ziya Alim'in müdürlüğündeki idarenin 206,8 milyon TL'si Ziraat Bankası'na olmak üzere 14 bankaya toplam 588 milyon 390 bin TL faiz ödemesi yaptığı belirlendi.

Yılda kişi başına 250 bardak çay tüketimi ile dünyada birinci sırada yer alan Türkiye'de Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü, 2021 yılını zararla kapattı.

Türkiye Varlık Fonu'na devredildikten sonra zararı katlanarak artan kurumun 2021 yılı zararı 2017 yılına oranla yüzde 88 büyüyerek 503 milyon 840 bin TL'ye ulaşırken çekilen banka kredisi ve ödenen faizin büyüklüğü dikkat çekti.

Kredi Borcu 5,2 Milyar TL

ÇAYKUR'un 2021 dönem sonu itibarıyla bankalara olan toplam kredi borcu 5 milyar 241 milyon TL olarak kayıtlara geçti. 2022 yılına devreden borcun 1 milyar 934 milyon 500 bin TL'si Ziraat Bankası'na olan borçlardan kaynaklandı. İdarenin Vakıflar Bankası'na olan kredi borcunun ise 1 milyar 715 milyon 450 bin TL'yi bulduğu öğrenildi. Kurumun 2021 yılı dönem sonu itibarıyla 5,2 milyar TL olan banka borcundaki artış, 2020 yılına göre yüzde 26 oranında.

Kredi Faizi 588,3 Milyon TL

ÇAYKUR'un, "Faaliyet dış gider" olarak sınıflandırdığı bankalara ödenen faizin büyüklüğü ise "Bu kadarı da olmaz" dedirtti. İdarenin yalnızca 2021 yılında 588 milyon 390 bin 150 TL faiz ödemesi gerçekleştirdiği belirtildi.

Her bankaya borçlu

İdarenin 2021 yılında bankalara ödediği faizin detayları ÇAYKUR'un raporlarında yer aldı.

- ▶ Vakıflar Bankası: 265 milyon 579 bin 306 TL
- ▶ Ziraat Bankası: 206 milyon 827 bin 253 TL
- ▶ Halk Bankası: 28 milyon 585 bin 494 TL
- ▶ Akbank: 24 milyon 601 bin 825 TL
- ▶ Vakıf Katılım Bankası: 20 milyon 830 bin 359 TL
- ▶ Türkiye Finans Katılım Bankası: 16 milyon 188 bin 932 TL

VAZO KULE İÇİN 45 MİLYON TL

MHP'li Kütahya Belediyesi'nin kentin ortasına inşa edeceği vazo şeklindeki kule için tam 45 milyon TL harcayacağı ortaya çıktı. Vazo Kule'nin "Kütahya'ya gezmeye gelinmesi için davetkâr olacağı" savunuldu.

MHP'li Kütahya Belediyesi, kentin ortasına milyonlarca lira harcamayarak vazo şeklinde bir kule inşa edecek. Belediye, kentin merkezindeki Yıldırım Beyazıt Mahallesi'nde Çiniciler Çarşısı'nın yanına inşa edeceği Vazo Kule projesi için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na 17 Mart'ta Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) başvurusu yaptı. Bakanlık ise 12 Nisan'da projeye ilişkin "ÇED gerekli değil" kararı verildiğini duyurdu.

ÇED raporunda ise Vazo Kule'nin tam 45 milyon TL'ye inşa edileceği belirtildi. Raporunda, projenin 13 bin 136 metrekarelik bir arazi üzerine inşa edileceği ve kulenin ticari amaçla seyir terası, sosyal ve kültürel tesis olarak kullanılacağı da ifade edildi. Ayrıca kule bir de dönen restoran yer alacak.

Raporda milyonlarca liraya inşa edilecek Vazo Kule'nin yapım amacı ise şöyle açıklandı:

- "Projenin bir bütün halinde geniş fonksiyonlu cazibe merkezi oluşturulması hedeflenmiştir. Çiniciler Çarşısı, Proje sayesinde Vazo Kule ile bir bütün halinde, diğer illerden Kütahya'ya gezmeye, alışveriş edilmesi için gelinmesine davetkâr olacaktır.
- Proje; Her yaşta şehir sakinlerinin özellikle gençlerin farklı nedenlerle orada olmayı arzu edecekleri ve binada yer alan işlevleri bizzat etkin biçimde kullanacakları, sosyal iletişimi güçlendirici bir merkez olarak yorumlanmalıdır."

620 Bin TL Harcandı Bile

MHP'li Kütahya Belediyesi, 2020 ve 2021 yılında da kentin ortasına 70 metre yüksekliğinde inşa edileceği açıklanan Vazo Kule için daha inşaat başlamadan 620 bin 500 TL harcamıştı. Belediye, vazo projesinin "Avan ve mimari uygulamaya dönük projeleri" için pazarlık yöntemiyle gerçekleştirdiği ihaleyle 25 Eylül 2020'de 310 bin TL harcadı.

Kütahya Belediyesi, 2 Nisan 2021'de "Kütahya Vazo Kule Uygulama Projeleri ve Yapım İşine İlişkin İhale Dosyası Hazırlanması İş" adıyla pazarlık yöntemi kullanılarak düzenlenen ihaleyle 310 bin TL harcadı.

MHP'li Belediye Başkanı Alim Işık ise daha önce yaptığı açıklamada projeye ilişkin "Vazo Kule, sadece görsel bir simge olarak kalmayıp, içerisinde barındırdığı seyir terası, dönen restoran, kafeler, etkinlik alanları, bilim ve sanat merkezi, sanat galerileri gibi birçok sosyal donatı alanı ile bölgede bir cazibe merkezi olacaktır" ifadelerini kullanmıştı.

78 MİLYON TL'LİK İHALE YİNE YANDAŞA

AKP'li Başakşehir Belediyesi'nin 'park yapım ve onarım' ihalesini AKP'li Şanioğlu'nun şirketi kazandı. Belediyelerden milyonlarca liralık ihale alan Şanioğlu'nun şirketine tam 78 milyon 899 bin TL ödenecek.

Kamu kurumları ile yerel yönetimlerin ihaleleri AKP'lilerce paylaşılmaya devam ediyor. Bunun son örneği İstanbul'un Başakşehir ilçesinde gerçekleşti. Belediyenin 78 milyonluk ihalesi, AKP'li Fatih Şanioğlu'nun şirketine gitti.

AKP'li Yasin Kartoğlu yönetimindeki Başakşehir Belediyesi'ne bağlı Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 14 Mart tarihinde "Başakşehir Genelinde Park Yapımı İle Mevcut Parkların Onarımı Yapım İş" başlığıyla bir ihale açtı. AKP'li belediye, ilçe genelindeki park alanlarında 589 kalem onarımı ile yapımını içeren işin süresini 900 gün, maliyetini ise 80 milyon 703 bin TL olarak belirledi. Açık usulle düzenlenen ihaleyi 78 milyon 899 bin TL'lik teklifle Fatih Şanioğlu'nun şirketi aldı. Şanioğlu'nun şirketi ile idare arasında 15 Nisan'da sözleşme imzalandı.

Belediyenin milyonlarca liralık ihalesini kazanan Fatih Şanioğlu ise 'tanıdık' bir isim. Bir dönem AKP Başakşehir İlçe Başkanlığı Bahçeşehir 1'inci Kısım Mahalle Yöneticisi olmasıyla bilinen Şanioğlu, aynı zamanda Nur İnşaat'ın da sahibi. Şanioğlu'nun geçen günlerde İBB'nin pazarlık usulüyle düzenlediği park ve bahçe ihalesini alması kamuoyunda eleştirilere neden olmuştur.

Eski İBB Başkanı ve Başakşehir Belediye Başkanı Mevlüt Uysal döneminden beri AKP'li belediyeden milyonlarca liralık ihaleler kazanan Şanioğlu'nun son 11 yılda aldığı ihalelerden bazıları şöyle:

- Başakşehir Belediyesi'nden 44 milyon 515 bin 490 TL değerinde 15 ihale.
- Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nden 22 milyon 660 bin TL'lik üç ihale.
- Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nden 5 milyon 138 bin TL değerinde altı ihale.

MAMAK'IN ANAHTARI DİYANET'E VERİLMİŞ

AKP'nin yönettiği Mamak Belediyesi'nin 2013-2022 yılları arasında gerçekleştirdiği taşınmaz tahsislerinin adresi belli oldu. İdarenin kamu kurumlarına 9 yılda yaptığı toplam 75 taşınmaz tahsisinin 42'si Diyanet'e gitti.

Kadrolaşma iddiaları ile gündeme gelen AKP'li Mamak Belediyesi'nin 2013 yılı itibarıyla kamu kurum ve kuruluşlarına gerçekleştirdiği taşınmaz tahsislerinin ayrıntıları ortaya çıktı. Ankara Mamak Belediyesi'nce kamu kurum ve kuruluşlarına 19 Aralık 2013 ile 17 Kasım 2021 tarihleri arasında toplam 75 taşınmaz tahsis edildi.

Taşınmaz tahsisi ve devri gerçekleştirilen idareler arasında Diyanet İşleri Başkanlığı öne çıktı. Belediyenin verilerine göre, ilçedeki 42 taşınmazın tahsisi Diyanet'e yapıldı. Tamamı 25 yıllığına yapılan tahsislerin büyük oranda, "cami alanı" olarak sınıflandırıldığı bildirildi. İdare, Kartaltepe Mahallesi'ndeki bin 854 metrekare yüzölçümüne sahip alanı da müftülük binası yapılması için 25 yıllığına Diyanet'in kullanımına verdi. Mamak Belediyesi'nden tahsis yoluyla taşınmaz elde eden kurumların içinde Diyanet'in payı, yüzde 56 olarak gerçekleşti.

Gençlik Bakanlığı'na bir tahsis

AKP'li Murat Köse'nin başkanı olduğu Mamak Belediyesi'nin bazı tahsisleri şöyle:

42 DIYANET	1 EMNİYET	12 MEB
1 GENÇLİK BAKANLIĞI	8 SAĞLIK BAKANLIĞI	1 KÜLTÜR BAKANLIĞI

10'u Okul Alanı

Taşınmazlarının büyük bölümünü Diyanet'e tahsis eden idare Milli Eğitim Bakanlığı'na ise yalnızca 12 taşınmaz tahsisi yaptı. MEB'e tahsis edilen taşınmazların 10'unun okul alanı, birinin anaokulu sınıfı, birinin ise kreş alanı olarak belirlendiği ifade edildi.

MİLLET BAHÇESİ İHALESİNE PAZARLIK KILIFI UYDURDULAR

CHP PM Üyesi ve Ankara Milletvekili Gamze Taşcier, Ankara'da Atatürk Kültür Merkezi'nin bulunduğu alanda inşa edilen Millet Bahçesi'nin ikinci etabı için de gizli ihale yapıldığının ortaya çıkması üzerine konuyu TBMM gündemine taşıdı. İhalenin, Kamu İhale Kanunu'nda yer alan doğal afetler ve olağanüstü durumlarda yapılması öngörülen 21b maddesine dayanarak pazarlık usulüyle yapılmasını eleştiren Taşcier, "Millet Bahçeleri Rant Bahçeleri haline almış durumda. Halkın parasını birilerinin cebine koyarken usulüne dahi uydurmaya gerek görmüyorlar" diye konuştu.

Geç Açıklandı

5 Ekim 2021'de yapıldığı öğrenilen, "Ankara Atatürk Kültür Merkezi (AKM) 2 Etap Millet Bahçesi ile Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar İnşaatları ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İşi" ihalesinin açık usul yerine idarece belirlenen firmaların davet edildiği pazarlık usulüyle yapıldığı anlaşıldı. Kamu İhale Kanunu'nda doğal afet, salgın hastalık, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmedik olağanüstü durumları kapsayan 21b maddesine göre kapalı olarak düzenlenen ihaleyi 84 milyon 250 bin TL ile kazanan Yapı ve Yapı şirketi ile sözleşmenin 18 Ekim'de imzalandığı ortaya çıktı. Sözleşmeye göre 16 Ocak 2022'de tamamlanması öngörülen ihalenin Kamu İhale Kurumu tarafından işin bitmesinin ardından kamuoyu ile paylaşılması ise dikkati çekti.

Birileri Zenginleşiyor

Konuyu Meclis gündemine taşıyan Taşçier, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum'a ihalede neden pazarlık yönteminin gerçekleştirildiğini sordu. Bakanlıktan gelen yanıtta, "İşin yapım tekniği açısından özellik arz ettiği için" pazarlık yöntemine başvurulduğu belirtildi. Yanıtı değerlendiren Taşçier, şunları söyledi:

"Millet Bahçesi işi yapım tekniği açısından özellik arz ediyormuş. Sanırsınız nükleer santral ya da uzay üssü yapıyorlar, alt tarafı park bu. Bir park yapmanın nesi yapım tekniği bakımından özellik arz ediyor? Yandaşa kaynak aktarmayı kılıfa soktuk diyorlar yani. Tam bir soygun düzeni. Park inşa etmek de bu madde kapsamına girecekse Türkiye'de açık ihale yapılamaz. AKM Millet Bahçesi işini alan bu şirket üçü 21b usulüyle olmak üzere beş kamu ihalesinde toplam 1,1 milyar lira gibi çok büyük tutarda iş almış. Bu şu demek, halk yoksullaşırken birileri zenginleşiyor."

İHALE YİNE YANDAŞ ŞİRİNLERE

AKP'li Üsküdar Belediyesi'nin 33 milyon TL'lik bir ihalesi daha eski Ensar Vakfı Üsküdar Şube Başkanı İsmail Şirin'in sahibi olduğu şirkete gitti. Şirket, belediyeden toplam 111 milyon TL değerinde tam 31 ihale aldı.

İstanbul'daki AKP'li Üsküdar Belediyesi'nin milyonlarca liralık bir ihalesi daha eski Ensar Vakfı Üsküdar Şube Başkanı İsmail Şirin'in ve kardeşinin şirketine gitti.

Kamu İhale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre, AKP'li Üsküdar Belediyesi 21 Mart tarihinde "2022 Yılı Muhtelif Gıda ve Servis Malzemeleri ile Gıda Kolisi Alımı" adı altında bir ihale düzenledi. İhaleyi tam 33 milyon 289 bin TL teklif veren Şirin Kardeşler Gıda Şirketi'nin aldığı ve belediye ile şirket arasında da 29 Mart'ta sözleşme imzalandığı açıklandı. Öte yandan ihalede sadece Şirin Kardeşler Gıda Şirketi'nin teklif verdiği de belirtildi.

Şirin Kardeşler Gıda Şirketi, 2015 yılından beri Üsküdar Belediyesi tarafından açılan milyonlarca lira tutarındaki ihaleleri aldı. Üsküdar Belediyesi'nin gıda kolisi ve içecek ihalelerinin adeta abonesi olan şirket, İsmail Şirin ve İbrahim Şirin'e ait. 6 milyon lira sermayeli şirketin yüzde 50'sine sahip İsmail Şirin aynı zamanda AKP'ye yakınlığıyla bilinen Ensar Vakfı'nın mütevelli heyeti üyesi ve eski Üsküdar şube başkanı.

Üsküdar Belediye Başkanı Hilmi Türkmen de geçmişte Ensar Vakfı'nda mütevelli heyeti üyeliği görevindeydi. Ayrıca, AKP'li belediye daha önce de bazı mülklerini yurt olarak kullanmak üzere Ensar Vakfı'na bedelsiz olarak tahsis etmişti.

31 Ayrı İhale Aldı

Şirin Kardeşler Şirketi, 2015 ile 2022 yılları arasında sadece Üsküdar Belediyesi'nden toplam 31 ihale aldı. Başka bir kamu kurumundan ihale almayan şirkete, Üsküdar Belediyesi'nin kasasından 31 ihale için toplam 111 milyon TL'lik ödeme yapıldı.

AKP'li Üsküdar Belediye Başkanı Hilmi Türkmen ise milyonlarca liralık ihalelerin hukuka uygun olduğunu öne sürerek, "Kimsenin ihalelere girmesine engel olmadık ve olmayız da. Kafasında soru işareti olan varsa yargıya başvurabilir" dedi.

Protesto Edilmişti

Öte yandan geçen şubat ayında da AKP'li Üsküdar Belediyesi'nin eski Ensar Vakfı Üsküdar Şube Başkanı olan İsmail Şirin'e ve kardeşlerine verdiği milyonlarca liralık ihaleler CHP İlçe Başkanlığı'nın çağrısıyla belediye binası önünde protesto edilmişti. Belediye binası önünde yapılan açıklamada şu ifadeler kullanılmıştı:

"Üsküdar Belediyesi bir yıl dahi aksatmadan tam yedi yıl boyunca bu işlerin tamamını Ensar Vakfı Mütevelli Heyet Üyesi ve Üsküdar Şube Başkanı olan İsmail Şirin'e ait Şirin Kardeşler Gıda İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine ihale etti. Bu ihalelerin çoğunu Şirin Kardeşler tek başına teklif vererek kazandı.

Haklarını yememek lazım; bu konuya ilişkin itirazlarımıza daha fazla dayanamayan Üsküdar Belediyesi, 2020 yılında Şirin Kardeşler üzerindeki olumsuz algıyı silmek adına, bu defa işlerin bir kısmını farklı bir şirkete ihale etmeye başladı. Ama ne hikmetse, ihaleleri Şirin Kardeşler ile paylaşmaya başlayan şirketin sahibi olan Ayşe Şirin, aynı zamanda Şirin Kardeşlerin eski ortağıymış. Yani, günün sonunda kazanan yine Şirinler oldu.”

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NDEN 1,7 MİLYON TL'LİK ANLAŞMA: 10 KİŞİ AĞIRLANACAK

Uzun ekme kuyruklarıyla gündeme gelen AKP'li Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, yurtdışından gelecek 10 kişilik heyetin ağırlanması için özel bir şirketle yaklaşık 1,7 milyon TL'lik anlaşma yaptı.

Yurttaşa ekmeği 1 TL ucuz almaları için kupon dağıtan AKP'li Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, “Kentın ulusal ve uluslararası tanıtımı” için kesenin ağzını açtı. İdare, heyetin beş ya da dört yıldızlı otellerde konaklaması ile Çin, İspanya ve Bosna Hersek'ten gelecek 10 kişinin uçak biletlerini de içeren hizmet alımı için 1 milyon 692 bin TL'lik anlaşma yaptı. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, “2022 Yılı Turizm ve Tanıtım Etkinlikleri Organizasyonları” kapsamında hizmet alımı gerçekleştirdi.

AKP'li belediyenin, “Kentın ulusal ve uluslararası alanlarda tanıtımına katkı sağlamak” gerekçesiyle yaptığı hizmet alım işinin ihalesi 1 Şubat'ta gerçekleştirildi. Kamu ihalelerine katılımı kısıtladığı ve rekabeti engellediği gerekçesiyle eleştirilen pazarlık yöntemiyle gerçekleştirilen ihaleye yalnızca bir şirket teklif verdi. İdare ile ihalede rakipsiz olan GAP Organizasyon Hizmetleri isimli şirket arasında 1 milyon 692 bin 200 TL'lik sözleşme imzalandı.

Birinci Sınıf Yemekler

Proje için 2022 yılı içerisinde gerçekleştirilecek etkinliklerin bazıları, “Söyleşi, atölye, kongre ve seminer” olarak sıralandı. Kentteki uzun ekme kuyruklarını akıllara getiren zengin ikram listesindeki bazı yiyecekler ise şöyle:

“Öğle yemeği, birinci sınıf restoranda yöresel kebab (kuşbaşı, kıyma, tavuk kebab, beyti vb.) ya da yöresel yemek (yuvarlama vb.), tatlı (kadayıf veya baklava)... Akşam yemeği, birinci sınıf restoranda ara sıcak (lahmacun, içli köfte ya da çiğ köfte), ana yemek (yöresel kebab; kuşbaşı, kıyma, tavuk kebab vs.)...”

Yurtdışı Uçak Biletleri

Organizasyonlara katılan ve turizmcilerden oluşan ekiplerin ulaşım ve konaklama masraflarını da belediye karşılayacak. Ulaşım için bilet talep edilen yurtdışı rotaları ihalenin teknik şartnamesinde, “Gaziantep-Tokyo, Gaziantep-İspanya, Gaziantep-Londra, Gaziantep-Bahreyn” olarak belirtildi.

Bol Yıldızlı Oteller

İdare, organizasyon için kente il ve ülke dışından gelecek konukların konaklaması için ise şu programı hazırladı:

- 4 yıldızlı otelde, en az 3 kişi 5 gece, tek kişilik odada (en az 15 adet geceleme),
- 4 yıldızlı otelde, en az 4 kişi 3 gece, tek kişilik odada (en az 12 adet geceleme).

ETNOGRAFYA MÜZESİ DE YANDAŞA

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Etnografya Müzesi'nin restorasyonunu eski AKP Karabük İl Başkan Yardımcısı Cengiz Ünal'ın şirketine yaptıracak, yaklaşık 13 milyon TL ödeyecek.

Başkent Ankara'nın simgeleri arasında gösterilen ve 1930 yılında açılan Etnografya Müzesi için milyonlarca liralık restorasyon ihalesi düzenlendi. Kamu İhale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre, Kültür ve Turizm Bakanlığı 29 Mart'ta “Ankara Etnografya Müzesi Restorasyonu ve Teşhir Tanzimi İşi” adı altında bir ihale düzenledi. “Belli istekliler arasında düzenlenen” ihaleyi 12 milyon 965 bin TL teklif veren Boğaziçi Kent Yapı Turizm İnşaat Taşımacılık Ticaret ve Sanayi Limited Şirketi'nin aldığı açıklandı. 6 Nisan tarihinde şirket ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında imzalanan sözleşmeyle de restorasyon çalışmalarının 24 Ekim'e kadar tamamlanması istendi.

Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yer alan bilgilere göre, eski AKP Karabük İl Başkan Yardımcısı ve Karabük MÜSİAD (Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği) Başkan Yardımcısı Cengiz Ünal milyonlarca liralık restorasyon ihalesini alan Boğaziçi Kent Yapı Şirketi'nin kurucuları arasında yer alıyor. Ancak, şirketin 7 Ekim 2019 tarihli genel kurul kararına göre de Ünal, şirketteki hisselerini yeğeni Bekir Uluçay'a devretti. Şirket, 2014 ile 2022 yılları arasında kamu kurumlarından toplam 42 milyon 223 bin TL değerinde 12 ayrı ihale aldı.

Aldıkları İhale de Değil

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 19 Kasım 2019 tarihinde "Ankara Resim Ve Heykel Müzesi 2019 ve 2020 yılları Sari Restorasyonu" adı altında 'Belli istekliler arasında' düzenlenen ihaleye 14 şirket katıldı. Ancak ihalede sadece dört şirketin teklifi geçerli sayıldı ve ihaleyi, 17 milyon 801 bin TL teklif veren Boğaziçi Kent Yapı Şirketi'nin kazandığı açıklanmıştı.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'na Bağlı Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü, 4 Ekim 2019 tarihinde de "Ankara Resim Ve Heykel Müzesi Envanterine Kayıtlı Özgün Yağlı Boya Tablolarının Onarımı İle Grid Tablo Asma Sistemi Yapımı" adı altında bir ihale düzenledi. Kamu İhale Kanunu'nun tartışmalı pazarlık usulüyle düzenlenen ihaleye üç şirketin katıldığı belirtilirken 623 bin TL teklif veren Boğaziçi Kent Yapı Şirketi almıştı.

ÜNİVERSİTEDEN ADRESE TESLİM İLAN

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nin açtığı ilana başvuru şartı, "Atatürk İlkeleri ve Cumhuriyet Tarihi alanında Doçent unvanı almış olup Cumhuriyet dönemi Rize tarihi üzerine çalışmalar yapmış olmak" oldu.

Yükseköğretimin kanayan yarası kişiye özel ilanlar tartışılmaya devam edilirken "Belli bir kişi tarif ediliyor" şüphesi doğuran yeni bir ilan daha yayımlandı. Resmi Gazete'de yayımlanan Tarih Bölümü Doçentlik İlanı'na başvuru şartları arasında "Atatürk İlkeleri ve Cumhuriyet Tarihi bilim alanında Doçent unvanı almış olup Cumhuriyet dönemi Rize tarihi üzerine çalışmalar yapmış olmak" yer aldı.

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Rektörlüğü, 40 öğretim üyesi alımı için ilan yayımladı. İlan kapsamında üniversitenin, Eğitim, Fen Edebiyat, İlahiyat, Tıp, Turizm, Dış Hekimliği, Mühendislik, İktisadi ve İdari Bilimler fakültelerine öğretim üyesi alınacağı bildirildi.

Özel Şart

Üniversitenin kadro ilanlarından en dikkati çeken ise Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Anabilim Dalı için açılan kadro ilanı oldu. Tarih Bölümü'ne bir adet Doçent alınacağı kaydedilen ilanda, başvuru için aranan koşullar da belirtildi. YÖK'ün, "Öğretim üyesi ilanları belirli bir kişiyi tarif eder nitelikte olmamalı" uyarısını yok sayan özel şartta, "Atatürk İlkeleri ve Cumhuriyet Tarihi bilim alanında Doçent unvanı almış olup Cumhuriyet dönemi Rize tarihi üzerine çalışmalar yapmış olmak" ifadeleri kullanıldı.

Bir Türlü Çözülemedi

YÖK'ten 2019 yılında yapılan açıklamada, akademik ilanlardaki ek ölçütlerin, "Kişiyi tanımlamaya yönelik, akademik rekabeti engelleyecek nitelikte" olduğu gerekçesiyle dava açılması durumunda yargının atama işlemlerini iptal edeceği ifade edildi.

Kişiyi özel kadro ilanlarının önü bir türlü kesilemezken geçmişte tartışma yaratan bazı örnekler şöyle:

- Ömer Halisdemir Üniversitesi Mühendislik Fakültesi'nin verdiği doçent ilanına başvuru için, "Şalgamda laktik asit bakterileri, aroma maddeleri, antosiyaninler ve depolama alanında çalışmalar yapmak" şartı getirildi.
- Süleyman Demirel Üniversitesi, Eskiçağ Anabilim dalı'na yönelik verdiği öğretim üyesi ilanına, "Pers Askeri Teşkilatı ve Kurumları ile ilgili çalışmak" şartını koydu. Türkiye'de bu alanda yalnızca bir kişi çalışma yaptı.
- Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi için verilen ilanda, "Arap Dili ve Belagatı Alanında Doktora yapmış olup, İbn Ebi Zemenin ve Tefsiri Konusunda çalışmış olmak" gibi adeta kişiye özel referanslar içeren ek koşullar sıralandı.
- Trabzon Üniversitesi'nde büro personeli almak için İHA pilotu şartı arandı. İlane bir kişi başvurdu. Göreve seçilen kadının akrabası da aynı üniversite görevliydi.
- Bakırçay Üniversitesi'nin Tarih Bölümü, Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Anabilim Dalı'nda Dr. Öğretim Üyesi kadrosu için verilen ilanda aranan özellikler kısmında "Anma törenleri, Türk otomobil tarihi, Türkiye'deki siyasi partiler ve liderleri ile basında darbeler konularında çalışmalar yapmış olmak" şartı arandı. İlanın bir kişiyi işaret ettiği ortaya çıktı. Bunun ardından ilan iptal edildi. Daha sonra güncellenen ilanla aynı kişi üniversitede göreve başladı.

KENTİ PEŞKEŞ ÇEKECEKLER

Afyonkarahisar Kalesi'ne yapılacak yolcu garantili teleferik için 27 Nisan'da ihale düzenlenecek. AKP'li Afyonkarahisar Belediyesi, ekim ayındaki meclis toplantısında oy çokluğuyla kabul edilen yolcu garantili teleferik

için ihaleye çıkıyor. Yıllık 140 bin yolcu garantisi verilen teleferiği ayda 11 bin 666 kişinin, günde ise en az 388 kişinin kullanması gerekiyor. 226 metre yüksekliğinde ve 701 basamağı olan kaleye teleferik yapılmasının, tarihi dokuya zarar verip vermeyeceği de belirsizliğini koruyor.

Belediyenin yayımladığı ilana göre; ihale 27 Nisan Çarşamba günü gerçekleştirilecek. Şartnamede verilen bilgilere göre de Afyonkarahisar Kalesi'ne yapılacak tek halatlı, çift yönlü, ikişer kabinli, 2 gruplu, 8 kişilik kabinli, sabit klemensli teleferik tesisi ile Afyonkarahisar Kalesi çevre düzenleme projesi kapsamında bulunan seyir terası, ahşap yürüme yolları, büfe ve teleferik alt istasyonu bölgesindeki otopark, gününbirlik ve gelir getiren ticari ünitelerin yapımı ve 25 yıl süreyle işletilmesi işi kapalı teklif usulüyle ihale edilecek.

Garantiye karşınız

CHP Afyon İl Başkanı Yalçın Görgöz ise projeye tepki göstererek, "Afyon'un yararına olan her yatırımı destekleriz ancak en başta dediğimiz belediye bu yatırımları kendi öz kaynaklarıyla yapmalı. Yap, işlet, devret modeliyle gerçekleştirilen yolcu garantili projelerin sonuçları ortada. Konuyla ilgili 140 bin yolcu garantisini nasıl, neye göre verdiniz? Diye sorunca 'Bunlar hesap bilmiyorlar' gibi cevaplar aldık. Afyon'da yılın en az 6 ayı kış ve hava çok soğuk oraya insanlar ne zaman çıkacaklar? Biz bu yüzden yolcu garantisine karşınız" ifadelerini kullandı.

Afyonkarahisar Kalesi ve o bölgenin 1. Derece sit alanı olduğuna dikkat çeken Görgöz, "Bölge Afyon'un ilk kurulan ve yerleşim yeri olan bir yer. Bu yüzden kale ve çevresi korunması gereken alan. Oraya büfe ve ticari tesis yapmak ne kadar etik? Tarihi dokuyu korumak çok önemli. Projeyi savunmak için 'Kalenin çevresinde mahalleleri hareketlendireceğiz' diyorlar ama bu proje oraya fayda sağlamayacak. Mahallelere de faydalı olması için başka bir proje düşünülebilirdi. Teleferik projesi bu haliyle yine yandaş bir müteahhite peşkeşten başka bir şey olmayacak" dedi.

SESSİZLİĞİN NEDENİ SUÇ ORTAKLIKLARI

Silopi Termik Santralі'nin neden olduğu kanser vakaları iddialarına Sağlık Bakanlığı sessiz kalırken, Çevre Bakanlığı kapasite artırımını onayladı. Santralın atık havuzu yaklaşık 512 futbol sahası büyüklüğüne ulaşacak.

Sağlık Bakanlığı Silopi'de artan kanser vakaları iddialarına ilişkin soru önergesini yanıtsız bırakırken Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Silopi Termik Santralі'nin atık havuzunun kapasite artırımını onayladı. Devasa boyuta ulaşan atık havuzunun toplam büyüklüğü yaklaşık 512 futbol sahası olacak. Şırnak Silopi'nin Görümlü ve Çalışkan beldeleri arasında bulunan Ciner Holding'e ait Silopi Termik Santralі 2009 yılında faaliyete geçti. Fosil yakıt olan asfaltit kullanılan santral sahasında devasa atık havuzları meydana geldi. Yılda 1 milyon 620 bin ton asfaltit üretimi yapılan maden sahasında yılda 50 milyon 40 bin pasa malzemesi açığa çıkıyor. Bölgeyi her geçen gün atık cehennemine çeviren Ciner, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na kapasite artırımını başvuru yaptı. Bakanlık, kapasite artırımına çevresel etki değerlendirme (ÇED) olumlu kararı verdi.

512 Futbol Sahası

ÇED dosyasında yer alan bilgilere göre, kapasite artırımıyla birlikte toplamda 4 adet bulunan pasa döküm alanının büyüklüğü 147 hektar büyütülerek 363, 23 hektara çıkacak. Bu alan yaklaşık 512 futbol sahasına denk geliyor. Atık sahalarının kapasitesi ise 58 milyon metreküp artarak 196 milyon 724 bin 16 metreküpe yükselecek.

Sakıncalı Alan

3.derece deprem bölgesinde bulunan atık döküm sahası Çevre Düzeni Planı'na göre kayalık taşlık, kumul, orman, doğal ve ağaçlık karakteri korunacak alan olmasının yanı sıra 'jeolojik olarak sakıncalı alan' olarak tanımlanıyor.

Çevre Bakanlığı kanser saçan bu projenin kapasitesini artırımını onaylarken Sağlık Bakanlığı konuya ilişkin sorulara sessiz. Silopi'deki artan kanser vakaları iddialarını geçen 16 Ocak'ta Meclis gündemine taşıyan CHP İzmir Milletvekili Murat Bakan, Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'ya soru önergesi verdi. Bakan Koca soru önergesine 3 ayı geçmesine rağmen yanıt vermedi. Fahrettin Koca'dan, Şırnak'ta ve Silopi'de kansere yakalanan ve kanserden dolayı hayatını kaybedenlerin verilerini paylaşmasını isteyen CHP'li Bakan, şu soruları yöneltmişti:

- "2015-2021 yıllarında, yıl yıl olmak üzere, Dicle Tıp Fakültesi Hastanesi Onkoloji Bölümü'nde kaç hasta tedavi olmuştur? Bu hastaların kaç Şırnak ilinde yaşayan kaç Şırnak'ın Silopi ilçesinde yaşayan hastalardır?"
- 2015-2021 yıllarında, yıl yıl olmak üzere, Şırnak ilinde ve Şırnak'ın Silopi ilçesinde yaşayan kaç yurttaşımız kanser hastalığı yüzünden hayatını kaybetmiştir?"

10 KENTE 1051 KÖPRÜ HATALI, 7 KENTTE 4805 YAPI DERE YATAĞINDA...

DSİ'nin verileri onlarca yurttaşın yaşamını yitirmesine neden olan sel felaketlerinin göz göre göre geldiğini gözler önüne serdi. Sadece 10 kentte 1051 köprü uygunsuz, 7 kentte 4805 yapı dere yatağına inşa edildi.

Deprem, yangın, sel... Her doğal afet ülkede önlemsizlik ve tedbirsizlik nedeniyle felakete dönüşüyor. Bir önceki afetten çıkarılmayan dersler ise yeni felaketlerin boyutunu artırıyor. Akarsular üzerindeki köprülerin büyük bölümü taşkınları engelleyici olmak bir yana tehlikeye davetiye çıkartıyor. Son olarak geçen sene 82 kişinin yaşamını yitirdiği Kastamonu sel felaketinden yine ders alınmazken bu ayın başında meydana gelen taşkında 11 köprü yıkıldı. Devlet Su İşleri (DSİ) Bölge Müdürlükleri'ne bağlı birimler, derelerin üzerinde bulunan köprü ve menfezleri inceledi. Köprü ve menfezlerin uygun teknik kullanılarak yeterli kesitte yapılıp yapılmadığını kontrol eden ekiplerin raporları, kentleri felakete sürükleyen taşkınlarla ayna tuttu.

Karların erimesi ve artan yağışlar nedeniyle yerleşim yerlerinde taşkın riski artmaya başladı. Taşkın, Arıza ve Müdahale Mekansal Bilgi Sistemi (TAMBİS) aracılığıyla kayıt altına alınan köprü ve menfezlerdeki uygunsuzluklar, taşkınların göz göre göre geldiğini bir kez daha gözler önüne serdi. Kayıtlara göre, 2013-2020 yılları arasında sadece 10 kentte 1051 adet uygunsuz köprü tespit edildi. Köprülere yapılan ve tehlikeye davetiye çıkaran uygunsuz müdahalelerin en çok belediyeler, il özel idareleri ve Karayolları Genel Müdürlüğü eliyle gerçekleştirildiği belirtildi.

Taşkın Riski Yüksek

TAMBİS'te, uygunsuzluk tespit edilen 1051 adet köprünün kentlere göre dağılımı da paylaşıldı. En fazla uygunsuz köprü müdahalesinin tespit edildiği kentlerin aynı zamanda, "Taşkın riskinin de yüksek olduğu kentler" olduğu belirtildi. 10 kent arasından Balıkesir 327 uygunsuz köprü sayısı ile ilk sırada yer aldı. Balıkesir'i sırasıyla Giresun, Bartın, Karabük, Muğla, Sakarya, Rize, Artvin, İstanbul, Hatay izledi.

TAMBİS verilerinin paylaşıldığı Sayıştay'ın, "Taşkın Risk Yönetimi" raporunda çarpıcı değerlendirmeler de yer aldı. Dereler üzerinde taşkın potansiyelini ve ortaya çıkması muhtemel taşkınların etkilerini artıran çok sayıda köprü ve menfez bulunduğu belirtilerek, "Bunların uygun kesit ve tekniklerle yeniden inşası gerekmektedir" denildi.

Afete Davet

Raporda, büyükşehir belediyelerinin felakete zemin hazırlayan uygulamalarına da dikkat çekildi. Dere yatakları üzerine inşa edilecek sanat yapısı projelerinde uygulanacak kesitler için DSİ'den onay alınmamış çok sayıda uygulama bulunduğu belirtildi. Raporda, "Özellikle menfezle yapılacak geçişlerde kesit tahkiki yapılmamakta ve temin edilebilen malzemeye göre kesitler oluşturulmaktadır" ifadesi kullanıldı. Mevcut yapıların yenilenmesinde debi hesabı yapılmadığı da vurgulandı.

Taşkın riski altında bulunan yapıların dağılımı da korkunç tabloyu gün yüzüne çıkardı. Buna göre sadece 7 kentte 4805 yapı dere yatağına inşa edildi. Risk altında olan kentlerin ilk sırasında 2438 yapıyla Düzce yer aldı. Düzce'yi sırasıyla Samsun, Sinop, Ordu, Giresun, Trabzon ve Rize izledi.

Moloz Döküldü

Malzeme dökme ihbarlarının en fazla yapıldığı kentin Trabzon olduğu da bildirildi. Trabzon'da 2013-2020 yılları arasında toplam 85, Giresun'da 42, Balıkesir'de ise 32 malzeme dökme ihbarı yapıldı.

KAZALAR GÖZ GÖRE GÖRE GELİYOR

Sinyalizasyon sistemi kurulu demiryolu hat uzunluğuna yönelik veriler, yaşanan ölümlü kazalardan ders alınmadığını ortaya koydu. 13 bin 22 kilometreye ulaşan demiryolu hattının yüzde 45'inde sinyalizasyon yok.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın demiryolu hatlarına yönelik verileri, çok sayıda yurttaşın yaşamını yitirmesine neden olan tren kazalarından ders alınmadığını ortaya koydu. Verilere göre, ülkedeki toplam tren hattı uzunluğu içinde sinyalizasyon sistemi kurulu hat uzunluğunun oranı yüzde 55'te kaldı.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın, "Demiryolu ulaşım altyapısının geliştirilmesi" adı altında paylaştığı veriler, demiryollarında yaşanan güvenlik zafiyetini gün yüzüne çıkardı. Toplam 13 bin 22 kilometreye ulaşan demiryolu hattının yalnızca 7 bin 162 kilometrelik bölümünde sinyalizasyon sisteminin olduğu, geri kalanında da kılavuz tren, uyarı ışıkları gibi geleneksel yöntemlerle ulaşım güvenliğinin sağlanmaya çalışıldığı öğrenildi.

Öte yandan 2021 yılı içinde hızlı tren hat uzunluğunu 2 bin 73 kilometreye çıkarmayı amaçlayan Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, bu hedefe ulaşamadı. Bakanlık, demiryolu hattının 164 kilometrelik bölümü üzerinde 2021 yılında bakım ve onarım çalışmaları gerçekleştirdiğini açıklarken "Sinyalli demiryolu hattı oranının" düşüklüğü dikkati çekti. Veriler, ölüm ya da yaralanmalara yol açan tren kazalarının ardından gündeme gelen sinyalizasyon sorununun halen devam ettiğini gözler önüne serdi. Bakanlık, sinyalli demiryolu hattı uzunluğunun Türkiye'deki toplam demiryolu hattı uzunluğuna oranının yüzde 55 olduğunu paylaştı. Buna göre, Türkiye'deki 13 bin 22 kilometrelik hattın yalnızca 7 bin 162 kilometrelik kısmında sinyalizasyon sistemi kurulu olduğu bildirildi.

Eksikliği Can Yaktı

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları'nın (TCDD) "Kazaların kök nedeni değil" değerlendirmesinde bulunduğu sinyalizasyon sistemi eksikliği nedeniyle çok sayıda demiryolu kazası yaşandı. Kazalardan bazıları şöyle:

- Konya'ya 2018 yılında giden yüksek hızlı tren ile aynı güzergâhta yol kontrolü yapan kılavuz tren çarpıştı. Ankara Yenimahalle'ye bağlı Marşandiz İstasyonu'nda yaşanan kazada dokuz yurttaş yaşamını yitirirken Birleşik Taşımacılık Sendikası Eski Başkanı Hasan Bektaş, hattın sinyalizasyon sistemi olmadan açıldığını söyledi.
- Ankara'nın Kalecik İlçesi'nde 2020 yılında tren kazası meydana geldi. Çankırı'dan Kayseri yönüne hareket eden yük treni ile aksi yöne hareket eden bir başka yük treni kafa kafaya çarpıştı. Kazada iki makinist hayatını kaybederken uzmanlar, hatta sinyalizasyon sisteminin tamamlanmamasını kazanın nedenleri arasında saydı.
- Ankara Garı'ndan bakım için Marşandiz İstasyonu'na giden Doğu Ekspresi treni, hızını düşürmesi gerektiği uyarısı yapacak sinyalizasyon sistemi olmadığı için 4 Ocak 2020 tarihinde istasyon girişinde devrildi.

BAĞIMSIZ YARGIYA SALDIRILAR BİTMİYOR!

İktidar, Türkiye Barolar Birliği (TBB) ve baroların görüşünü almadan Avukatlık Yasası'nda yine değişiklik teklifi getirdi. İsteddiği üye sayısına ulaşamayan 2 No'lu barolara hazineden kaynak aktarmak ve vatandaşı bu barolara yönlendirmek istiyor. İlk avukatları bölme yasında 'yeşil pasaport' vaadinin arkasına saklanan iktidar, stajyer avukatlık kılıfı altında yeni bir bölme hamlesine girişerek bağımsız yargıya, savunma hakkına müdahaleyi amaçlıyor!

İki yıl önce baroları bölmek için üye sayısı 5 binden fazla olan illerde ikinci baroların kurulmasına yönelik yasayı çıkartan iktidar amacına ulaşamayınca bu kez yeniden Avukatlık Yasası'nı değiştirme peşine düştü. Hiçbir barodan görüş ve öneri alınmaksızın, gizli kapaklı şekilde hazırlanan bu değişiklikle baroların avukat tahsisleri ve diğer işlemlerde hazineden aldıkları 'Adli yardım' ödeneklerinin iktidar kontrolündeki 2 No'lu barolara akıtılması hedefleniyor. Avukatların stajyerlik zorunluluğunu değiştirerek başka bir işte çalışırken avukatlık stajı yapma olanağı getirmek isteyen iktidarın amacı kamudaki memur avukatların, iktidar emrindeki avukatların çıkarlarını artırmak.

İstanbul ve Ankara'da kurulan barolar uzun süre 2 bin üye sayısına ulaşamayınca, iktidar talimatıyla kamu kurumlarında görevli avukatlar, hazine avukatları bu barolara üye olmaya zorlandı ve böylece zar zor 2 bin üye sayısına ulaşıldı. Şimdi hazineden barolara yapılan **Adli Yardım** ödeneğinin dağıtılmasına yeni usuller getirilerek,

3 bin, 4 bin üyeli Adana, Konya, Gaziantep, Antalya, Bursa vb. barolara 2-2,5 milyon TL ödenek tahsis edilirken, 2400 üyeli İstanbul 2 No'lu Baronun ödeneği 4 milyon liranın üzerine çıkartılıyor.

✓ Adalet Komisyonu'na davet edilen baro başkanları ve TBB başkanı yasa teklifi için kendilerinden görüş alınsaydı pek çok yanlışın önüne geçileceğini söylerken, iktidar temsilcileri bu değişikliği neden getirdiklerini bile açıklayamadılar!

TBB stajyer avukatlara en azından asgari ücret tutarında staj süresince ücret ödenmesini talep ederken, iktidarın getirdiği düzenleme başka bir yerde çalışırken staj yapma, ücretsiz izin kullanma sistemi getirerek stajyer avukat sömürüsüne zemin hazırlıyor. TBB Türkiye'deki hukuk fakültelerinin yılda 20 bin mezun verdiğini, her yıl en az 15 bin stajyer avukatın staj yaptığını ve bedelsiz çalıştırıldıklarını dile getirirken her köşe başına hukuk fakültesi açmanın hukuk eğitimi kalitesizleştirdiğini söylüyor.

✓ AK Parti iktidara gelene kadar tüm geçmiş dönem boyunca Türkiye'de 24 olan hukuk fakültesi sayısı bu iktidar döneminde açılan 64 hukuk fakültesiyle 86'ya çıkartıldı!

Açılan hukuk fakültelerinin çoğunda yöneticiler, dekanlar hukukçu bile değil. Kalitesiz ve niteliksiz eğitimle işsiz avukatlar ordusu yetiştiren iktidar, son beş yılda iktidara yakın, il-ilçe yönetimlerinde görevli binlerce avukatı hâkim-savcı olarak tayin etti. Türkiye'de gençlerin yüzde 66'sının AB üyeliğini istemesi, **en güven duyulan kurumların başında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin** gelmesi, iktidarın adalet sistemine verdiği zararı gözden geçirmesi için ibret olmalıdır!

İktidar, TBB'yi ve dünyanın sayılı baroları arasında yer alan İstanbul, Ankara barolarını, yönetimlerini, üye yapılarını kontrol altına almak istiyor. Baroları kendi siyasi amaçları doğrultusunda hareket etmeye zorlamak ve baskı altına almak için getirilen bu düzenleme ile **bağımsız yargıya, hukuk devletine zarar veriyor!**

ADALETSİZLİK

Adalet Bakanlığı'yla ilgili Kamu Denetçiliği Kurumu'na yapılan şikâyetler 2017 ile 2021 döneminde tam yüzde 266 arttı. 2017'de sadece 193 olan şikâyetlerin sayısı ise geçen yıl 2 bin 568'e yükseldi.

Hukuk sistemindeki çöküş ile adaletsizlik Kamu Denetçiliği Kurumu'nun (KDK) verilerine yansdı. Kuruma yapılan şikâyet başvurusu oranı 5 yılda yüzde 266 arttı. CHP Ankara Milletvekili Murat Emir, KDK'ye Adalet Bakanlığı'yla ilgili yapılan şikâyet başvurularının yıllara göre dağılımını paylaştı. Verilere göre Adalet Bakanlığı ile ilgili başvurular 2017 yılından 2021 yılının sonuna kadar yüzde 266 arttı. 2017 yılında 193 şikâyette bulunulurken 2018'de sorunların çözümü için 816 kere KDK'ye gidildi.

Adalet Bakanlığı 2019 yılında da 2 bin 223 kere şikâyet edildi. Ombudsmana şikâyetlerdeki artış, 2020 ve 2021 yıllarında da devam etti. Buna göre KDK'ye şikâyet edilen idareler listesinde hemen her yıl ilk sıralarda yer alan Adalet Bakanlığı'nın 2020 yılında 2 bin 205, 2021 yılında ise 2 bin 568 şikâyete konu olduğu belirtildi. 2017'de bakanlık hakkında 193 şikâyet gelirken sayı 2021'de 2 bin 568'e fırladı. Şikâyetlerin beş yılda artış oranı yüzde 266 oldu.

Hukuk Sistemi Artık Çökmüştür

Adalet Bakanlığı ve bağlı birimlerine yönelik şikâyetlerdeki yıllara göre artışın kaygı verici olduğunu ifade eden CHP'li Emir, "Hukuk sistemi artık çökmüştür. Sorumlular ise kaçacak yer aramaktadır" dedi ve ekledi: "Vatandaşlarımızın adalete güveni kalmadı. İşte Kamu Denetçiliği Kurumu'nun verileri ortada. Bu tablo bir utanç vesikasıdır."

EMEKLİLER GÜVENCESİZ...

DİSK-AR, TİS dışında kalan işçi sayısının 841 bin artarak 15 milyona çıktığını açıkladı. 616 bin sendikalı da TİS kapsamı dışında. İşçilerin bu güvenceden mahrum kalmasının nedeni ise Çalışma Bakanlığı'nın uygulamaları.

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Merkezi (DİSK-AR) salgın döneminde toplu iş sözleşmelerinin kapsamına yönelik hazırladığı bülteni kamuoyuyla paylaştı. Buna göre salgınla birlikte toplu iş sözleşmesi (TİS) kapsamı dışında kalan işçi sayısı 841 bin artarak 15 milyona yükseldi. Bültende toplu iş sözleşmelerinin işçinin güvencesi olduğuna vurgu yapılırken gerilemenin nedeni olarak ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın uygulamaları gösterildi.

İşçilerin Yüzde 90,5'i TİS Kapsamı Dışında

Covid-19 salgınının TİS kapsamını olumsuz yönde etkilediği aktarılan raporda şöyle dendi: "2019'da salgın öncesinde TİS kapsamındaki işçilerin sayısı 1 milyon 506 bin 482 iken salgının yoğun olarak görüldüğü 2020'de TİS kapsamı 1 milyon 382 bin 880'e geriledi. 2021 yılında ise geciktirilen kamu taşeron toplu iş sözleşmelerinin imzalanmasıyla toplu iş sözleşmelerinden yararlanan sendika üye sayısı 1 milyon 573 bin 494 oldu." TİS imzalamaya yetkisi alan sendikalara üye işçi sayısında artış yaşansa da TİS imzalamayan sendikalar da mevcut. Buna göre 616 bin sendikalı işçinin toplu iş sözleşmesi yok. 2019'da sendika üyesi işçilerin yüzde 21,4'ü TİS kapsamı dışındayken, 2020'de sendikalı işçilerin yüzde 33,2'si TİS kapsamı dışında kaldı. 2021'de ise bu oran yüzde 28,1 olarak gerçekleşti.

	TİS KAPSAMINDA SENDİKA ÜYE SAYISI	SENDİKA ÜYE SAYISI	İŞÇİ SAYISI ORANI (%)
2019	999 bin	14,5 milyon	6,9
2020	833 bin	15,2 milyon	6
2021	845 bin	15,2 milyon	5,5

Özelde Sendikalaşma Oranı Yüzde 5,5

Bültende şu ifadeler yer verildi: "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) tarafından yayımlanan sendikalaşma istatistiklerine göre Ocak 2022 döneminde sendikalı işçi sayısı 2 milyon 189 bin 645 kişi, sigortalı işçi sayısı ise 15 milyon 294 bin 362'dir. Böylece Ocak 2022 döneminde resmi sendikalaşma oranı yüzde 14,32'dir. Yalnızca kayıtlı işçiler hesaba katıldığında sendikalaşma oranı yüzde 14,3 iken kayıt dışı işçilerin de hesaba katıldığı fiili sendikalaşma oranı yüzde 13,3'e düşmektedir. Türkiye'de toplu iş sözleşmesi kapsamındaki sendika üyelerinin, oranı genel olarak yüzde 9,5, özel sektörde ise yüzde 5,5'tir. Kamu sektöründeki yüksek sendikalaşma oranı nedeniyle toplam toplu iş sözleşmesi kapsama oranı yüzde 9,5 olarak görünse de özel sektörde vahim bir tablo söz konusudur."

Salgınla Yıpranan İşçi Sendikaya Yönelde

Bültende Covid-19 salgını döneminde sendikalı işçilerin sayısı kâğıt üzerinde artarken TİS kapsamındaki işçi sayısında önemli bir gerileme yaşandığı aktarıldı. Sendikalı işçi sayısının artmasındaki bir neden olarak da Covid-19'un işçiler üzerindeki yıkıcı etkisi ve bu dönemde yaşanan iş ve gelir üzerindeki kayıpları sonucu sendikalaşmaya olan taleple açıklandı.

Bültende şu ifadelere yer verildi: "Ayrıca kamuda taşeron işçilerin toplu iş sözleşmelerinin imzalanması sendika üye sayısını artırmıştır. Ancak gerçek sendikal koruma anlamına gelen toplu iş sözleşmesi kapsamında ise önemli bir düşüş yaşanmıştır. Toplu iş sözleşmesi kapsamının sendikalaşma oranından düşük olmasının temel nedeni yasalar nedeniyle sendikaların örgütlendikleri halde toplu iş sözleşmesi yetkisi alamamalarıdır."

DOĞRU SÖYLEYENİ DOKUZ KÖYDEN KOVMA ÇABASI

Hakkını arayan ve sesini yükseltenden korkan iktidar; kadınları susturmak istediği gibi enflasyondan söz edenleri, enflasyon hesabının yanlış olduğunu söyleyenleri de susturmak istiyor. Dünyanın hiçbir uygar, çağdaş, demokratik ülkesinde örneği olmayan bilgiyi, bilimi yasaklamaya ve hapsetmeye çalışan bu yasakçı zihniyetin, hak-hukuk-adalet söylemlerine kim inanır?

İktidar medyasına sızdırılan ve medyada yer alan bilgilere göre, **Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)** dışında enflasyon hesabı yapan, istatistik yayınlayanlara yasak geliyor ve 3 yıla kadar hapisle cezalandırılmaları öngörülüyor.

✓ İktidar, enflasyonla mücadele edeceğine enflasyondan söz edenleri sopayla, hapisle tehdit ediyor. Niçin?

Her gün onlarca maddelik torba yasaları TBMM'den geçirirken, insanlık onuruna aykırı, vahşi cinayetleri örtbas etmeye imkân sağlayan bir yasayı değiştirmek yerine, o yasayı savunup arkasına sığınarak hukuktan, adaletten söz ediyor. Ülkeyi yönetenler yüzleri bile kızarmadan, 'Her şey hukuka uygun, yasayı uyguladık' diyebiliyor! Yıllık enflasyon yüzde 140'ı aşarken yüzde 61,14 masalına inanmamızı isteyebiliyor!

✓ Domates 25-30 TL, Et 100-140 TL, Dolmalık Biber 35-40 TL, Kuru Fasulye 25-35 TL, 1 Litre süt 15 TL, vb. iken;

✓ Market-Pazar alışverişinde 200 TL ile bir poşet dolmazken;

TÜİK'in enflasyon rakamlarına kim inanır? Bu verileri yayınlayan TÜİK'in güvenilirliği kalır mı?

İktidar ve ekonomi yönetimi artık gerçekleri gizleyemiyor. Bu nedenle enflasyon rakamları kamuoyunda daha fazla kabul görmeye başlayan Enflasyon Araştırma Grubu (ENAG) başta olmak üzere doğruları yazıp-çizen, halkı doğru veri ve analizlerle aydınlatan herkesi hedef tahtasına yerleştiriyor. **Bu yasakçı zihniyet;** ülke için, kadınlar, çocuklar, gençler, mağdurlar, mazlumlar, haksızlığa, adaletsizliğe uğrayan herkes için **en büyük tehdit olmaya devam ediyor!**

DÜNÜN MİSAFİRLERİ BUGÜNÜN HEDEFİ

Sığınmacılar ucuz işgücü olarak sömürülürken iktidar ve muhalefetin politika malzemesi haline getirildi. AKP'nin göçmen politikasını eleştiren akademisyenler, düşmanlaştırıcı söylemlerin tehlikelerine dikkat çekti.

Suriye'de emperyalizmin eliyle büyütülen iç savaştan kaçıp Türkiye'ye gelen milyonlarca insan bir taraftan AKP için içeride ve dışarıda siyaset malzemesine dönüşürken, diğer taraftan muhalefetin hedeflerinden biri haline gelmiş durumda. Milliyetçi siyasetçilerin sık sık hedef aldığı mültecilere karşı medya desteğiyle birlikte göçmen düşmanlığı körükleniyor.

Milyonlarca Suriyeli iç siyasetin dilinde "gönderelim-göndermeyelim" tartışmasına sıkıştı. Ümit Özdağ'dan Tanju Özcan'a kadar açıkça ırkçılık yapan siyasetçiler son günlerde daha çok sahne almaya başladı. Medya bu moda uyarak her gün bir göçmenle ilgili 'suçun şahsiliği' ilkesini bir kenara bıraktığı manşetler atmaya başladı. Düne kadar 'misafirimiz' denilen milyonlarca insan artık bu ülkede istenmeyen kişi durumuna geldi.

Dünyanın hiçbir ülkesi 5 milyon insanı aynı anda kendi topraklarında hiçbir sorun yaşamadan barındıramaz. Kuşkusuz ki göçmen sorunu görmezden gelinemez. Ama tüm suçu-günahı, savaştan kaçmak zorunda kalan insanlara yıkmak da doğru değil. İktidar böyle bir sorun yokmuş gibi davranmaya, göçmenleri Batı karşısında koz olarak kullanmaya devam ediyor. Muhalefet ise gelinen noktada çok gerçekçi olmayan 'göndereceğiz' sözünün ötesinde bir proje üretilmiş değil.

Bir suçlu aramadan önce sürecin nasıl bu noktaya geldiğini yeniden hatırlamak ve sorunu iyi anlamak gerekiyor. Süreç beş maddede özetle şöyle:

1 Öngörülemeyen göç hareketi

Suriye’de Mart 2011’de başlayan çatışmalar ve ardından gelen iç savaş milyonlarca kişiyi evsiz bıraktı. 2011’den bu yana 350 binden fazla kişi savaş nedeniyle hayatını kaybederken, milyonlarcası da sığınmak için güvenli bölgelere göç etmek zorunda kaldı. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği’nin açıkladığı verilere göre 13 milyon 500 bin Suriyeli yerinden edilirken 6 milyon 800 bini de mülteci olarak 128 ülkede hayatına devam ediyor. İçişleri Bakanlığı’na bağlı Göç İdaresi Başkanlığı’nın açıkladığı rakamlara göre ülkede 3 milyon 761 bin 267 Suriyeli bulunuyor.

2 AKP’nin beceriksiz göçmen politikası

AKP’nin izlediği sığınmacı politikası yaşanan sorunların temel taşı olarak yer alıyor. Suriye’de iç çatışmalarla beraber açık kapı politikası uygulayacağını söyleyen AKP’li Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye’nin Suriyelilere ev sahipliği yapacağını duyurdu. Ancak açık kapı politikasının, ülkenin kaldıramayacağı yoğunlukta bir göç hareketine yol açması, sığınmacıların hedef haline gelmesine neden oldu. Özellikle Suriye’deki savaşın en yıkıcı olduğu 2014 ile 2018 yılları arasında toplamda 2 milyon 103 bin 906 kayıtlı Suriyeli Türkiye’ye giriş yaptı.

3 Mülteci olarak kabul edilmiyor

Türkiye’nin 1951 Cenevre Sözleşmesi’ni coğrafi kısıtlama ile uyguladığı için sadece Avrupa’dan gelen ve mülteci tanımına uygun kişilere mülteci haklarını tanıyor. Avrupa dışından gelenlere ise geçici koruma statüsü veriyor. AKP, önce Suriyeliler için hukuksal geçerliliği olmayan ‘misafir’ söylemini kullanırken göçün hızlanmasıyla daha sonra ‘geçici koruma statüsünü’ devreye soktu.

4 Suriyeliler ölüyor, sermayedarlar zenginleşiyor

Mülteci haklarına erişemediği için çalışma izni almakta zorlanan Suriyeliler çoğunlukla merdiven altı çalıştırılırken, hiçbir güvenceleri bulunmuyor. Ağır çalışma şartları altında ucuz emek gücü olarak çalıştırılan Suriyeliler birçok iş kazasına kurban giderken sermayedarlar ucuz emek gücüyle giderek zenginleşiyor.

5 Sığınmacı düşmanlığı tekrar yükselişte

Siyasetçiler tarafından göçmenlere yönelik artan söylemler düşmanlığın yükselmesinde temel neden olarak görülüyor. Medyanın bu söylemler üzerinden sunduğu haberler, sosyal medya üzerinde dolaşan bilgi kirliliği ise yükselen göçmen düşmanlığının bir başka ayağı. Ekonomik krize sığınmacıların neden olduğuna dair söylemler ayrıca düşmanlığı körüklüyor.

BU NE PERHİZ BU NE LAHANA TURŞUSU!

Cumhurbaşkanı Erdoğan, kadına şiddet ve kadın cinayeti mağdurlarının yakınlarına iftar verirken kadına şiddeti, kadın cinayetlerini önleyeceğini vaat ederken, aynı gün iktidarın valisi-savcısı Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu Derneği’ni kapatmak için dava açıyor! Adalet Bakanı, ‘Cemal Kaşıkçı’ davasının Suudi Arabistan’a devredilmesinde yasaya uyduklarını söylerken, hukuksuzluk, adaletsizlik ve yasaklar her yerden fıskırıyor!

Cumhurbaşkanı Erdoğan, şiddet mağduru ya da cinayete kurban giden kadınların yakınlarıyla bir araya geldiği iftar yemeğinde kadına şiddeti ve kadın cinayetlerini önlemekte kararlı olduklarını, mücadeleyi sürdüreceklerini söyledi.

✓ Kadına şiddeti, cinayetleri, kadınlara ve çocuklara cinsel istismar ve tecavüzü önlemeyi amaçlayan, kadınları tüm dünyada koruma altına alan **İstanbul Sözleşmesi’nden Türkiye’nin imzasını çeken** kendisi idi.

✓ Tecavüze uğrayan kadının tecavüzcüsüyle evlendirilerek cezasız kalmasını öneren şu anda atadığı **Adalet Bakanıydı.**

Cumhurbaşkanı Erdoğan, şiddet ve cinayet mağdurlarının yakınlarını iftara davet ederken, aynı gün İstanbul Valisi, Emniyet Dernekler Masası, yıllardır kadın cinayetlerini önlemek, sorumluları ortaya çıkartmak için mücadele eden Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu Derneği’nin kapatılması için savcılığa dava başvurusunda bulunuyordu. Savcı da yıllardır kadınları sahiplenen, korumaya çalışan, cinayetlerin faillerinin davalarına katılarak cezasız kalmamaları için çaba gösteren bu derneğin aile birliğine ve ahlaka aykırı olduğu gerekçesiyle kapatılması için dava açtı. 2016’da Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi’ne (CİMER) yapılan bir ihbar dilekçesini 6 yıl sonra işleme koyan vali ve savcı, kadın cinayetlerini önlemek için mücadele eden kadınları ahlaksızlıkla, teröristlikle suçlayan iddianamesiyle, dernek yöneticilerinin yargılanmasını, derneğin feshedilerek kapatılmasını talep etti.

Yine aynı gün 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde Kadıköy'de kaldırırda yürüyüp, slogan attıkları için polis tarafından coplanan, gözaltına alınan kadınlardan 40'ı için tutuklanmaları talebiyle dava açıldı.

✓ Kadın derneklerini ayırtırmayı, kadınları iyice baskı altına alarak sindirmeyi amaçlayan bu siyasi ve yargısal baskılar ortada dururken, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın iftar sofrasındaki sözleri kimse için inandırıcı değil!

Adalet Bakanı, İstanbul'da katledilen gazeteci Cemal Kaşıkçı davasının Suudilere havale edilme kararının hukuka-yasaya uygun olduğunu söylüyor. Sanki yasalara uyarılmış gibi milletin aklıyla alay ediyorlar.

Madem yasayı uyguluyorlar, o zaman bu ülkenin yasaları hatta anayasası Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) ve Anayasa Mahkemesi (AYM) kararlarının kesin olduğunu, uygulanmasını emrediyor. Ortada yasa ve anayasa olduğu halde, altına devlet adına imza atılmış, TBMM'de onaylanmış uluslararası sözleşmeler bulunduğu halde, AİHM'nin, AYM'nin kararlarını tanımadığını, uygulamayacağını söyleyen bizzat CB Erdoğan değil mi?

İktidarın ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın icraatları, söylemleri, eylemleri hiçbir hukuki ve adil ölçüyle uyuşmuyor. Bir yandan kadınlara yalan vaatlerde bulunulurken diğer yandan kadınların güvencesi olacak sözleşmeler hızla feshediliyor, yasalar değiştiriliyor. **Kadın cinayetleri katlanarak artıyor!**

ALDI YETKİYİ, YIKTI ÜLKEYİ!

16 Nisan 2017 Referandumu'yla Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçilmesinin ardından AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan yönetiminde Türkiye ekonomik, sosyal ve adalet alanlarında çöküş yaşadı.

16 Nisan 2017 tarihi Türkiye açısından bir dönüm noktası oldu. AKP tarafından hazırlanan ve MHP'nin desteklediği anayasa değişikliği, referandumda oylandı. Şaibeli bir şekilde gerçekleşen ve oyların çalındığına dair güçlü şüphelerin olduğu referandumla Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçiş yüzde 51,41 ile onaylandı.

OHAL sürecinde gerçekleştirilen referandum sonucunda Türk tipi başkanlık sistemi olarak savunulan ve parlamentoyu işlevsizleştiren değişikliklerle tüm yönetim ve yetki tek kişinin elinde toplandı. O günden bugüne Türkiye'de ekonomi çöktü, adaletsizlik her alana yayıldı, krizler "istikrarlı" bir hale büründü, ucuz gıda için oluşan uzun kuyruklar ülkenin her yerinde görülmeye başlandı, dış politikadaki tutarsızlıklar yeni normale döndü, demokrasinin d'si bile aranır oldu. Geçen 5 yıllık süreçte geriye bakıldığında ortaya çıkan karne ülkenin geldiği vahim durumu özetliyor.

Adaletsizlik Sarmalı

Referandum sürecine mühürsüz oylar damga vurmuştu. Toplumda AKP iktidarının referandumdan şaibeli bir şekilde "evet" aldığına yönelik geniş bir kanı mevcut. Referandumda olanlar, adalete vurulacak son darbenin de göstergesi oldu. İktidar, yargı üzerindeki baskısını artırdı. Dünya Adalet Projesi'nin raporuna göre Türkiye, 2017'de temel haklar endeksinde 101'nci sıradaydı. 2021 sonunda ise 117'nci sıraya düştü. AKP iktidarı, her ne kadar "İşkenceye sıfır tolerans" yaklaşımını savunsa da, son yıllarda hapisanelerde ve kolluk kuvvetlerince sayısız kişiye işkence yapıldı. Avrupa Konseyi'nin İşkenceyi Önleme Komitesi 2017 ve 2019 yıllarında Türkiye'de çok sayıda işkence vakasının olduğu tespit etti.

Kriz Kronikleşti

Yeni hükümet sistemiyle birlikte ekonomide tam anlamıyla bir çöküş yaşandı. 2017'de 859 milyar dolar olan milli gelir, geçen yıl 803 milyar dolara düştü. Kişi başına düşen milli gelir ise 10 bin 696 dolardan 9 bin 539 dolara geriledi. DİSK-AR'ın verilerine göre; 2017'de geniş tanımlı işsiz sayısı 6 milyon 525 bin iken, bu yıl bu sayı 7 milyon 989 bine çıktı. Yurttaşlar arada geçen sürede ekmek alamaz duruma geldi. 2017'ye girildiğinde tüketici enflasyonu yüzde 9,22'ydi, bu oran 2022'de yüzde 54,4'e fırladı.

Enflasyonla birlikte gelirleri eriyen yurttaşlar, hemen her mahallede ucuz yağ ve ekmek kuyruğuna giriyor. En temel ihtiyaçlar dahi artık karşılanamaz halde. 16 Nisan 2017'de 1 dolar, 3,69 TL'ydi. Şu anda 1 dolar 14,64 TL civarında. Referandumun yapıldığı yıl mazotun litre fiyatı 4,68 TL'ydi. Şu anda mazotun litre fiyatı 20 TL'yi aşmış durumda.

Basına Darbe

İfade ve düşünce özgürlüğü de geride kalan 5 yılda büyük yaralar aldı. İktidar, bağımsız basına karşı teyakkuzunu artırdı. Kamu bankalarından akıtılan kredilerle birçok medya kuruluşu yandaş iş insanlarına verildi. Türkiye, Sınır Tanımayan Gazeteciler'in açıkladığı 2017 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde 155'inci sıradaydı. Aynı endekse

göre Türkiye geçen yıl 154'üncü sırada yer aldı. Geride kalan 5 yılda sayısız gazeteci ve aydın gözaltına alındı, uzun zaman tutuklu kaldı. Basına yönelik baskıda değişen bir şey olmadı.

Tutarsız Dış Politika

Referandumla birlikte dış politikada da tutarsız ve günlük çıkarlara dayalı bir çizgi hâkim oldu. İktidara yakın medya tarafından 15 Temmuz 2016'daki darbe girişiminin arkasında olduğu öne sürülen Birleşik Arap Emirlikleri'yle geçen yıl sıcak temaslar kuruldu. Ayrıca Mısır, İsrail ve Ermenistan'la da "normalleşme" adımları atılmaya başlandı. AKP'nin "eski düşmanlarıyla" yeniden dost olma çabasının ardında ise derin ekonomik kriz yatıyor. İktidar, krizi yönetemediği için sıcak para arayışı doğrultusunda rotasını Körfez ülkelerine çevirdi.

Okula Gidemiyorlar

Erdoğan yönetimi eğitim alanında da referandumun ardından hiçbir ilerleme kaydedemedi. OECD'de okuduğunu anlama, basit matematik bilgisi, basit problem çözme gibi temel becerilere sahip olmayanların en yüksek 2 ülkeden biri yüzde 39'la Türkiye. 2022 itibarıyla zorunlu eğitim-öğretim yaş grubunda olup da okula gitmeyen 2 milyonu aşkın çocuk bulunuyor. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2020 yılında yaptığı "Dört Beceride Türkçe Dil Sınavı" çocukların yalnızca konuşmada başarılı olduğunu ortaya koydu.

Demokrasi Yok

Türkiye, Demokrasi Endeksi'nde 2021 yılında 167 ülke arasında 103'üncü oldu. Türkiye, 21 ülkenin değerlendirildiği Batı Avrupa bölgesinde ise son sırada yer aldı. AKP iktidarıyla ve yeni hükümet sistemine geçişle birlikte halk da artık daha mutsuz. Dünya Mutluluk Endeksi raporu onuncu yılını doldurdu ve bu sene de İskandinav ülkeleri en üst sıraları kimseye bırakmadı. Türkiye ise 8 basamak gerileyerek 112. oldu. Kamuoyu anketlerine göre; Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nden bezen yurttaşların yüzde 70'i sisteme karşı olduğunu söylüyor. Başkanlık sistemine "hayır" diyen AKP seçmeninin oranı bile yüzde 30'u geçti.

Sağlıkta Çöküş

AKP iktidarı sağlık alanında da çöküşe neden oldu. Türkiye İstatistik Kurumu, koronavirüs nedeniyle ölenlerin sayısını dahi açıklayamadı. OECD üyesi ülkeler arasında Gayrisafi Yurtiçi Hasıla'dan sağlık harcamalarına en az pay ayıran ülke yüzde 4,7'yle Türkiye oldu.

"Hayır" Dan Geleceğe Uzanan Yol

2017 Anayasaya Değişikliği Referandumunu, Erdoğan'ın ve AKP'nin ülkeyi daha da yıkıma sürüklemesinin yanında geleceğe dair de bir umudun doğuşuna yol açtı. Referandumda "Hayır" diyen halk, geniş bir demokrasi cephesinin oluşumunu sağladı. AKP'lilerin beklenenin altında oy alması sonucu yeni sistemin meşruiyetiyle ilgili sorgulamalar hâlâ sürüyor.

Sol-sosyalistlerin başını çektiği demokrasi cephesinin Erdoğan iktidarına karşı mücadelesi her geçen gün büyüyor. 2017'deki sinerji, ilk etkisini 2019'daki Yerel Seçim sonuçlarında gösterdi. İktidara karşı birleşenler başta İstanbul olmak üzere birçok ilde AKP'yi yenilgiye uğrattı. Ülkeyi yönetemeyen, krizleri kronikleştiren, halkın hayatını her geçen gün daha da zorlaştıran AKP'nin oylarındaki eriyiş artık engellenemez durumda. Gelecek seçimlerde de 2017'de başlayan itirazın büyüyerek, iktidarı alaşağı edebileceğine dair emareler mevcut. Kamuoyu anketlerinin neredeyse tamamında Cumhuriyet'in ve Erdoğan'ın büyük bir yenilgi yaşayabileceği saptanıyor.

FAİZ NAS, KARAR PAS, EKONOMİ PASPAS

Şems-i Tebrizi; "Hangi hakikat gizlenmek istendikçe daha çok aşikâr olmadı ki?" demiş. Evet, gerçeklerin er ya da geç, ortaya çıkmak gibi, güzel bir huyu var. Bu ülkede fakir fukara sabah kalkıp, yüzünü yıkamak için musluğu açtığında, dört çeşit vergi öder. Yaptığı her iş vergiye tabidir. Vergiden kaçınamaz. Ama bu ülkeyi yönetenlerin akraba-i taallukatı, vergi cennetlerindeki 1 sterlinlik şirketlerle iş tutar. Milyonlarca dolarlık para alışverişi yapar. Tek kuruluş vergi ödemez.

Erdoğan'ın Sözü'nü Tutmasını Bekliyoruz

Genel Başkanımız, bundan dört buçuk yıl önce, Saray efradının yakınlarının, Vergi Cenneti Mann Adasındaki bir şirket üzerinden, Türkiye'de vergi ödemedi gerçeğe ulaştıkları milyonlarca dolarlık para alışverişlerini, belgeleriyle ortaya koymuştu. Bu belgelerin muhatabı; Genel Başkanımızın ortaya koyduğu belgelere "Bir tomar kâğıt" dedi. Ardından da sarf ettiği, "İspat ettiğin anda, Cumhurbaşkanlığını bırakacağım" sözleri de hala orta yerde duruyor. Yargıtay, Genel Başkanımızın açıkladığı belgelerle ilgili, hem ilgili bankanın hem de MASAK'ın

yazılarına dikkat çekerek Genel Başkanımızın açıklamalarının, “Olgusal temele dayandığını” tescil etti. Genel Başkanımızın açıklamalarında “Kamu yararı bulunduğu” hükmetti. Şimdi; “İspat ettiğin anda, Cumhurbaşkanlığını bırakacağım” sözlerinin sahibinin, sözünün eri olmasını, sözünün gereğini yapmasını bekliyoruz.

Kötü Bir Şair Gibi

Rumen yazar Cioran; “Kötü şairleri daha da kötü yapan, şiirden başka hiçbir şeyi öğrenmeye çalışmamalarıdır” demiş. Bizdeki Hükümet de kötü bir şair misali, kerameti kendilerinden menkul teranelerin dışında, başka hiç bir şeyi tanımıyor, öğrenmiyor. Aynı hataları sürekli tekrar edip, duruyor. Yaptığı hatalar da, paramızı pul ediyor, enflasyonu azdırıyor. Hataların faturası, işsizlik ve hayat pahalılığı olup, milletimizin sırtına yükleniyor. Saray yanlıştan vazgeçeceğine, TÜİK’e verileri eğip büktürerek, bu hataların faturasını gizlerim sanıyor. Yetmiyor, “Bu veriler doğru değil” diyen bilim insanlarını susturmaya çalışıyor. Gerçekleri karartmak için, baskı, sansür ve cezadan medet umuyor. Benzin ve mazot zamlarını saklamak için, EPGİS’e sansür getirdiler de ne oldu? Millet şimdi pompaya gittiğinde benzine, mazota gelen zammı görmüyor mu? İşte dün mazota yine zam geldi. Allah’ın bildiğini, milletin zaten yaşadığını, kimden saklıyorlar? Herkes biliyor geminin su aldığını. Herkes biliyor kaptanın yalan söylediğini. Herkes biliyor zarların hileli olduğunu. Yolcudur Abbas, bağlasan durmaz.

TÜİK’e Göre İşsizlik Azalıyor Ama İş Kuyrukları Sürüyor

TÜİK “İşsizlik azalıyor” diyor. Adıyaman’da 19 kişinin alınacağı temizlik kadrosuna 17 bin, Şanlıurfa’da 60 kişilik temizlik kadrosuna 53 bin yurttaşımız başvuruyor. Niğde’de üniversite hastanesi, 78 işçi alacağını diyor, 13 binden fazla başvuru yapıyor. Erzurum’da Şehir Hastanesine 241 işçi alınacak deniyor, 49 bin yurttaşımız kapılara yığılıyor. Hükümetin başı ne kadar, “İşsizlik azalıyor” derse desin, TÜİK rakamları ne kadar eğilip bükülürse bükülsün, işsizlik milletimizin canını çok kötü yakıyor.

Çiftçiye Ananı Al Git Dersen Ayçiçek Yağı Da 200 Lirayı Görür

Bu bereketli topraklarda, insanlarımız artık açlıkla sınanıyor. Domatesin kilosu 20 lira, patatesin tazesi 11, küçüğü 19 lirayı buldu. Biber sadece tadıyla değil, fiyatıyla da acı... Markette sivri biberin kilosu 40 liradan başlıyor. 5 litrelik ayçiçek yağı 150-200 lira. Çiftçiye doğru dürüst destek vermezseniz, derdini çözmeye çalışacağına, “Ananı da al git” diye kovalarsanız, ayçiçek yağında raflarda elbette 200 lirayı görür. Hayat pahalılığı, umutları, hayalleri bitiriyor. Bu ülkenin geleceği gençler, kendi geleceklerini başka ülkelerde arıyor. Hukuk okumuş Sivaslı bir genç kızımız, Avrupa’da getir-götür işi yapıyor. Ama Türkiye’ye dönmek istemiyor. Nasıl dönsün? Bugün bu ülkenin gençleri için, çalışıp bir ev, bir araba almak artık hayal oldu. Geçtik ev almayı, ev kiralamak bile kâbus. Kiralar son bir yılda; İstanbul’da yüzde 112, Ankara’da yüzde 107 arttı.

Dert, Tasa Bu Ülkenin Vatandaşına

Ama dert tasa pahalılık bu ülkenin vatandaşına... Başka ülkelerin vatandaşları, bu ülkede evleri ucuz ucuz kapatıyor. Çünkü onların paraları değerli. Sınırlarımız Peşaver gibi, perfore oldu. Herkes elini kolunu sallayarak ülkemize geliyor. Ankara’da kırmızı ışıklarda kâğıt mendil, su satan kaçaklar vaka-i adiyeden oldu. IŞİD militanları ülkede fidye tahsil ediyor. Gün geçmiyor ki sığınmacıların sosyal medyadaki paylaşımları, milletimizin sinirlerini germesin. Ama Cumhurbaşkanlığı koltuğunda oturan, AK Parti Genel Başkanı ve onun atama İçişleri Bakanı, bu kadar göçe rağmen ülkede “Huzur ve güvenden” bahsediyor.

İki Yıl İçinde Suriyelileri Göndereceğiz

Tekrarlıyoruz: Cumhuriyet Halk Partisi iktidarının ikinci yılında, ülkemizdeki Suriyeli sığınmacı sorununu bitireceğiz. Suriye yönetimiyle masaya oturacağız. Güvenliklerini sağlayacağız, sığınmacıları ülkelerine göndereceğiz.

Tır Şoförlerimiz Kapıda Bekliyor

Hep diyoruz: Sarayda yaşayanlar milletin halini görmüyor. Sesini duymuyor. Milletimizin her derdine ilgisizler. TIR şoförlerimiz, Rusya’yla Gürcistan arasındaki Vladikavkaz Sınır Kapısı’nda 45 gündür bekletiliyor. 1000 TIR yani 1000 şoförümüz sınırda perişan. Ama Saray’dan tık yok. Bu insanlar, ne yer, ne içer? Oralı bile değil. Dışişleri Bakanlığı’na çağrıda bulunuyoruz. Bu insanlarımızı görün, seslerini duyun. Bu sorunu biran evvel çözün.

Artık Ekonomide Lastik Yama Tutmuyor

2018’de Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi dedikleri, bir kişinin dediği dedik, çaldığı düdük ucube bir rejime geçtiler. Yaptıkları hatalarla ekonominin lastiğini patlattılar. Patlattıkları lastiğe de yama yaptılar. Yama üstüne yama artık lastik yama tutmayınca da, ekonomiyi açık piyasa ekonomisi olmaktan çıkardılar, kumanda

ekonomisine dönüştürdüler. Önce “Tanzim satış” dediler, insanları üç kuruş ucuz patates, soğan için kışın soğuşunda kuyruğa diktiler. Tutmadı. Ardından, “Tarım Kredi marketlerinde ucuzluk var” dediler. Bu marketlerde de fiyatların, diğer marketlerle aynı olduğu ortaya çıktı. O söyledikleri de tutmadı. “Et ve Süt Kurumu’nun marketlerinde indirim var” dediler. Millet kapılara yığıldı, “Kuyruk olmasın diye” et fiyatlarını artırdılar. O da tutmadı.

Gaziantep’te Ekmek Karnesi: Saray Kınadığıyla Sınanıyor

Şimdi son olarak belediyelerinde ucuz ekmek karnesi dağıtmaya başladılar. 2. Dünya Savaşı’nda, dünya açlıktan kırılırken, ülkeyi savaşa sokmamak için direnen, o yoklukta, ekmek karnesi dağıtmak zorunda kalan, İsmet Paşa’yı yıllarca dillerine dolayanların belediyeleri şimdi vatandaşa ekmek karnesi dağıtıyor. Saray, kınadığı her şeyle sınandı. Ve her defasında da kaybetti. Bugün bu ülkede savaş mı var? Hayır? Savaş Ukrayna’da. Ambargolar Rusya’ya uygulanıyor. Ama kıtlık ve ekmek karnesi Türkiye’de... Buna “Allah’ın sopası yok” denmez de ne denir.

Narh Geçici Çözüm, Aslolan Üretim

Şimdi de, 20 temel ihtiyaç malzemesine narh koymayı, tavan fiyat getirmeyi konuşuyorlarmış. Vatandaşın rahat etmesi için enflasyon altında ezilmemesi için atılacak her “akıllıca” adımın yanında olacağız. Ama, Sarayın yanlış politikaları nedeniyle arşa çıkan, mazot, gübre, yem maliyetleri nedeniyle çiftçi tarlasını ekemiyorsa, üretici hayvanını besleyemiyorsa, kesmeye gönderiyorsa, üretim yoksa, narh sadece geçici bir çözümdür. Üretim artmıyorsa, narh konan mal bir süre sonra tezgâh altına iner. Karaborsa olur. Altını çizerek söylüyoruz, ucuzluk sopyayla değil, üreterek olur.

Finans Piyasalarında Alınan Satılan Her Şey Saray Kontrolünde

Sadece mal ve hizmet piyasasında değil, mali piyasalarda da, adım adım taş devrine dönüyoruz. Saray buralarda da hata üstüne hata yapıyor. Yama üstüne yama yapıyor. Basınç arttıkça da önce faturayı Hazineye yıkıyor, sonra da milletimize kesiyor. Finans piyasalarında, alınan satılan her şey artık sarayın kontrolüne geçti. Fiyatlar gerçek olmaktan çıktı.

Ekonomiyi De Bilmiyorlar Tarihi De

Saray ekonomiyi bilmediği gibi, tarihi de bilmiyor. Rahmetli Özal’ın Döviz Çevrilebilir Mevduatlar için söylediği: “İnşallah gençlerimiz bundan ders alır, bir daha böyle hesapsız kitapsız hatalar yaparak, gelecek nesilleri zor taşıyan bir yük altına sokmaz.” Sözlerini bunlar bilmiyor, hatırlamıyor ya da unuttu.

1 Kuruş Çıkmayacak Dediler 11,7 Milyar Lira Çıktı

Nebati Bakan, “Hazine’den tek kuruş çıkmayacak” demişti. Ama bir çeşit DÇM olan, Kur Korumalı Mevduatın yükü yavaş yavaş ortaya çıkmaya başladı. Kur Korumalı Mevduatlar için, daha üçüncü ayda bütçeden 11 milyar 700 milyon lira ödeme yapılmış. Şimdi buna vazgeçtikleri vergi gelirleri de dâhil değil. Normal bir ülkede, bir Bakan “Kasadan tek kuruş çıkmayacak” dedikten 3 ay sonra, kasadan 11 milyar 700 milyon lira çıkarsa, o bakan o koltukta bir dakika dahi oturmaz. Ya da oturtulmaz. Ama Saray ve şürekâsında nerede o irade, nerede o idrak...

İhracatçının Rekabet Gücüne Bir Darbe Daha

Finansal piyasalarda, alışveriş serbestisinin bittiğinin bir başka örneği: Önce ihracatçılarımıza ülkeye getirdikleri dövizin yüzde 25’ini, Merkez Bankası’na zorunlu olarak devret dediler. Yetmedi, bu oranı Pazartesinden itibaren yüzde 40’a çıkaracaklarmış. Turizmciilerin döviz gelirleri de sırada... İhracatçımızın üretim ve ihracat yaparken döviz ihtiyacı var. Bu düzenlemeyle, ihracatçı, yaptığı ihracattan elde ettiği döviz gelirinin yüzde 40’ını Merkez Bankası’na verecek. Sonra ihtiyacı olan döviz, kur hiç değişmese bile, bankaya ilave bir komisyon ödeyerek alacak. Durduk yerde ihracatçının üzerine, yeni bir işlem maliyeti yüklüyorlar. İhracatçımızın rekabet gücüne, elektrik, gaz faturalarıyla zaten darbe vurmuşlardı şimdi bir de buradan darbe vuruyorlar. Cehaletin bu kadarı özel bir gayret gerektirir.

Bunlar Geçmişte Krize Götüren Hatalar

Enflasyonu hortlattılar. Hala para basarak, kredi dağıtmanın peşindeler. Şimdi belli firmalara, Merkez Bankasından yüzde 9 faizle, 150 milyarlık kredi dağıtacaklarmış. 150 milyar liralık kredi kimlere dağıtılacak? Bu ucuz kredileri kimler almayı hak edecek, buna kim karar verecek? Bu kaynak tahsisine kim karar verecek? Yine birilerinin servetine servet katacaklar? Buna benzer politikalar 1960’dan beri uygulandı. Yeni bir şey yok. Para basarak kredi dağıtmanın, ekonominin işleyişini ve kaynak tahsisini bozduğu, enflasyonu azdırdığı defalarca

görüldü. Ama tarihten ders almayı bilmiyorlar. “Faiz sebep, enflasyon sonuç” safatasını ispatlamak adına, hem döviz kurunu, hem de faizi aynı anda kontrol edebileceklerini sanıyorlar, uğraşyoruz yaparız diye. “Çakma ekonomistler” değil, gerçek ekonomistler bunun mümkün olmadığını, bunun yol açtığı basıncın, ya faizi, ya da döviz kurunu, ya da ikisini birden patlatacağını biliyorlar. Türkiye bunun acı sonuçlarını geçmişte tecrübe etti. 1994’te ülkeyi yönetenler dövizini tutup, faizin üzerine baskı kurmaya çalıştı. Sonuç felaket oldu. 1994 yılının Nisan ayında hem döviz kuru, hem de faiz patladı. Ekonomi IMF kapısına düştü. Yine 1999’da bu defa IMF ile bir program imzalandı ve program 1 Dolar + 0,77 Euro’dan oluşan sepetin TL karşılığını, bir yıl boyunca günlük olarak belirledi ve o patika üzerinden götürmeye karar verdi bunu da ilan etti. 2000 yılı boyunca faizi tutup, döviz kuru kontrol edilmeye çalışıldı. Ama sonuç yine hüsrana dönüştü. Önce 2000 yılının Kasım ayında faiz uçuşturdu. Ardından 2001 yılının Şubat ayında, hem döviz kuru, hem de faiz o güne kadar görülmedik seviyelere ulaştı. Sonunda dalgalı kur rejimine geçildi. Dalgalı kur rejimi uzunca bir süre ekonominin sigortası oldu.

Geçmişten Yarım Hisse Bile Kapmadılar

Ama şimdi gizli, örtük, kontrollü kur rejimine geçildi. Böylece bu sigortayı devreden çıkarttılar. İstiklal Şairimiz Mehmet Akif’in dediği gibi, “Tarihi tekerrür diye tarif ediyorlar, hiç ibret alınsaydı, tekerrür mü ederdi?” Tüm bu acı tecrübeler ortada iken, geçmişten yarım hisse bile kapmayanlar, 2018’den bu yana ekonomimize, adeta bir deli gömleği giydirmeye çalışıyorlar. 2019 Mahalli İdare Seçimleri öncesinde, hem faizi hem de döviz kurunu aynı anda tutabilmek için, döviz rezervlerini, Merkez Bankası’nın arka kapısından çayır çayır sattılar. Dibi delik kovaya su boşalttılar. Sonra Damat, “at izi it izine karıştı” dedi çekti gitti. 128 milyar dolar rezerv, yok yere tüketildi. Bugün Merkez Bankası kasasında kendine ait tek bir sent yok. 8 Nisan 2022 tarihi itibarıyla, Merkez Bankası’nın döviz kasası, 44 milyar 700 milyon dolar net açık veriyor.

Faiz Nas, Karar Pas, Ekonomi Paspas

Geçtiğimiz yılın Ağustos ayının başında Erdoğan çıktı: “Ağustosla birlikte enflasyonda düşüşü göreceğiz. Bundan böyle enflasyonun daha yukarı çıkması mümkün değil. Faiz oranlarında da düşüşe geçiyoruz, yüksek faiz yok. Çünkü yüksek faiz, bize yüksek enflasyonu getirecektir” dedi. O gün enflasyon yüzde 19’du, politika faizi de yine yüzde 19’du. Bu sözlerden sonra talimatla faizleri 5 puan indirdi. Bugün enflasyon ne kadar? Resmi rakamlarla yüzde 61. ENAG’ın rakamlarıyla yüzde 143. “Faiz indirmek nassın gereği” diyen “Faiz sebep, enflasyon sonuç” iddiasını ortaya atan, bu iddiasına gerçekten güveniyorsa, söylediklerine de inanıyorsa, rekor kıran enflasyon rakamlarına bakıp, “Demek ki yüzde 14 faiz de çok” der. Ardından da faizi indirir. Ama dört aydır faiz aynı yerde duruyor, bu iddiaları ortaya atanda da tık yok. Faiz nas. Kararlar pas. Ekonomimiz oldu paspas.

Halk Düşmanı Enflasyonun İplerini Bilerek Saldılar

Nastı, pastı derken, paramız pul oldu. Satın alma gücü kalmadı. “Paranın itibarı milletin itibarıdır” diyerek işbaşına geldiler. Ama en başta paranın itibarını koruyacak kurumun itibarını, üç paralık ettiler. Nebati Bakan çıktı; “Merkez Bankası faizini önemsizleştirdik” dedi. En büyük halk düşmanı olan enflasyonun dizginlerini, bilerek, isteyerek serbest bıraktılar. Ciddi akademisyenlerimiz araştırmış, yüzde 61 seviyesine çıkan enflasyonun, dörtte biri, yani 15 puanının yurtdışından kaynaklı olduğunu bulmuş. Geriye kalan 46 puan ise, tamamen yerli, milli saray imalatı, saray mamulü. Yani bugün yaşadığımız bu yıkımın müsebbibi, dışarıda değil, içeride. Sarayında keyifle oturuyor.

Arpacıya Borç Eden Ahırını Tez Satar

Enflasyona sebep olanlar, enflasyonla mücadele edemez. Edemiyorlar da zaten... Atalarımızın güzel bir sözü var: “Arpacıya borç eden, ahırını tez satar.” Bugün Türkiye ekonomisinin hali de tam bu... Son 20 yılda ekonomiyi borçkolik yaptılar. Borç bulamadıklarında, ekonomimiz krize giriyor. Taşıma su olmadan, değirmen dönmüyor. Geçtiğimiz Ağustos ayından bu yana devletin borç stoku, 853 milyar lira artarak, 2 trilyon 948 milyara çıktı. Sebep; toplam kamu borcunun yüzde 66’sı döviz cinsinden! Sarayın yanlış politikaları sonucunda, döviz patlayınca, borç da patladı. Akıllı bir hükümetin yapmayacağı ne varsa, hepsini saray yaptı.

Potansiyel Faiz Yüğü 1,4 Trilyon Lira

Damat iş başına geldikten sonra, sadece kasadaki dövizleri bitirmede, devletin hazinesini yurt içinden, kendi vatandaşından dövizle borçlandırdı. Gerçek ekonomistler buna “ilk günah” diyorlar. Ama çakma ekonomistler tabi günah nedir bilmiyor. Bir de TÜFE’ye endeksli borçlar var. Enflasyon arttıkça, TÜFE’ye endeksli kâğıtların vadesi dolduğunda, ödenecek anapara ve faiz yükü de artıyor. Ama bu borç vade dolana kadar stokta görünmüyor. Enflasyonu azdıran sarayın, bize, çocuklarımıza, torunlarımıza bıraktığı, henüz görünmeyen bir başka yük de bu... Şu anda kur, enflasyon ve faiz riskinden etkilenmeyen, sabit TL faizli borçlanma araçlarının, iç borç içindeki payı yüzde 32’ye düşmüş üçte biri. Oysa 2018’de bu oran yüzde 63 idi. Yani borcun üçte ikisi risksiz

sabit kurla belirlenmiş borçtu. İ borcun kur riski de, enflasyon riski de makuldü. Tek kişilik rejim bunu da bozdu. Hazine ve Maliye Bakanlığı her ayın ilk günü, iç borç stokunun değerlemesini yapar. Faiz yükü tahminlerini de açıklar. Geçtiğimiz yıl Aralık başında bu hesaba göre, potansiyel iç borç faiz yükü 795 milyar liraydı. TÜFE'ye endeksli kâğıtların faiz yükünün artması, döviz kurlarındaki artış sonucunda, Mart 2022 başında potansiyel faiz yükü, 1 trilyon 347 milyar liraya sıçramış. Saray yönetiminde geçen her saniye, faiz taksimetresini çalıştırıyor. Sarayın, çoluğumuzun çocuğumuzun sırtındaki yükü, her geçen gün daha da ağırlaşıyor.

Bu Hükümet, Faiz Lobilerinin Hükümeti

Dün Mart ayı bütçe sonuçları açıklandı. Bu yılın ilk üç ayında, bütçeden faiz lobilerine ödenen para; 85 milyar lira. Bu ucube rejime geçtiğimiz 2018'de, bütçeden ödenen faiz bir yılda 74 milyar liraydı. Şimdi bir yılda ödedikleri faizi, üç ayda öder hale geldiler. İşte bu bütçe faiz giderleri grafiğı. Ne demişti seçimlerden önce Erdoğan? "24'ünde siz bu kardeşinize yetkiyi verin, ondan sonra, bu faizle, şununla, bununla nasıl uğraşılır göreceksiniz." İşte bak burada faizle, şununla, bununla, nasıl uğraşıldığı görülüyor. Milletimiz bunu gördü, bunu yaşadı. Hep diyoruz: Bu hükümet faiz lobilerinin hükümetidir. Bu hükümet faiz baronlarının hükümetidir.

Önce Kahkaha Yok Oldu, Sonra Gülümseme

Cioran'ın sözleriyle başlamıştık, sözlerimizi yine ondan bir alıntıyla bitirelim... "Önce kahkaha yok oldu, sonra gülümseme... İşte bu çöküşün resmidir." Vatandaşlarımızın kahkahasını, gülümsemesini, neşesini çalan bir yönetim baskıyla, sopayla, hamasetle devam edemez. Milletimiz, neşesini, gülüşünü çalanlara sandıkta hak ettiği cevabı verecektir. Artık bir zulüm ortaklığına dönüşen Saray ortaklığını sandıkta çökertecektir. Milletimiz sandıkta; "Kahrolsun İstibdat, Yaşasın Hürriyet" diye haykıracaktır.

Bu Seçim Tarihe Geçecek

Bu seçim, sadece beceriksiz bir hükümetin sandıkta tasfiyesi değildir. Bu seçim daha da önemlisi milletimizin parasını pul eden, cebini boşaltan, beceriksiz bir otokrat rejimin, milletimiz tarafından sandıkta tasfiyesini gerçekleştiren, tarihi bir seçim olacaktır. Milletimizin Kurtuluş Savaşında, emperyalizme karşı yazdığı destan, tarihin sayfalarına, altın harflerle nasıl geçtiyse, milletimizin bu seçimlerde göstereceğı karar ve irade de, dünya demokrasi tarihinin sayfalarına, altın harflerle geçecektir. Cumhuriyetimizin İkinci Yüzylında, sarayın bozduğunu, biz düzeltereğiz. Sarayın hortlattığı hayat pahalılığını, biz bitireceğiz. Sarayın işsiz bıraktığı insanlarımızı, biz iş sahibi yapacağız. Sarayın yıktığını, biz yeniden inşa edeceğiz. 20 yılda bu milletten çalınanları biz yerine koyacağız. Kayıpları telafi edeceğiz. Sarayın bölüp parçaladığı milletimizi biz barıştıracağız. Saray çok üzdü, biz milletimizin yüzünü güldüreceğiz.

Doğın Güne Merhaba, Karanlığı Elveda

Biz milletimize güveniyoruz. Biz kendimize güveniyoruz. Yeni Kadrolarla, Yeni Kurumlarla, Yeni Kurullarla ülkemizi ayağı kaldıracağız. Cumhuriyetimizin İkinci Yüzyılının şafağında, "Doğın güne merhaba, karanlığı güle" demek için, biz hazırız. Milletimiz hazır.